

P L S K I
FADN

SYSTEM ZBIERANIA I WYKORZYSTYWANIA
DANYCH RACHUNKOWYCH Z GOSPODARSTW ROLNYCH

Analiza skutków zmian we Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych

WARSZAWA 2010

Analiza skutków zmian we Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych

OPRACOWAŁ ZESPÓŁ:

dr inż. Lech Goraj
mgr inż. Izabela Cholewa
dr inż. Dariusz Osuch
mgr inż. Renata Płonka

Warszawa 2010

- Wstęp, Podsumowanie
dr inż. Lech Goraj
- Typologia wg Standardowej Produkcji (SO) (rozdz. od 1.1 do 1.6),
Porównanie przebiegu starej i nowej klasyfikacji (rozdz. 1.7.5)
mgr inż. Izabela Cholewa
- Różnica między starą a nową klasyfikacją gospodarstw rolnych (rozdz. od 1.7.1 do 1.7.4)
dr inż. Dariusz Osuch, mgr inż. Renata Płonka
- Analiza skutków wprowadzenia typologii wg SO (rozdz. 2)
mgr inż. Renata Płonka
- Praktyczne zastosowanie typologii (rozdz. 3)
dr inż. Dariusz Osuch

ISBN 978-83-7658-179-6

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
- Państwowy Instytut Badawczy
Zakład Rachunkowości Rolnej
00-950 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. nr 984
Tel.: (0 22) 505 44 39
Tel./faks: (0 22) 826 93 22
E-mail: portal@fadm.pl
Internet: www.fadm.pl; www.polskifadm.eu

Spis treści

Wykaz skrótów	6
Wstęp	7
1. Typologia wg Standardowej Produkcji (SO).....	11
1.1. Definicja Standardowej Produkcji.....	11
1.2. Metodyka liczenia Standardowej Produkcji	11
1.3. Lista działalności oraz wartości współczynników SGM„2004” i SO„2004”	13
1.4. Zasadnicze różnice między współczynnikami SGM i SO	19
1.5. Przypadki szczególne w typologii GR	22
1.6. Działalność gospodarcza inna niż rolnicza (OGA)	24
1.6.1. Definicja OGA	24
1.6.2. Wskaźnik OGA.....	24
1.6.3. Klasy i przedziały opisujące znaczenie OGA w GR.....	24
1.6.4. Ogólna lista OGA (wg FSS)	25
1.7. Różnice między starą a nową klasyfikacją gospodarstw rolnych	26
1.7.1. Wykaz typów rolniczych (starych i nowych)	26
1.7.2. Formuły obliczeniowe starej i nowej typologii	31
1.7.3. Przedziały wielkości ekonomicznej gospodarstw rolnych	45
1.7.4. Powierzchnia upraw i liczba zwierząt gwarantująca osiągnięcie przez gospodarstwo rolne minimalnego progu wielkości ekonomicznej według współczynników SGM„2004” i SO„2004”	46
1.7.5. Porównanie przebiegu starej i nowej klasyfikacji	47
2. Analiza skutków wprowadzenia typologii wg SO.....	57
2.1. Analiza skutków zmiany wprowadzenia typologii według współczynników SO w próbie FADN z 2007 roku	57
2.1.1. Porównanie struktury gospodarstw sklasyfikowanych według współczynników SGM i współczynników SO	58
2.1.2. Analiza rozkładu liczby gospodarstw rolnych oraz wartości SGM i SO według klas wielkości ekonomicznej	66
2.1.3. Analiza współzmienności	70
2.1.4. Wybrane wyniki gospodarstw rolnych wg starej (TF8) i nowej typologii (nTF8)	77
2.2. Analiza skutków zmiany wprowadzenia typologii według SO w populacji Badania Struktury Gospodarstw Rolnych	81
2.2.1. Porównanie struktury gospodarstw sklasyfikowanych wg współczynników SGM i współczynników SO	81
2.2.2. Analiza rozkładu podstawowych parametrów według wielkości ekonomicznej w populacji FSS	90
2.3. Wnioski.....	93
3. Praktyczne zastosowanie typologii.....	95
3.1. Algorytm dla GUS	95
3.2. Plan wyboru Polskiego FADN	96
3.3. Dobór gospodarstw	96
3.4. Kontrola jakości danych w Polskim FADN	98
3.5. Prezentacja wyników standardowych.....	99
3.6. Ważenie wyników standardowych.....	99
Podsumowanie.....	100

Spis tabel

Tabela 1	Wpływ dopłat bezpośrednich na wartość współczynnika SGM dla 2 działalności rolniczych w Finlandii.	9
Tabela 2	Lista działalności oraz wartości współczynników SGM„2004” i SO„2004” w złotych	14
Tabela 3	Lista działalności rolniczych FSS i odpowiadających im kodów FADN w ramach „Upraw pastewnych na zielonkę” (kod 2.01.09.)	20
Tabela 4	Relacja współczynnika SO„2004” do SGM„2004” dla wybranych działalności rolniczych	21
Tabela 5	Wykaz typów rolniczych (starych i nowych)	26
Tabela 6	Wykaz typów rolniczych wg starej typologii TF8, TF14.....	30
Tabela 7	Wykaz typów rolniczych wg nowej typologii TF8, TF14	30
Tabela 8	Formuły obliczeniowe starej typologii	36
Tabela 9	Formuły obliczeniowe nowej typologii	41
Tabela 10	Stara klasyfikacja ES oraz ES6 w euro i w ESU	45
Tabela 11	Nowa klasyfikacja ES oraz ES6 w euro	46
Tabela 12	Powierzchnia upraw i liczba zwierząt niezbędna do osiągnięcia przez gospodarstwo rolne minimalnego progu wielkości ekonomicznej* według współczynników SGM„2004” i SO„2004”	47
Tabela 13	Relacja SO„2004” do SGM„2004” dla działalności rolniczych prowadzonych w gospodarstwach GR#1 i GR#2	55
Tabela 14	Migracja GR ze starych TF501 do nowych nTF	58
Tabela 15	Relacja współczynników SO„2004” do SGM„2004” dla wybranych działalności produkcji zwierzęcej (trzody chlewnej)	59
Tabela 16	Migracja GR ze starych TF do nowych nTF – zlikwidowanie niektórych starych typów i dodanie nowych	59
Tabela 17	Formuły obliczeniowe dla typu TF41 według starej i nowej typologii.....	60
Tabela 18	Migracja GR ze starych TF do nowych TF	61
Tabela 19	Migracja GR ze starych TF14 do nowych TF14	63
Tabela 20	Migracja GR ze starych TF8 do nowych TF8.....	64
Tabela 21	Migracja GR ze starych GTF do nowych GTF	64
Tabela 22	Migracja GR ze starych ES do nowych ES	65
Tabela 23	Migracja GR ze starych ES6 do nowych ES6	65
Tabela 24	Rozkład liczby GR i wartości SGM„2004” w próbie Polskiego FADN	66
Tabela 25	Rozkład liczby GR i wartości SO„2004” w próbie Polskiego FADN wg nowej klasyfikacji	67
Tabela 26	Rozkład liczby GR i wartości SO„2004” w próbie Polskiego FADN wg nowej klasyfikacji ES9	68
Tabela 27	Rozkład liczby GR i wartości SO„2004” w próbie Polskiego FADN wg nowej klasyfikacji ES6	69
Tabela 28	Charakterystyka formalno-statystyczna zmiennych użytych do analizy współzmienności	72
Tabela 29	Macierz korelacji liniowych	72
Tabela 30	Wybrane wyniki GR pogrupowane wg starej i nowej typologii TF8	80
Tabela 31	Migracja GR ze starych TF do nowych TF w populacji FSS	84
Tabela 32	Migracja GR ze starych TF14 do nowych TF14 w populacji FSS	86
Tabela 33	Migracja GR ze starych TF8 do nowych TF8 w populacji FSS	87
Tabela 34	Migracja GR ze starych GTF do nowych GTF w populacji FSS.....	88
Tabela 35	Migracja GR ze starych ES do nowych ES w populacji FSS	89
Tabela 36	Migracja GR ze starych ES6 do nowych ES6 w populacji FSS.....	89
Tabela 37	Rozkład podstawowych parametrów charakteryzujących populację generalną według wielkości ekonomicznej (SGM'2002)	92
Tabela 38	Rozkład podstawowych parametrów charakteryzujących populację generalną według wielkości ekonomicznej (SO„2004”)	92
Tabela 39	Podstawowe parametry charakteryzujące pole obserwacji na tle populacji generalnej według SGM'2002 i SO„2004”	93

Spis wykresów

Wykres 1	Koszt wytworzenia 1 euro produkcji (bez kosztów własnych czynników (pracy, ziemi i kapitału) przez średnie gospodarstwo rolne znajdujące się w polu obserwacji FADN w latach 1989-2006.....	8
Wykres 2	Koszt wytworzenia 1 euro produkcji w średnim gospodarstwie rolnym znajdującym się w polu obserwacji FADN wg państw członkowskich UE w 2006 r.	9
Wykres 3	Rozkład liczby GR i wartości SGM„2004” w próbie Polskiego FADN	67
Wykres 4	Rozkład liczby GR i wartości SO„2004” w próbie Polskiego FADN wg nowej klasyfikacji	68
Wykres 5	Rozkład liczby GR i wartości SO„2004” w próbie Polskiego FADN wg nowej klasyfikacji ES9	69
Wykres 6	Rozkład liczby GR i wartości SO„2004” w próbie Polskiego FADN wg nowej klasyfikacji ES6	70
Wykres 7	Wykresy korelacyjne przedstawiające współzmienność FSGM i FSO (mln zł) z GM (mln zł).....	73
Wykres 8	Wykresy korelacyjne przedstawiające współzmienność FSGM i FSO (mln zł) z SE131 (mln zł)	74
Wykres 9	Wykresy korelacyjne przedstawiające współzmienność FSGM i FSO (mln zł) z SE420 (mln zł)	74
Wykres 10	Wykresy korelacyjne przedstawiające współzmienność FSO (mln zł) i FSGM (mln zł)	75
Wykres 11	Wykresy korelacyjne przedstawiające współzmienność FSO (mln zł) i FSGM (mln zł), dla typów TF1420 i TF1450	76
Wykres 12	Rozkład liczby GR i SO w populacji FSS wg nowej klasyfikacji	93

Wykaz skrótów

FSS	Farm Structure Surveys (pol. Badania Struktury Gospodarstw Rolnych)
FADN	Farm Accountancy Data Network
GR	gospodarstwo/a rolne
GUS	Główny Urząd Statystyczny
ESU	European Size Unit (pol. Europejska Jednostka Wielkości)
euro	jednostka monetarna, obowiązująca w większości Krajów Członkowskich Unii Europejskiej
EUROSTAT	Urząd Statystyczny Wspólnot Europejskich
IERiGŻ – PIB	Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy
OGA	Other Gainful Activities (pol. działalność gospodarcza inna niż rolnicza)
Polski FADN	System Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych
SGM	Standard Gross Margin (pol. Standardowa Nadwyżka Bezpośrednia)
SO	Standard Output (pol. Standardowa Produkcja)
TR	Typ Rolniczy
UE	Unia Europejska
UR	Użytki rolne
WE	Wielkość Ekonomiczna
WTGR	Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych

Wstęp

Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych (WTGR) jest systemem klasyfikacji gospodarstw rolnych funkcjonujących w państwach członkowskich Unii Europejskiej. System ten jest regulowany odpowiednimi przepisami prawa, co zapewnia jego jednolitość na obszarze Unii Europejskiej¹.

WTGR służy określeniu wielkości ekonomicznej i ukierunkowania produkcyjnego gospodarstwa rolnego w sytuacji gdy nie jest prowadzona w nim ewidencja zdarzeń gospodarczych, umożliwiającą wykonanie rachunku wyników jego działalności operacyjnej lub dane na ten temat nie są znane.

Typologia określonego gospodarstwa rolnego jest wykonywana na podstawie danych ilościowych dotyczących rozmiaru działalności rolniczych (struktura obszarowa upraw i stan zwierząt) oraz opracowanych zgodnie z obowiązującą metodyką standardowych współczynników, odnoszących się do poszczególnych działalności lub do grup działalności rolniczych. Zatem dane o standardowej wielkości ekonomicznej i ukierunkowaniu produkcyjnym gospodarstwa rolnego odnoszą się wyłącznie do prowadzonych w nim działalności rolniczych. Działalności gospodarcze inne niż rolnicze (np. chów i hodowla ryb i innych organizmów wodnych, świadczenie usług mechanizacyjnych sprzętem gospodarstwa rolnego), prowadzone w gospodarstwie rolnym nie podlegają tej klasyfikacji.

Obliczona na podstawie obowiązującego założenia metodycznego WTGR wielkość ekonomiczna, ukazuje potencjalną możliwość wytworzenia nadwyżki ekonomicznej przez gospodarstwo rolne położone w określonym regionie. Metodyka WTGR zakłada bowiem, że poziom kosztów bezpośrednich i wartości produkcji każdej działalności rolniczej odpowiada wartościom średnim z danego okresu, odnoszącym się do określonego regionu.

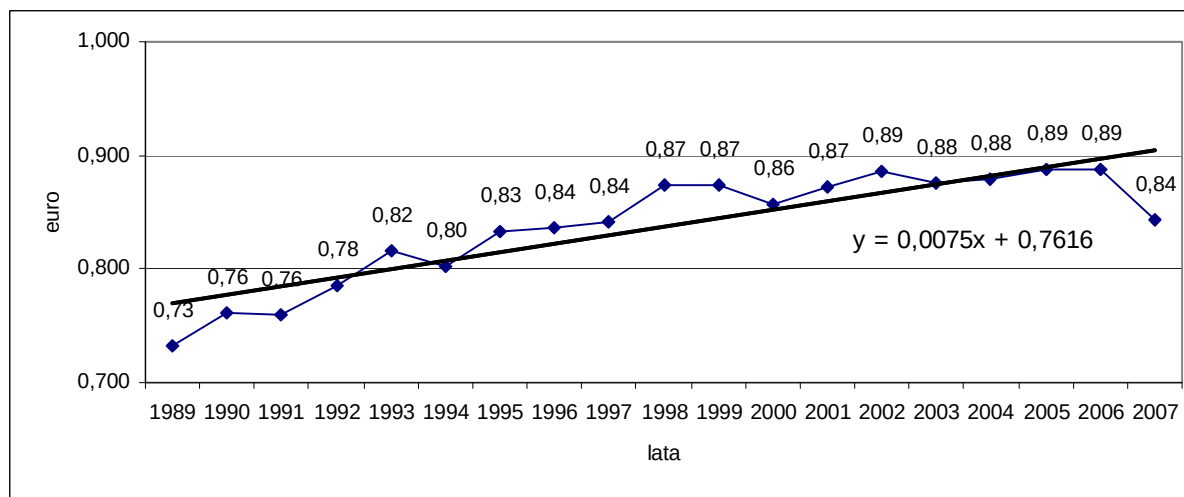
Parametrem ekonomicznym używanym dotychczas we WTGR była standardowa nadwyżka bezpośrednia (Standard Gross Margin) obliczana dla zdefiniowanego regionu SGM. Ostatnim opracowanym dla potrzeb WTGR parametrem był SGM „2004” odzwierciedlający sytuację ekonomiczną w latach 2003-2005.

Dane rachunkowe FADN z okresu 1989-2006 wskazują na wyraźne zwiększenie kosztów wytwarzania jednostki wartości produkcji rolniczej na obszarze Unii Europejskiej, liczonych według cen rynkowych. Zasadniczym tego powodem było szybsze tempo wzrostu cen materiałów do produkcji rolnej niż cen produktów rolniczych. Na ten wzrost wpłynęła także rozpoczęta w 1993 r. modyfikacja systemu

¹ Aktualnym aktem prawnym regulującym Wspólnotową Typologię Gospodarstw Rolnych jest Rozporządzenie Komisji Europejskiej nr 1242/2008 z dnia 8 grudnia 2008 ustanawiające wspólnotową typologię gospodarstw rolnych.

dopłat. Od tego czasu rozpoczęto wycofywanie dopłat do cen produktów na rzecz dopłat do ilości produktów rolniczych, a od 2003 roku stopniowe wprowadzanie dopłat tzw. *de-coupled*, nie związanych z rozmiarem produkcji rolniczej. Z tego właśnie powodu wartość produkcji liczona wg cen rynkowych, obejmowała do 1993 roku dopłaty do cen produktów rolniczych.

Wykres 1 Koszt wytworzenia 1 euro produkcji (bez kosztów własnych czynników (pracy, ziemi i kapitału) przez średnie gospodarstwo rolne znajdujące się w polu obserwacji FADN w latach 1989-2006.

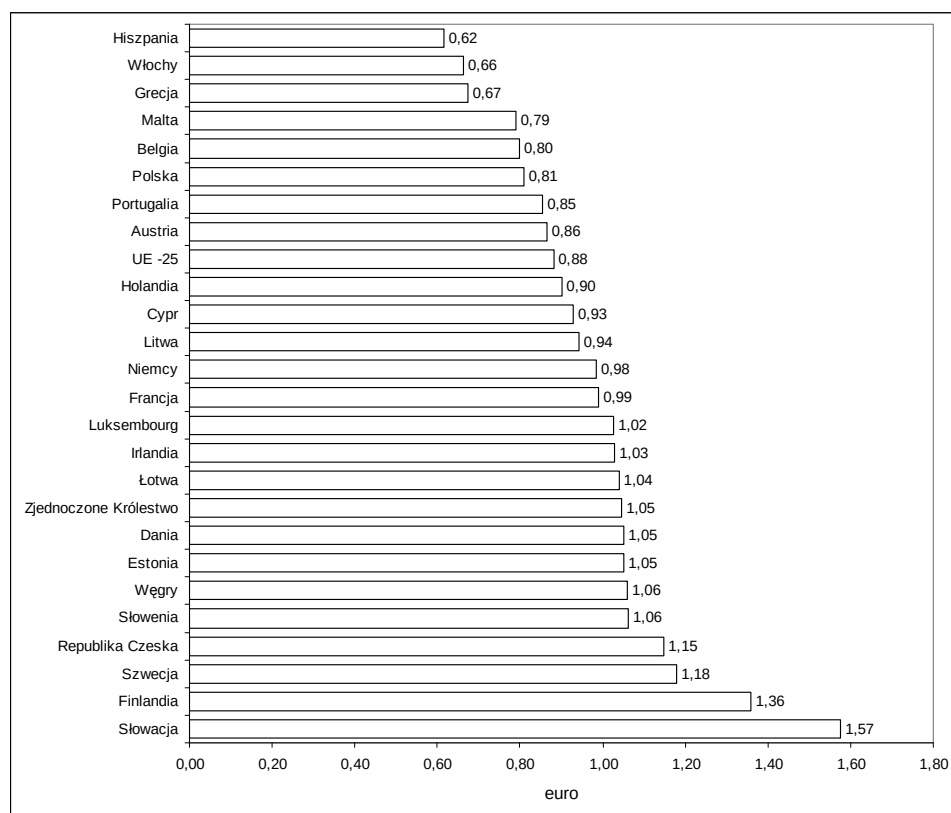

Źródło: Obliczenia własne wg danych FADN.

Dane o kosztach (bez kosztów własnych czynników wytwórczych: pracy, ziemi i kapitału) poniesionych na wytworzenie jednostki wartości produkcji w 2006 r. zobrazowane na wykresie 2 wskazują, że w 12 Państwach Członkowskich Unii Europejskiej koszty przekroczyły wartość zrealizowanej produkcji. Na granicy równowagi kosztów i produkcji znalazły się dwa największe Państwa, a mianowicie Francja i Niemcy, a inne dwa – Luksemburg i Irlandia przekroczyły tę granicę w nieznacznym zakresie.

Stan w którym koszty przekraczają wartość realizowanej produkcji przez gospodarstwa rolne położone na terenie Unii Europejskiej, informują o istnieniu niekorzystnych dla rolników relacji cen na europejskich rynkach rolnych. Ponadto te niekorzystne dla rolników relacje cenowe pogarszają się w kolejnych latach omawianego okresu. Dowodzi tego rosnąca liczba Państw Członkowskich, w których koszty jednostkowe przekroczyły wartość realizowanej produkcji. O ile w 2004 roku odnotowano taki wynik w siedmiu krajach, to w 2006 roku z takim wynikiem było dwanaście krajów.

Wykres 2 Koszt wytworzenia 1 euro produkcji w średnim gospodarstwie rolnym znajdującym się w polu obserwacji FADN wg państw członkowskich UE w 2006 r.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie Wyników Standardowych FADN z 2006 r.

Ta niekorzystna dla rolników sytuacja na rynkach rolnych Unii Europejskiej zmieniła także uwarunkowania WTGR. Po zaprzestaniu bezpośredniego subsydiowania cen i produkcji (*coupled*) i przejściu na subsydiowanie oderwane od produkcji (*de-coupled*) współczynniki standardowej nadwyżki bezpośredniej dla niektórych produktów w niektórych krajach uzyskały wartość ujemną, a to uniemożliwia ich użycie do WTGR.

Tabela 1 Wpływ dopłat bezpośrednich na wartość współczynnika SGM dla 2 działalności rolniczych w Finlandii.

Działalność	Wartość parametru SGM "2002" w euro	
	z dopłatami	bez dopłat
Prosięta do 20 kg	42,30	-30,00
Byczki 1-2 lata	173,60	-94,00

Źródło: Obliczenia własne wg danych Eurostatu.

Z tego właśnie powodu parametry SGM, w obecnych warunkach ekonomicznych uzyskujące dla niektórych działalności rolniczych wartość ujemną, zastąpiono parametrami standardowej produkcji (SO), których wartość niezależnie od warunków nie będzie niższa od „0”.

Poza zmianą rodzaju parametru dla określonej działalności rolniczej, dla zapewnienia lepszej jego obiektywizacji wydłużono okres referencyjny dla parametrów SO (z 3 do 5 lat). Dla potrzeb klasyfikacji gospodarstw według standardowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa używaną dotychczas europejską jednostkę wielkości (ESU), stanowiącą równowartość 1200 euro standardowej nadwyżki bezpośredniej, zamieniono przedziałem wartości standardowej produkcji wyrażonej w europejskiej jednostce monetarnej euro (EUR).

W obrębie typologii zmieniono jest strukturę; w miejsce dotychczasowej struktury 4-szczeblowej wprowadzono strukturę 3-szczeblową z jednoczesnym nowym zdefiniowaniem typów rolniczych.

Przy okazji modyfikacji parametrów WTGR, dokonano głębszej zmiany metodycznej. Jedną z istotnych przesłanek jej dokonania stała się potrzeba odzwierciedlania w WTGR dotychczas pomijanych działalności gospodarczych innych niż rolnicze. W tym celu wyróżnione zostały 3 grupy gospodarstw rolnych według udziału działalności gospodarczej innej niż rolnicza (OGA) w ogólnej wartości produkcji (do 10%, od powyżej 10 do 50 %, powyżej 50%).

1. Typologia wg Standardowej Produkcji (SO)

Standardowa Produkcja (SO), zastępujący Standardową Nadwyżkę Bezpośrednią (SGM), staje się kryterium ekonomicznym stanowiącym podstawę klasyfikacji gospodarstw rolnych według standardów Unii Europejskiej. Zmiana wielkości parametrów klasyfikacyjnych (z SGM na SO) dla poszczególnych działalności produkcji roślinnej i zwierzęcej wpłynie na postać dwóch kryteriów klasyfikacyjnych, jakimi są wielkość ekonomiczna i typ rolniczy gospodarstw rolnych.

Wytyczne metodologiczne do obliczania SO, jak również do wykonywania klasyfikacji GR według unijnych standardów, opisane zostały w podręczniku do typologii².

1.1. Definicja Standardowej Produkcji

Typologia to system charakterystyki gospodarstwa rolnego pod względem jego wielkości ekonomicznej i typu rolniczego, przy czym oba te parametry klasyfikacyjne wyznaczane są za pomocą kryterium ekonomicznego, jakim jest Standardowa Produkcja.

Standardowa Produkcja (z ang. Standard Output)

jest to średnia z **5 lat** wartość produkcji określonej działalności produkcji roślinnej lub zwierzęcej uzyskiwana z 1 ha lub od 1 zwierzęcia w ciągu 1 roku, w przeciętnych dla danego regionu warunkach produkcyjnych.

1.2. Metodyka liczenia Standardowej Produkcji

Poniżej przedstawiono schemat porównujący metodę obliczania SGM i SO:

Standardowa Nadwyżka Bezpośrednia (Standard Gross Margin)	=	Produkcja ogółem		-	Koszty bezpośrednie ogółem	
		+	produkt główny		+	koszt wymiany stada
		+	produkt uboczny		+	pozost. koszty bezpośr.
		+	dopłaty do produkcji			
Standardowa Produkcja (Standard Output)	=	Produkcja ogółem		-	koszt wymiany stada *	
		+	produkt główny			
		+	produkt uboczny			
		+	dopłaty do produkcji			

* jedynie w odniesieniu do działalności produkcji zwierzęcej

² RI/CC 1500 rev. 3 Typology Handbook_05.10.2009.

Wprowadzenie nowego parametru Standardowej Produkcji (SO) – w miejsce Standardowej Nadwyżki Bezpośredniej (SGM) – prowadzi do zmian wartości uzyskanych dla poszczególnych działalności produkcji roślinnej i zwierzęcej. O kierunku tych zmian decyduje fakt, że **w przypadku SO nie uwzględnia się dopłat do produkcji, a także kosztów bezpośrednich (oprócz kosztu wymiany stada w przypadku działalności produkcji zwierzęcej).**

Wartość produkcji z danej działalności produkcji roślinnej i zwierzęcej obejmuje: sprzedaż, zużycie w gospodarstwie rolnym, zużycie w gospodarstwie domowym i zmiany zapasów oraz odnosi się do produktu(ów) głównego(ych) oraz produktu(ów) ubocznego(ych). Wartości te określa się na podstawie cen netto „loco gospodarstwo” (bez VAT).

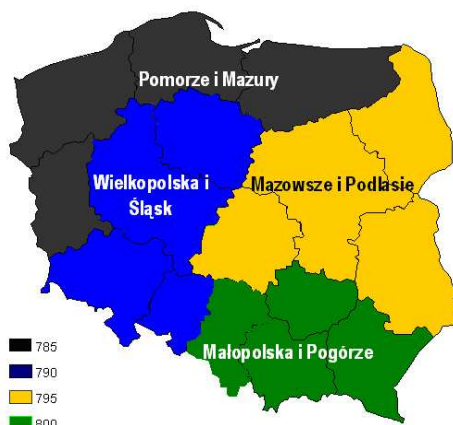
Produkcja z danej działalności uwzględniana przy obliczaniu współczynników standardowej produkcji odnosi się do 12-miesięcznego okresu produkcji (rok kalendarzowy lub rolniczy rok produkcyjny). W przypadku upraw czy grup zwierząt, których cykl produkcyjny jest krótszy lub dłuższy niż 12 miesięcy, produkcję danej działalności przelicza się odpowiednio na 1 rok (przy uwzględnieniu cykli produkcyjnych w ciągu 1 roku).

Współczynniki SO ustalane są dla wszystkich istotnych działalności produkcji rolniczej występujących w danym kraju, ale zgodnie z listą działalności objętych wspólnotowymi FSS – najbardziej aktualna lista działalności rolniczych z FSS'2010, dla których należy obliczyć regionalne współczynniki SO, obejmuje w sumie 86³ działalności. Na podstawie cech FSS identyfikowane są działalności rolnicze. Dla tych działalności w każdym kraju członkowskim oblicza się „szczegółowe” współczynniki SO. Następnie zgodnie ze wspomnianą listą są one agregowane w mniejszym lub większym stopniu do pozycji FSS.

Współczynniki SO obliczane są dla każdego wydzielonego regionu rolniczego. W Polsce są to 4 makroregiony FADN (mapa 1).

³ Wg RI/CC 1500 rev. 3, Bruksela, 05.10.2009, Annex 4: List of valid SO codes for crop and livestock characteristics from FSS 2010.

Mapa 1 Podział Polski na regiony FADN

Źródło: Rozporządzenie Komisji nr 1265/2008 z 16 grudnia 2008 r. zmieniające Rozporządzenie nr 1859/82 dotyczące wyboru gospodarstw przekazujących dane do celów określania dochodów gospodarstw rolnych

1.3. Lista działalności oraz wartości współczynników SGM„2004” i SO„2004”

Dotychczas w Zakładzie Rachunkowości Rolnej IERiGŻ-PIB – przy współpracy ekspertów z innych instytucji – opracowano na potrzeby WTGR zestawy współczynników dla 4 makroregionów, tj:

- ☞ SGM„2000”;
- ☞ SGM„2002”⁴;
- ☞ SGM„2004” (Tabela 2)⁵ oraz;
- ☞ SO„2004” - zestaw „przejściowy”, trzyletni (Tabela 2).

W 2011 r. zostaną opublikowane współczynniki – SO„2007” dla pięcioletniego okresu referencyjnego (2005-2009).

Warto dodać, iż dla każdego zestawu współczynników SO – przy przeliczeniu wartości tych współczynników na euro oraz określenia WE klasyfikowanych gospodarstw w euro – stosuje się tylko oficjalny kurs euro, w zależności od okresu referencyjnego, do którego odnosi się dany zestaw. W przypadku SGM„2004” i SO„2004” okres referencyjny obejmuje 3 lata: 2003, 2004, 2005. Kurs euro dla obu zestawów wynosił: 1 euro = 4,3177 PLN.

⁴ Metodologia liczenia współczynników SGM dla rolniczych działalności produkcyjnych oraz zasady WTGR zostały szczegółowo omówione w raporcie PW nr 4 pt. Metodologia SGM „2002” dla typologii gospodarstw rolnych w Polsce [A. Skarżyńska, L. Goraj, I. Ziętek] – plik pdf do pobrania ze strony www.ierigz.waw.pl.

⁵ Raport PW nr 88 pt. Współczynniki standardowej nadwyżki bezpośredniej „2004” dla typologii gospodarstw rolnych w Polsce [I. Ziętek] – plik pdf do pobrania ze strony www.ierigz.waw.pl.

Tabela 2 Lista działalności oraz wartości współczynników SGM„2004” i SO„2004” w złotych

Kod SGM	Kod SO	Jm	Nazwa działalności	SGM				SO			
				785	790	795	800	785	790	795	800
D01	2.01.01.01.	ha	Pszenica zwyczajna i orkisz	1 482,97	1 554,97	1 190,87	1 214,05	1 748,53	1 890,69	1 449,76	1 482,80
D02	2.01.01.02.	ha	Pszenica durum	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D03	2.01.01.03.	ha	Żyto	835,38	884,63	789,82	893,79	804,28	856,88	761,43	868,33
D04	2.01.01.04.	ha	Jęczmień	1 066,55	1 308,92	1 091,31	1 142,91	1 207,37	1 461,24	1 206,92	1 248,20
D05	2.01.01.05.	ha	Owies	765,30	892,64	812,06	915,67	820,29	936,48	846,51	942,04
D06	2.01.01.06.	ha	Kukurydza na ziarno	1 006,41	1 209,24	1 213,54	1 387,18	2 037,74	2 297,71	2 190,89	2 412,57
D07	2.01.01.07.	ha	Ryż	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D08	2.01.01.99.	ha	Pozostałe zbożowe na ziarno	953,91	1 133,25	948,70	912,10	1 105,26	1 277,91	1 057,80	993,08
D09	2.01.02.	ha	Strączkowe jadalne i uprawy białkowe na ziarno (w tym materiał siewny i mieszanki zbóż oraz nasion roślin strączkowych)	1 020,33	1 157,90	1 550,84	2 153,72	1 404,79	1 563,04	2 015,20	2 741,95
D09E_1	2.01.02.01.	ha	W tym groch, bób i łubin słodki	:	:	:	:	:	:	:	:
D09F ⁶	2.01.02.99.	ha	Pozostałe strączkowe jadalne i uprawy białkowe na ziarno	:	:	:	:	:	:	:	:
D09G	2.01.02.99.	ha	Pozostałe strączkowe jadalne i uprawy białkowe na ziarno	:	:	:	:	:	:	:	:
D10	2.01.03.	ha	Ziemniaki (w tym odmiany wczesne i uprawy ziemniaków na sadzeniaki)	5 202,01	4 198,92	3 557,67	4 782,07	5 851,58	4 615,48	4 135,50	5 972,75
D11	2.01.04.	ha	Buraki cukrowe (z wyjątkiem upraw nasiennych)	5 146,41	5 599,91	4 972,04	5 216,84	6 584,95	7 134,34	6 363,97	6 602,51
D12	2.01.05.	ha	Pastewne rośliny okopowe i kapustne (z wyjątkiem upraw nasiennych)	1 424,11	1 459,72	1 443,88	1 479,92	1 648,07	1 712,83	1 684,03	1 749,57
D14	2.01.07.	ha	Świeże warzywa, melony i truskawki, w tym:	–	–	–	–	–	–	–	–
	2.01.07.01	ha	Świeże warzywa, melony i truskawki, w tym: Uprawy gruntowe lub pod niskimi (nieдоступnymi) osłonami	–	–	–	–	–	–	–	–
D14A	2.01.07.01.01.	ha	Świeże warzywa, melony i truskawki, w tym: uprawy gruntowe lub pod niskimi (nieдоступnymi) osłonami - na otwartym polu	2 797,08	3 163,25	2 448,96	3 331,15	3 501,65	3 943,67	3 211,89	4 073,23

⁶ Oznaczenia kolorów i formatowania: **czerwony pogrubiony = nowość**; *niebieski pochylony = modyfikacja*; ~~przekreślony = usunięcie~~.

Kod SGM	Kod SO	Jm	Nazwa działalności	SGM				SO			
				785	790	795	800	785	790	795	800
D14B	2.01.07.01.02.	ha	Świeże warzywa, melony i truskawki, w tym: uprawy gruntowe lub pod niskimi (nieдоступnymi) osłonami - ogrodnictwo towarowe	5 723,95	5 990,66	4 863,71	6 464,62	7 169,57	7 453,27	6 391,04	7 948,40
D15	2.01.07.02.	ha	Świeże warzywa, melony i truskawki, w tym: uprawa pod szkłem lub innymi (dostępnymi) osłonami	179907,28	178 85,24	238249,48	200328,12	374561,60	374994,59	457198,01	411688,88
	2.01.08.	ha	Kwiaty i rośliny ozdobne (z wyłączeniem szkółek roślinnych)	—	—	—	—	—	—	—	—
D16	2.01.08.01.	ha	Kwiaty i rośliny ozdobne (z wyłączeniem szkółek roślinnych): uprawy gruntowe lub pod niskimi (nieдоступnymi) osłonami	45 574,10	45 574,10	45 574,10	45 574,10	134500,00	134500,00	134500,00	134500,00
D17	2.01.08.02.	ha	Kwiaty i rośliny ozdobne (z wyłączeniem szkółek roślinnych): uprawa pod szkłem lub innymi (dostępnymi) osłonami	686703,77	686703,77	686703,77	686703,77	1046000,0	1046000,0	1046000,0	1046000,0
D18	2.01.09.	ha	Uprawy pastewne na zielonkę	—	—	—	—	—	—	—	—
D18A	2.01.09.01.	ha	Trawy polowe	1 106,95	1 106,95	1 106,95	1 106,95	1 298,93	1 298,93	1 298,93	1 298,93
D18B	2.01.09.02.	ha	Pozostałe uprawy na zielonkę	—	—	—	—	—	—	—	—
D18B1	2.01.09.02.01.	ha	Kukurydza na zielonkę	1 927,76	1 927,76	1 927,76	1 927,76	2 576,22	2 576,22	2 576,22	2 576,22
D18B1_2*	2.01.09.02.02.	ha	Strączkowe na zielonkę	1 392,65	1 393,65	1 394,65	1 395,65	1 486,34	1 579,21	1 526,69	1 588,73
D18B2_3*	2.01.09.02.99.	ha	Pozostałe uprawy na zielonkę gdzie indziej nie uprawiane					1 486,34	1 579,21	1 526,69	1 588,73
D19	2.01.10.	ha	Nasiona i sadzonki na gruntach ornych	11 638,73	10 853,63	11 326,95	10 379,48	19 843,32	19 073,84	19 503,41	18 553,57
D20	2.01.11.	ha	Pozostałe uprawy na gruntach ornych	60 906,76	60 906,76	60 906,76	60 906,76	98 765,96	98 765,96	98 765,96	98 765,96
D21	2.01.12.01.	ha	Grunty ugorowane bez dopłat	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
I08AD22	2.01.12.02.	ha	Grunty ugorowane objęte dopłatami, nieużytkowane gospodarczo	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D23	2.01.06.01.	ha	Tytoń	9 447,80	14 729,90	11 929,53	11 878,92	5 513,21	9 353,82	8 046,62	7 248,08
D24	2.01.06.02.	ha	Chmiel	6 137,12	6 345,89	7 682,27	6 517,46	6957,55	7794,64	11360,47	8009,21
D25	2.01.06.03.	ha	Bawelna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
D26	2.01.06.04.	ha	Rzepak i rzepik	1 521,98	1 774,47	1 367,81	1 655,80	2 036,68	2 403,68	1 836,30	2 073,64
D27	2.01.06.05.	ha	Słonecznik	1 303,12	1 303,73	1 276,57	1 254,40	1628,80	1613,69	1563,61	1561,32
D28	2.01.06.06.	ha	Soja	1 303,12	1 303,73	1 276,57	1 254,40	1628,80	1613,69	1563,61	1561,32
D29	2.01.06.07.	ha	Siemię lniane (len oleisty)	1 303,12	1 303,73	1 276,57	1 254,40	1628,80	1613,69	1563,61	1561,32
D30	2.01.06.08.	ha	Inne rośliny oleiste	1 303,12	1 303,73	1 276,57	1 254,40	1 628,80	1 613,69	1 563,61	1 561,32
D31	2.01.06.09.	ha	Len włókniasty	6 137,12	6 345,89	7 682,27	6 517,46	6 957,55	7 794,64	11 360,47	8 009,21
D32	2.01.06.10.	ha	Konopie	6 137,12	6 345,89	7 682,27	6 517,46	6 957,55	7 794,64	11 360,47	8 009,21
D33	2.01.06.11.	ha	Inne rośliny włókniaste	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Kod SGM	Kod SO	Jm	Nazwa działalności	SGM				SO			
				785	790	795	800	785	790	795	800
D34	2.01.06.12.	ha	Rośliny aromatyczne oraz o zastosowaniu medycznym i kulinarnym	1 658,93	1 623,58	3 087,18	3 411,44	2 629,22	2 656,76	4 078,59	4 406,39
D35	2.01.06.99.	ha	Inne rośliny przemysłowe, gdzie indziej niewymienione	6 137,12	6 345,89	7 682,27	6 517,46	6 957,55	7 794,64	11 360,47	8 009,21
E	2.02.	ha	Ogródki przydomowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
F01	2.03.01.	ha	Pastwiska i łąki, z wyjątkiem nieuprawianych terenów do wypasu	1 604,84	1 604,84	1 604,84	1 604,84	1 620,59	1 620,59	1 620,59	1 620,59
F02	2.03.02.	ha	Nieuprawiane tereny do wypasu	397,05	397,05	397,05	397,05	219,38	219,38	219,38	219,38
F03	2.03.03.	ha	Trwale użytki zielone wyłączone z produkcji i objęte dopłatami	397,05	397,05	397,05	397,05	219,38	219,38	219,38	219,38
G01	2.04.01.	ha	Sady i plantacje roślin jagodowych	3 876,39	4 705,84	5 098,02	4 866,30	5 580,07	6 341,45	7 207,06	6 464,72
G01_1**	2.04.01.01.	ha	Gatunki owoców w tym:	:	:	:	:	:	:	:	:
G01A	2.04.01.01.01.	ha	Owoce umiarkowanych stref klimatycznych	:	:	:	:	:	:	:	:
G01B	2.04.01.01.02.	ha	Owoce podzwrotnikowych stref klimatycznych	:	:	:	:	:	:	:	:
G01_2**	2.04.01.02.	ha	Gatunki jagodowe	:	:	:	:	:	:	:	:
G01C	2.04.01.03.	ha	Orzechy	:	:	:	:	:	:	:	:
G02	2.04.02.	ha	Plantacje owoców cytrusowych	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
G03	2.04.03.	ha	Plantacje oliwek	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
G03A	2.04.03.01.	ha	Zwykle produkujące oliwki stołowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
G03B	2.04.03.02.	ha	Zwykle produkujące oliwki do produkcji oliwy	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
G04	2.04.04.	ha	Winnice w tym zwykle produkujące	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
G04A	2.04.04.01.	ha	Wino wysokiej jakości	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
G04B	2.04.04.02.	ha	Pozostałe wina	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
G04C	2.04.04.03.	ha	Winogrona stołowe	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
G04D	2.04.04.04.	ha	Rodzynki	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
G05	2.04.05.	ha	Szkółki	39 111,62	46 001,11	45 302,38	45 880,46	88 048,77	91 817,92	91 413,69	91 783,33
G06	2.04.06.	ha	Pozostałe uprawy trwałe	4 359,89	4 359,89	4 359,89	4 359,89	5 033,16	5 033,16	5 033,16	5 033,16
G07	2.04.07.	ha	Uprawy trwałe pod szkłem	4 359,89	4 359,89	4 359,89	4 359,89	5 033,16	5 033,16	5 033,16	5 033,16
I02	2.06.01.	100 m2	Uprawy grzybów	7 264,67	7 264,67	7 264,67	7 264,67	36 558,13	36 558,13	36 558,13	36 558,13
R139	R139	zbiór	Uprawy grzybów	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00	4,00
J01	3.01.	szt.	Koniowate	725,59	725,59	725,59	725,59	2 218,75	2 218,75	2 218,75	2 218,75
J01-D				676,69	676,69	676,69	676,69				
J02	3.02.01.	szt.	Byczki i jałówki poniżej 1 roku	665,02	679,74	764,17	809,59	1 338,60	1 326,61	1 414,76	1 466,09
J02-D				606,73	622,17	717,06	754,47				

Kod SGM	Kod SO	Jm	Nazwa działalności	SGM				SO			
				785	790	795	800	785	790	795	800
J03	3.02.02.	szt.	Byczki w wieku 1-2 lat	1 187,78	1 293,07	1 221,98	1 064,16	1 302,15	1 382,78	1 334,26	1 414,83
J03-D				743,86	1 114,22	1 054,51	905,75				
J04	3.02.03.	szt.	Jałówki w wieku 1-2 lat	2 211,02	2 387,09	2 510,50	2 123,16	1 642,07	1 741,83	1 794,31	1 664,29
J04-D				2 047,18	2 224,07	2 347,47	1 964,43				
J05	3.02.04.	szt.	Byczki w wieku dwóch lat i powyżej	369,68	369,68	369,68	369,68	606,60	606,60	606,60	606,60
J05-D				219,79	219,79	219,79	219,79				
J06	3.02.05.	szt.	Jałówki w wieku dwóch lat i powyżej	1 545,45	1 123,72	1 529,99	895,99	1 774,94	1 376,30	1 798,85	1 113,44
J06-D				1 415,61	971,66	1 402,18	758,04				
J07	3.02.06.	szt.	Krowy mleczne	3 291,87	3 287,54	2 645,65	1 907,81	4 542,76	4 569,50	3 858,69	3 861,62
J07-D				2 960,42	2 949,84	2 314,20	1 690,87				
J08	3.02.99.	szt.	Pozostałe krowy	5,68	113,25	159,07	214,00	1 352,25	1 410,62	1 503,50	1 504,95
J08-D				1,00	59,68	95,04	171,06				
J09	3.03.01.	szt.	Owce (w każdym wieku)	–	–	–	–	–	–	–	–
J09A	3.03.01.01.	szt.	Maciorki do dalszego chowu	37,77	60,30	43,54	88,38	174,66	197,20	182,11	244,31
J09A-D				18,21	40,74	23,99	68,12				
J09B	3.03.01.99.	szt.	Pozostałe owce	36,18	43,95	37,02	27,78	49,44	57,26	50,83	38,91
J09B-D				34,50	42,33	35,33	23,55				
J10	3.03.02.	szt.	Kozy (w każdym wieku)	–	–	–	–	–	–	–	–
J10A	3.03.02.01.	szt.	Kozy samice do dalszego chowu	780,36	713,07	695,28	691,20	1 008,91	940,49	923,39	923,39
J10A-D				763,72	696,43	678,64	674,56				
J10B	3.03.02.99.	szt.	Pozostałe kozy	60,76	66,32	67,39	66,55	221,45	221,45	221,45	221,45
J10B-D				57,27	62,82	63,89	63,06				
J11	3.04.01.	szt.	Prosiaki o wadze do 20 kilogramów	209,62	209,62	209,62	209,62	418,80	418,80	418,80	418,80
J12	3.04.02.	szt.	Lochy do dalszego chowu o wadze 50 kilogramów i powyżej	1 567,21	1 644,44	1 751,65	1 412,36	2 020,79	2 377,48	2 421,39	1 978,81
J13	3.04.99.	szt.	Pozostała trzoda chlewna	480,28	638,92	583,67	555,17	1 039,26	1 073,04	1 081,95	1 051,25
J14	3.05.01.	100 szt.	Brojlery	231,46	231,46	231,46	231,46	2 789,66	2 789,66	2 789,66	2 789,66
J15	3.05.02.	100 szt.	Kury nioski	666,20	318,19	177,19	225,15	5 076,46	4 728,45	4 587,45	4 635,41
J16	3.05.03.	100 szt.	Pozostały drób	434,49	783,18	844,76	1 089,80	9 424,89	6 541,49	6 517,08	6 606,52
J17	3.06.	szt.	Króliki, samice hodowlane	110,68	110,68	110,68	110,68	241,57	241,57	241,57	241,57
J18	3.07.	pnie	Pszczoly	104,79	104,79	104,79	104,79	215,25	215,25	215,25	215,25

WYJAŚNIENIA:

[0,00] - wartość SGM i SO wynosząca 0,00 w przypadku niektórych działalności oznacza, że działalności te nie występują w Polsce lub nie mają żadnego znaczenia gospodarczego dla polskiego rolnictwa, w związku z tym nie obliczono dla nich współczynników klasyfikacyjnych.

Lista rolniczych działalności rolniczych wg FSS obejmuje pozycje, które są często podzielone na podpozycje. Kraj Członkowski podejmuje decyzję, czy oblicza regionalne współczynniki klasyfikacyjne dla pozycji czy też współczynniki uszczegółowione dla podpozycji:

[:] - w przypadku, gdy obliczono współczynniki dla pozycji, współczynniki dla podpozycji oznaczono w powyższej tabeli znakiem dwukropka,

[-] - w przypadku, gdy obliczono współczynniki dla podpozycji, współczynniki dla pozycji oznaczono znakiem kreski.

* - w przypadku SGM obowiązywał pojedynczy kod współczynnika odnoszący się do pozostałych upraw na zielonkę (w tym strączkowych), stąd w tabeli podano współczynniki SGM dla pojedynczego kodu i wprowadzono kod roboczy D18B1_2 dla celów analizy. Natomiast w przypadku SO nastąpiło rozdzielanie kodu na dwa kody z wydzielaniem strączkowych na zielonkę i pozostałych upraw na zielonkę, stąd w tabeli podano oddzielne wartości SO dla obu kodów.

** - w tabeli umieszczono 2 kody, których nie ma na unijnej liście FSS (G01_1 i G01_2) – są to kody robocze wprowadzone jedynie dla celów analizy. W przypadku sadów i plantacji roślin jagodowych nastąpiło rozdzielanie na odrębne działalności odnoszące się do owoców w sadach oraz do owoców jagodowych. Podczas gdy przy SGM owoce z sadów były połączone z owocami jagodowymi (patrz podrozdział **1.4. Zasadnicze różnice między SGM i SO**).

W przypadku SGM „2004” dla działalności produkcji zwierzęcej biorących udział w bilansie powierzchni paszowej, podano wartości kodów z końcówką „-D” – są to współczynniki stosowane w sytuacji, gdy w GR rozpoznano deficyt własnych pasz z produktów nietowarowych. W przypadku SO „2004” wartości tych kodów już nie wystąpiły, ponieważ zgodnie z metodyką unijną **zaniechano** rozpoznawania bilansu powierzchni paszowej.

1.4. Zasadnicze różnice między współczynnikami SGM i SO

Lista działalności rolniczych (Tabela 2) uległa następującym modyfikacjom:

- ↪ dotyczy kodu „2.01.02. – Strączkowe jadalne i uprawy białkowe na ziarno (w tym materiał siewny i mieszanki zbóż oraz nasion roślin strączkowych)” (poprz. D09) – 2 kody obowiązujące przy SGM (D09F i D09G) połączono w 1 kod zbiorczy, tj. „2.01.02.99 – Pozostałe strączkowe jadalne i uprawy białkowe na ziarno”. Jest to kod roboczy stworzony przez ekspertów KE tłumacząc to faktem, że w FSS kod ten nie występuje;
- ↪ dotyczy podpozycji aktualnego kodu „2.01.09.02. - Pozostałe uprawy na zielonkę” (wyszarzone pola w Tabela 3) – z uwagi na brak dokładnego odpowiednika pomiędzy podpozycjami w FSS i FADN, kraje członkowskie chcące dostarczyć SO dla podpozycji powinny obliczyć SO dla kodu „2.01.09.02.01. - Kukurydza na zielonkę” oraz SO jako średnia dla „2.01.09.02.02. - Strączkowe na zielonkę” i „2.01.09.02.99. - Pozostałe uprawy na zielonkę, gdzie indziej niewymienione”. Zatem SO dla 2.01.09.02.02. i 2.01.09.02.99. będą sobie równe;
- ↪ zmianie uległa struktura podpozycji w ramach kodu głównego „2.04.01. - Sady i plantacje roślin jagodowych” (poprz. G01) – owoce z sadów i owoce jagodowe zostały rozdzielone, w tym celu utworzono nowe kody tj. „2.04.01.01. - Gatunki owoców” oraz „2.04.01.02. - Gatunki jagodowe”;
- ↪ nie jest wymagane dostarczanie wartości współczynników dla podpozycji w ramach pozycji głównej „3.05.03. - Pozostały drób”. Dla potrzeb FADN konieczne jest jednak obliczenie współczynnika SO dla pozycji głównej. W ramach FSS gromadzone są jednak dane dla poszczególnych podpozycji. *Novum* jest to, że na liście FSS wydzielono kod „3.05.03.04. - Strusie”, które są podpozycją w stosunku do „3.05.03. - Pozostały drób”, a zatem SO dla kodu 3.05.03. zawiera w sobie wartość SO dla strusi w przeliczeniu na 100 szt. Należy jednak podkreślić, że działalność „Strusie” znacznie różni się od innych działalności w ramach drobiu i wartość produkcji ze 100 sztuk strusi w żadnym stopniu nie jest porównywalna z wartością produkcji ze 100 sztuk innej kategorii drobiu np. przepiórek. W związku z tym najlepiej byłoby, gdyby działalność „Strusie” została potraktowana odrębnie – nie jako podpozycja pozycji głównej „3.05.03. - Pozostały drób”.

Zaniechanie rozpoznawania bilansu powierzchni paszowej w GR znalazło wyraz w tym, że w przypadku SO „2004” nie podano już wartości współczynników dla działalności produkcji zwierzęcej biorących udział w bilansie powierzchni paszowej (oznaczenia kodowe z końcówką „-D” w Tabela 2) – były to współczynniki stosowane w sytuacji, gdy w GR rozpoznano deficyt własnych pasz z produktów nietowarowych. Wartości tych kodów już nie wystąpiły w przypadku SO „2004”, ponieważ zgodnie

z metodyką unijną zaniechano rozpoznawania bilansu powierzchni paszowej, a produkty nietowarowe są wyceniane w przypadku, gdy w GR nie ma zwierząt żywionych w systemie wypasowym (patrz podrozdział 1.5. **Przypadki szczególne w typologii GR**). Metodę tej wyceny każde państwo dobiera w miarę dostępności danych. Dla potrzeb wyceny produktów nietowarowych w przypadku polskich współczynników SO_{„2004”} zastosowano ekwiwalent i cenę skupu jęczmienia paszowego.

Tabela 3 Lista działalności rolniczych FSS i odpowiadających im kodów FADN w ramach „Upraw pastewnych na zielonkę” (kod 2.01.09.)

Równoważne pozycje do stosowania współczynników standardowej produkcji		
Kody do stosowania dla poszczególnych pozycji	Wspólnotowe badania struktury gospodarstw rolnych w latach 2010, 2013 i 2016 (Rozporządzenie (WE) nr 1166/2008)	Sprawozdanie z gospodarstwa rolnego w ramach FADN (Rozporządzenie (WE) nr 868/2008 w sprawie formatu sprawozdania)
2.01.09.	Uprawy pastewne na zielonkę	
2.01.09.01.	Trawy polowe	147. Trawa okresowa
2.01.09.02.	Pozostałe uprawy na zielonkę	145. Pozostałe rośliny pastewne
2.01.09.02.01.	Kukurydza na zielonkę	326. Kukurydza pastewna
2.01.09.02.02.	Strączkowe na zielonkę	327. Pozostałe zboża na kiszonkę
	ORAZ	ORAZ
2.01.09.02.99.	Pozostałe uprawy na zielonkę, gdzie indziej niewymienione	328. Pozostałe rośliny pastewne

Źródło: ROZPORZĄDZENIE KOMISJI (WE) NR 1242/2008 z dnia 8 grudnia 2008 r. ustanawiające wspólnotową typologię gospodarstw rolnych (Dz. U. UE z 13.12.2008, L335), załącznik IB.

W wyniku zastąpienia parametru SGM parametrem SO doszło do zmian w wartościach tych współczynników dla poszczególnych działalności rolniczych. Decydujący był tu fakt nieuwzględnienia w SO bezpośrednich kosztów produkcji (oprócz kosztu wymiany stada) oraz dopłat bezpośrednich. Wartości współczynników SO dla wszystkich działalności rolniczych (z kilkoma wyjątkami) były wyższe w relacji do SGM. Rozmiar tego wzrostu wyznaczyła m. in. wysokość kosztów bezpośrednich ponoszonych na poszczególne działalności względem wartości produkcji. Im wyższe były koszty bezpośrednie w relacji do wartości produkcji tym silniejsza była zmiana parametru SO (Tabela 4).

Wartości współczynników SGM„2004” i SO„2004” (Tabela 2) wykazują, że w przypadku działalności produkcji roślinnej współczynniki SO„2004” przyjęły wartości 1,0–1,7-krotnie wyższe w relacji do SGM„2004” (oprócz żyta i kukurydzy na ziarno, upraw pod osłonami, szkółek). W przypadku pszenicy (2.01.01.01./D01) koszty bezpośrednie w zależności od regionu stanowiły 20-30% wartości produkcji, w efekcie wartość współczynnika SO„2004” zwiększyła się o 18-22% w stosunku do wartości SGM„2004”.

Tabela 4 Relacja współczynnika SO„2004” do SGM„2004” dla wybranych działalności rolniczych

Kod SGM	Kod SO	Jm	Nazwa działalności	SO'2004/SGM'2004			
				785	790	795	800
D01	2.01.01.01.	1 ha	Pszenica zwyczajna i orkisz	1,18	1,22	1,22	1,22
D06	2.01.01.06.	1 ha	Kukurydza na ziarno	2,03	1,90	1,80	1,74
D10	2.01.03.	1 ha	Ziemniaki	1,12	1,10	1,16	1,25
D11	2.01.04.	1 ha	Buraki cukrowe	1,28	1,27	1,28	1,27
D14A	2.01.07.01.01.	1 ha	Warzywa, truskawki w uprawie polowej	1,25	1,25	1,31	1,22
D15	2.01.07.02.	1 ha	Warzywa, truskawki pod osłonami	2,08	2,11	1,92	2,06
D23	2.01.06.01.	1 ha	Tytoń	0,58	0,64	0,67	0,61
J07	3.02.06.	1 szt.	Krowy mleczne	1,38	1,39	1,46	2,02
J13	3.04.99.	1 szt.	Pozostała trzoda chlewna (tuczniki)	2,16	1,68	1,85	1,89
J15	3.05.02.	100 szt.	Kury nioski	7,62	14,87	25,92	20,60

Wśród zbóż, wyraźna różnica pomiędzy regionalnymi parametrami SO„2004” i SGM„2004” wystąpiła w przypadku kukurydzy na ziarno (2.01.01.06./D06), SO jest bowiem 2-krotnie wyższe niż SGM. Wynikało to z relatywnie wysokich kosztów bezpośrednich uprawy kukurydzy (koszt nasion kwalifikowanych oraz koszt suszenia ziarna kukurydzy).

Również uprawy pod osłonami wymagają zwykle relatywnie wyższych kosztów. Dla przykładu, parametr SO dla warzyw i truskawek w uprawie pod osłonami (2.01.07.02./D15) jest 2 razy wyższy niż SGM, podczas gdy dla warzyw i truskawek w uprawie polowej (2.01.07.01.01./D14A) i w ogrodach towarowych (2.01.07.01.02./D14B) 1,22-1,31 razy wyższy. Bardzo duża rozbieżność pomiędzy parametrami SO i SGM – aż 5-krotna – wystąpiła w przypadku grzybów (2.06.01./I02).

Najmniejszą różnicę między SO a SGM odnotowano w przypadku pastwisk i łąk, z wyjątkiem nieuprawianych terenów do wypasu (2.03.01./F01) – tylko 1%.

Dużo większe zróżnicowanie wystąpiło w przypadku działalności produkcji zwierzęcej. Największe różnice na korzyść SO dały o sobie znać w przypadku drobiu. Okazało się, że chów brojlerów kurzych (3.05.01./J14) daje od 100 szt. aż 12 razy wyższą SO od SGM. Przy chowie kur niosek (3.05.02./J15) rozpiętość była ogromna, bo od 8 do 26 razy w zależności od regionu rolniczego; wynikało to z dużego zróżnicowania regionalnego pod względem wydajności jaj od kur niosek. W przypadku krów mlecznych (3.02.06./J07) SO dużo mniej różniło się od SGM

(1,4-2,0 razy), podobnie jak tuczników (3.04.99./J13) – 1,7-2,2 razy.

Duże znaczenie dla poziomu SO mają też dopłaty bezpośrednie. Zredukowanie wartości produkcji o poziom tych dopłat doprowadziło do sytuacji, że w przypadku kilku działalności, gdzie dopłaty stanowiły znaczną część wartości produkcji, współczynniki SO osiągnęły poziom niższy od SGM. Stało się tak przede wszystkim w przypadku: tytoniu (2.01.06.01./D23), nieuprawianych terenów do wypasu (2.03.02./F02) i trwałych użytków zielonych wyłączonych z produkcji i objętych dopłatami (2.03.03./F03) oraz dość nieznacznie w przypadku żyta (2.01.01.03./D03).

Zastąpienie SGM parametrem SO ma wpływ na postać dwóch kryteriów klasyfikacyjnych gospodarstw rolnych, jakimi są wielkość ekonomiczna i typ rolniczy. Problem ten zostanie omówiony w dalszej części opracowania.

1.5. Przypadki szczególne w typologii GR

Obliczając współczynniki SO dla różnych rodzajów działalności rolniczych w celu określenia wielkości ekonomicznej i typu rolniczego danego GR, należy mieć na uwadze następujące szczególne przypadki:

- ☞ dot. „2.01.12.01. - Grunty ugorowane bez dopłat” (poprz. kod D21) – SO dla tej działalności uwzględniany jest przy obliczaniu całkowitego SO gospodarstwa rolnego tylko wtedy, gdy w GR znajdują się inne działalności produkcji rolniczej, dla których współczynniki SO są wyższe od 0⁷;
- ☞ dot. „2.01.12.02. - Grunty ugorowane objęte dopłatami, nieużytkowane gospodarczo” (poprz. kod D22) oraz „2.03.03. - Trwałe użytki zielone wyłączone z produkcji i objęte dopłatami” (poprz. kod F03) – jeśli produkcja z ziemi objętej dopłatami nieużytkowanej gospodarczo ogranicza się jedynie do dopłat bezpośrednich, wówczas współczynniki SO dla wspomnianych obu działalności równe są zero;
- ☞ dot. „2.02. - Ogródki przydomowe” (poprz. kod E) – jeśli produkcja z ogródków przydomowych przeznaczana jest zwykle na cele własne rolnika, a nie na sprzedaż, wówczas współczynnik SO dla wspomnianej działalności równy jest zero;
- ☞ dot. zwierząt gospodarskich – zwierzęta gospodarskie rozróżnia się na poszczególne kategorie wiekowe. Wartość produkcji odpowiada tu wartości przyrostu zwierzęcia podczas okresu, w jakim zwierzę przebywa w danej kategorii. Innymi słowy, chodzi tu o różnicę między wartością zwierzęcia opuszczającego daną kategorię a wartością tego zwierzęcia wchodzącego do danej kategorii (w ramach wymiany stada). W przypadku chowu zwierząt na mięso będzie to wartość przyrostu żywca w okresie przebywania w danej kategorii;

⁷ Na liście współczynników SO (patrz Tabela 2) występują działalności rolnicze, dla których współczynnik SO wynosi 0.

- ☞ dot. „3.02.01. – Byczki i jałówki poniżej 1 roku” (poprz. kod J02) – SO dotyczące byczków i jałówek poniżej 1 roku uwzględniane są przy obliczaniu całkowitego SO gospodarstwa rolnego tylko wtedy, gdy w GR występuje liczebna nadwyżka byczków i jałówek poniżej 1 roku nad krowami. Innymi słowy, wyceniane są tylko te byczki i jałówki poniżej 1 roku, które występują bez krowy:

3.02.01. – (3.02.06. + 3.02.99.) > 0

3.02.06. (poprz. kod J07) – krowy mleczne

3.02.99. (poprz. kod J08) – pozostałe krowy (praktycznie głównie krowy mamki);

- ☞ dot. „3.03.01.99. – Pozostałe owce” (poprz. kod J09B) – SO dotyczące pozostałych owiec (w praktyce chodzi w przeważającej mierze o jagnięta) uwzględniane są przy obliczaniu całkowitego SO gospodarstwa rolnego tylko wtedy, gdy w GR nie ma owiec maciorek do dalszego chowu (3.03.01.01./J09A). Jeśli w GR występują owce maciorki do dalszego chowu, wówczas nie uwzględnia się SO dla pozostałych owiec (jagnięt) – jagnięta wyceniane są bowiem za pośrednictwem wartości SO dla owiec maciorek do dalszego chowu, w ten sposób unika się podwójnego uwzględnienia SO dla pozostałych owiec;
- ☞ dot. „3.03.02.99. – Pozostałe kozy” (poprz. kod J10B) – SO dotyczące pozostałych kóz (w praktyce chodzi w przeważającej mierze o kozłeta) uwzględniane są przy obliczaniu całkowitego SO gospodarstwa rolnego tylko wtedy, gdy w GR nie ma kóz samic do dalszego chowu (3.03.02.01./J10A). Jeśli w GR występują kozy samice do dalszego chowu, wówczas nie uwzględnia się SO dla pozostałych kóz (gł. kozłeta) – kozłeta wyceniane są bowiem za pośrednictwem wartości SO dla kóz samic do dalszego chowu, w ten sposób unika się podwójnego uwzględnienia SO dla pozostałych kóz;
- ☞ dot. „3.04.01. – Prosiaki o wadze do 20 kilogramów” (poprz. kod J11) – SO dotyczące prosiąt o wadze do 20 kg uwzględniane są przy obliczaniu całkowitego SO gospodarstwa rolnego tylko wtedy, gdy w GR nie ma loch do dalszego chowu o wadze 50 kg i powyżej (3.04.02./J12). Jeśli w GR występują lochy do dalszego chowu o wadze 50 kg i powyżej, wówczas nie uwzględnia się SO dla prosiąt – te wyceniane są bowiem za pośrednictwem wartości SO dla loch, w ten sposób unika się podwójnego uwzględnienia SO dla prosiąt;

☞ dot. roślin pastewnych (nietowarowych na pasze) – jeśli w GR nie ma żadnych zwierząt żywionych w systemie wypasowym (czyli przeżuwaczy: koniowatych, bydła, owiec i kóz), wówczas rośliny paszowe [czyli: pastewne rośliny okopowe i kapustne, uprawy pastewne na zielonkę (trawy polowe, kukurydza na zielonkę, strączkowe na zielonkę, pozostałe uprawy na zielonkę), pastwiska i łąki] traktowane są jako z przeznaczeniem na sprzedaż i są wówczas częścią wartości produkcji upraw polowych). Jeśli w GR występują zwierzęta żywione w systemie wypasowym, wówczas rośliny paszowe traktowane są jako z przeznaczeniem na paszę dla tych zwierząt i są wówczas częścią wartości produkcji zwierząt żywionych w systemie wypasowym i roślin pastewnych dla tych zwierząt.

1.6. Działalność gospodarcza inna niż rolnicza (OGA)

W świetle rosnącego znaczenia wielofunkcyjności GR, WTGR została uzupełniona o dodatkową „klasyfikację”, a raczej dodatkową informację o **działalności gospodarczej innej niż rolnicza** bezpośrednio związanej z GR i mającej ekonomiczny wpływ na to gospodarstwo.

Należy jednak mieć na uwadze fakt, że **klasyfikacja GR wg wielkości ekonomicznej i typu rolniczego odbywa się w oparciu jedynie o działalność rolniczą GR (nie jest tu uwzględniana działalność gospodarcza inna niż rolnicza)**.

1.6.1. Definicja OGA

Kategoria OGA oznacza działalność gospodarczą inną niż rolnicza bezpośrednio związaną z GR, w ramach której wykorzystywane są albo zasoby GR (ziemia, budynki, maszyny, surowce rolnicze itp.) albo produkty tego GR.

1.6.2. Wskaźnik OGA

$$\text{OGA (\%)} = \frac{\text{Przychody ze sprzedaży wyrobów i usług w ramach OGA w GR}}{\text{Przychody całkowite GR}} \\ (\text{rolnictwo} + \text{OGA} + \text{dopłaty bezpośrednie})$$

1.6.3. Klasy i przedziały opisujące znaczenie OGA w GR

Klasy OGA	Tytuł	Zakres w %
I	Typowo rolnicze	$\% \leq 10$
II	Mieszane z przewagą produkcji rolniczej	$10 < \% \leq 50$
III	Mieszane z przewagą OGA	$50 < \% < 100$

1.6.4. Ogólna lista OGA (wg FSS)

W podręczniku typologicznym⁸ zamieszczone są definicje OGA określone w ramach grupy roboczej „Struktury gospodarstw rolnych”. Do działalności gospodarczej innej niż rolnicza bezpośrednio związanej z GR zaliczane są:

- ✦ agroturystyka, zakwaterowanie i wszelkie działania związane ze spędzaniem wolnego czasu;
- ✦ rękodzieło;
- ✦ przetwórstwo produktów rolnych w GR;
- ✦ produkcja energii odnawialnej (biogaz, biopaliwa i prąd);
- ✦ przetwarzanie surowego drewna w GR;
- ✦ chów i hodowla ryb i innych organizmów wodnych;
- ✦ usługi świadczone przy wykorzystaniu zasobów GR – prace w rolnictwie (np. usługi rolnicze świadczone na rzecz innych gospodarstw) i poza rolnictwem (np. odśnieżanie, holowanie, prace związane z architekturą krajobrazu i ochroną środowiska);
- ✦ leśnictwo;
- ✦ inne wyżej niewymienione – np. okresowe wykorzystanie budynków gospodarstwa do przechowywania przyczep kempingowych, łodzi itp., które przez resztę roku wykorzystywane są do celów rolniczych.

⁸ Patrz przypis 2 str. 7.

1.7. Różnice między starą a nową klasyfikacją gospodarstw rolnych

1.7.1. Wykaz typów rolniczych (starych⁹ i nowych¹⁰)

Wykaz typów rolniczych został znacznie zmodyfikowany (patrz: Tabela 5):

- ✎ Zlikwidowano 4. poziom typologii (symbol będzie składał się tylko z 3 cyfr), w wielu wypadkach oznacza to likwidację części typów (np. 2012);
- ✎ Dodano nowe typy (np. 213);
- ✎ Zmieniono formuły obliczeniowe (zaznaczono to poprzez zmianę symbolu, np. 131->151).

Tabela 5 Wykaz typów rolniczych (starych i nowych)

nTF	TF	Tytuł	nTytuł
BD	BD	Brak działalności rolniczej	Brak działalności
PP	PP	Działalność rolnicza poniżej progu ekonomicznego	Dział. poniżej prog.
1	1	Specjalizujące się w uprawach polowych	Specjalizujące się w uprawach polowych
15	13	<i>Zboża, oleiste i strączkowe</i>	<i>Specjalizujące się w uprawie zbóż, nasion roślin oleistych i roślin o wysokiej zawartości białka</i>
151	131	<i>Zboża (z wyłączeniem ryżu), oleiste i strączkowe</i>	<i>Specjalizujące się w uprawie zbóż (innych niż ryż), nasion roślin oleistych i roślin o wysokiej zawartości białka</i>
152	132	Ryż	Specjalizujące się w uprawie ryżu
153	133	<i>Zboża (łącznie z ryżem), oleiste, strączkowe</i>	<i>Zboża, nasiona roślin oleistych, rośliny o wysokiej zawartości białka i ryż łącznie</i>
16	14	<i>Inne uprawy polowe</i>	<i>Ogólne uprawy polowe</i>
161	141	<i>Okopowe</i>	<i>Specjalizujące się w uprawie roślin okopowych</i>
162	142	<i>Zboża i okopowe, łącznie</i>	<i>Zboża, nasiona roślin oleistych, rośliny o wysokiej zawartości białka i rośliny okopowe łącznie</i>
163	143	Warzywa polowe	Specjalizujące się w uprawie warzyw polowych
	144	Pozostałe uprawy polowe	-
164	1441	Tytoń	Specjalizujące się w uprawie tytoniu
165	1442	Bawełna lub inne przemysłowe	Specjalizujące się w uprawie bawełny
166	1443	<i>Inne uprawy polowe, łącznie</i>	Różne uprawy polowe łącznie
2	2	<i>Specjalizujące się w uprawach ogrodniczych</i>	<i>Specjalizujące się w uprawach ogrodniczych</i>
	20	Uprawy ogrodnicze pod wysokimi osłonami	-
21	New	-	Specjalizujące się w uprawach ogrodniczych pod osłonami
	201	Warzywa i truskawki pod wysokimi osłonami	-
211	2012	Warzywa i truskawki pod wysokimi osłonami	Specjalizujące się w uprawie warzyw pod osłonami
	2013	Warzywa i truskawki w ogrodach towarowych i pod wysokimi osłonami, łącznie	-

⁹ Wykaz typów opracowany został na podstawie Commission Decision of 7 June 1985 establishing a Community typology for agricultural holdings (85/377/EEC) oraz opracowania „Metodyka liczenia nadwyżki bezpośredniej i zasady typologii gospodarstw rolniczych (według standardów Unii Europejskiej), FAPA, Warszawa 2000.

¹⁰ Patrz przypis 1 str. 7 oraz 2 str. 7.

nTF	TF	Tytuł	nTytuł
	202	Kwiaty i rośliny ozdobne (z wyłączeniem rozsadnika)	-
212	2022	Kwiaty i rośliny ozdobne pod wysokimi osłonami	Specjalizujące się w uprawie kwiatów i roślin ozdobnych pod osłonami
213	New	-	Specjalizujące się w mieszanej uprawie ogrodniczej pod osłonami
22	New	-	Specjalizujące się w uprawach ogrodniczych gruntowych
221	2011	Warzywa i truskawki w ogrodach towarowych	Specjalizujące się w uprawie warzyw gruntowych
	2023	Kwiaty i rośliny ozdobne w polu i pod osłonami, łącznie	-
222	2021	<i>Kwiaty i rośliny ozdobne w polu i pod niskimi osłonami</i>	<i>Specjalizujące się w uprawie kwiatów i roślin ozdobnych gruntowych</i>
223	New	-	Specjalizujące się w mieszanej uprawie ogrodniczej gruntowej
23	New	-	Pozostałe uprawy ogrodnicze
	203	Warzywa i truskawki. Kwiaty i rośliny ozdobne oraz grzyby, łącznie	-
231	2033	<i>Grzyby</i>	<i>Specjalizujące się w uprawie grzybów</i>
	2034	Warzywa i truskawki w ogrodach towarowych, kwiaty i rośliny w polu i pod niskimi osłonami	-
	2032	Warzywa i truskawki, kwiaty i rośliny ozdobne pod wysokimi osłonami	-
	2034	Inne uprawy ogrodnicze, łącznie	-
232	New	-	Specjalizujące się w uprawie szkółek
233	New	-	Różne uprawy ogrodnicze
3	3	<i>Specjalizujące się w uprawach trwałych</i>	<i>Specjalizujące się w uprawach trwałych</i>
35	31	Winnice	Specjalizujące się w uprawie winorośli
351	311	Winogrona do produkcji win gatunkowych (markowych)	Specjalizujące się w produkcji wina gatunkowego
352	312	Winogrona do produkcji pozostałych win	Specjalizujące się w produkcji wina innego niż gatunkowe
	313	Winogrona do produkcji win gatunkowych i pozostałych, łącznie	-
353	3141	Winogrona konsumpcyjne	Specjalizujące się w produkcji winogron stołowych
354	314	<i>Winogrona z przeznaczeniem na różne cele</i>	<i>Pozostałe uprawy winorośli</i>
	3142	Winogrona na rodzynki	-
	3143	Winogrona z przeznaczeniem na różne cele	-
36	32	Drzewa i krzewy owocowe (łącznie z cytrusowymi)	Specjalizujące się w uprawie owoców i owoców cytrusowych
	321	Drzewa i krzewy owocowe (z wyłączeniem cytrusowych)	
361			<i>Specjalizujące się w uprawie owoców (inne niż cytrusowe, tropikalne i subtropikalne owoce oraz orzechy)</i>
	3211	Drzewa i krzewy owocowe (z wyłączeniem orzechów)	-
	3213	Drzewa, krzewy owocowe i orzechy, łącznie	-
362	322	Drzewa i krzewy cytrusowe	Specjalizujące się w uprawie owoców cytrusowych
363	3212	Orzechy	Specjalizujące się w uprawie orzechów
364	New	-	Specjalizujące się w uprawie owoców tropikalnych i subtropikalnych
365	323	<i>Inne drzewa i krzewy owocowe (łącznie z cytrusowymi), łącznie</i>	<i>Specjalizujące się w uprawie mieszanej owoców, owoców cytrusowych, tropikalnych i subtropikalnych oraz orzechów</i>

nTF	TF	Tytuł	nTytuł
37	33	Gaje oliwne	Specjalizujące się w uprawie oliwek
370	330	Oliwki	Specjalizujące się w uprawie oliwek
38	34	<i>Pozostałe uprawy trwałe, łącznie</i>	<i>Różne uprawy trwałe łącznie</i>
380	340	<i>Pozostałe uprawy trwałe, łącznie</i>	<i>Różne uprawy trwałe łącznie</i>
4	4	<i>Specjalizujące się w chowie zwierząt żywionych w systemie wypasowym</i>	<i>Specjalizujące się w chowie zwierząt żywionych w systemie wypasowym</i>
45	41	<i>Bydło mleczne</i>	<i>Specjalizujące się w chowie bydła mlecznego</i>
450	411	<i>Krowy mleczne</i>	<i>Specjalizujące się w chowie bydła mlecznego</i>
	412	<i>Produkcja mleka i chów bydła mlecznego, łącznie</i>	-
46	42	<i>Bydło opasowe</i>	<i>Specjalizujące się w chowie bydła – hodowla i opas</i>
460	421	<i>Bydło, głównie odchów</i>	<i>Specjalizujące się w chowie bydła — hodowla i opas</i>
462	422	<i>Bydło, głównie opas</i>	-
47	43	<i>Bydło ogółem</i>	<i>Bydło – produkcja mleka, hodowla i opas łącznie</i>
470	New	Bydło ogółem	Bydło – produkcja mleka, hodowla i opas łącznie
	431	<i>Bydło z przewagą mlecznego</i>	-
	432	<i>Bydło z przewagą opasowego</i>	-
48	44	<i>Owce, kozy i inne zwierzęta żywione w systemie wypasowym</i>	<i>Owce, kozy i inne zwierzęta żywione w systemie wypasowym</i>
481	441	<i>Owce</i>	<i>Specjalizujące się w chowie owiec</i>
482	442	<i>Owce i bydło, łącznie</i>	<i>Owce i bydło łącznie</i>
483	443	<i>Kozy</i>	<i>Specjalizujące się w chowie kóz</i>
484	444	<i>Różne zwierzęta</i>	<i>Różne zwierzęta żywione w systemie wypasowym</i>
5	5	<i>Specjalizujące się w chowie zwierząt żywionych paszami treściwymi</i>	<i>Specjalizujące się w chowie zwierząt żywionych paszami treściwymi</i>
	50	<i>Zwierzęta żywione paszami treściwymi</i>	-
51	501	Trzoda chlewna	Specjalizujące się w chowie trzody chlewnej
511	5011	Maciory i loszki	Specjalizujące się w hodowli trzody chlewnej
512	5012	Trzoda chlewna, tucz	Specjalizujące się w tuczu trzody chlewnej
513	5013	Maciory i loszki oraz tucz trzody chlewnej, łącznie	Hodowla i tucz trzody chlewnej łącznie
52	502	Drób	Specjalizujące się w chowie drobiu
521	5021	Kury nioski	Specjalizujące się w chowie kur niosek
522	5022	Drób mięsny	Specjalizujące się w chowie drobiu mięsnego
523	5023	Drób nieśny i mięsny, łącznie	Kury nioski i drób mięsny łącznie
53	503	Trzoda chlewna, drób i inne zwierzęta żywione paszami treściwymi, łącznie	Różne zwierzęta żywione paszami treściwymi łącznie
530	503	Trzoda chlewna, drób i inne zwierzęta żywione paszami treściwymi, łącznie	Różne zwierzęta żywione paszami treściwymi łącznie
	5031	Trzoda chlewna i drób, łącznie	-
	5032	Trzoda chlewna, drób i inne zwierzęta żywione paszami treściwymi, łącznie	-
6	6	<i>Różne uprawy, łącznie</i>	<i>Uprawy mieszane</i>
61	60	<i>Uprawy polowe ogrodnicze i trwałe, łącznie</i>	<i>Uprawy mieszane</i>
611	601	<i>Uprawy ogrodnicze i trwałe, łącznie</i>	<i>Uprawy ogrodnicze i trwałe łącznie</i>
612	602	<i>Uprawy polowe i ogrodnicze, łącznie</i>	<i>Uprawy polowe i ogrodnicze łącznie</i>

nTF	TF	Tytuł	nTytuł
613	603	Uprawy polowe i winnice, łącznie	Uprawy polowe i winnice łącznie
614	604	Uprawy polowe i trwałe, łącznie	Uprawy polowe i trwałe łącznie
615	605	Uprawy mieszane, z przewagą polowych	Uprawy mieszane, z przewagą upraw polowych
616	606	Uprawy mieszane, z przewagą ogrodniczych lub trwałych	Pozostałe uprawy mieszane
	6061	Uprawy mieszane, z przewagą ogrodniczych	-
	6062	Uprawy mieszane, z przewagą trwałych	-
7	7	Różne zwierzęta, łącznie	Różne zwierzęta
73	71	Różne zwierzęta, z przewagą żywionych w systemie wypasowym	Różne zwierzęta, z przewagą zwierząt żywionych w systemie wypasowym
731	711	Różne zwierzęta, z przewagą bydła mlecznego	Różne zwierzęta, z przewagą zwierząt mlecznych
732	712	Różne zwierzęta, z przewagą żywionych w systemie wypasowym (z wyłączeniem bydła mlecznego)	Różne zwierzęta, z przewagą niemlecznych zwierząt żywionych w systemie wypasowym
74	72	Różne zwierzęta, z przewagą żywionych paszami treściwymi	Różne zwierzęta, z przewagą zwierząt żywionych paszami treściwymi
741	21	Różne zwierzęta; żywione paszami treściwymi i bydło mleczne, łącznie	Różne zwierzęta: zwierzęta żywione paszami treściwymi i zwierzęta mleczne łącznie
742	722	Różne zwierzęta; żywione paszami treściwymi i w systemie wypasowym, łącznie	Różne zwierzęta: zwierzęta żywione paszami treściwymi i niemleczne zwierzęta żywione w systemie wypasowym
	723	Różne zwierzęta, łącznie	-
8	8	Różne uprawy i zwierzęta, łącznie	Różne uprawy i zwierzęta łącznie
83	81	Uprawy polowe i zwierzęta żywione w systemie wypasowym, łącznie	Uprawy polowe - zwierzęta żywione w systemie wypasowym łącznie
831	811	Uprawy polowe i bydło mleczne, łącznie	Uprawy polowe łącznie z produkcją mleka
832	812	Bydło mleczne i uprawy polowe, łącznie	Produkcja mleka łącznie z uprawami polowymi
833	813	Uprawy polowe i zwierzęta żywione w systemie wypasowym (z wyłączeniem bydła mlecznego), łącznie (z wyłączeniem typu 831)	Uprawy polowe łącznie z niemlecznymi zwierzętami żywionymi w systemie wypasowym
834	814	Zwierzęta żywione w systemie wypasowym (z wyłączeniem bydła mlecznego) i uprawy polowe, łącznie (z wyłączeniem typu 831 i 832)	Niemleczne zwierzęta żywione w systemie wypasowym łącznie z uprawami polowymi
84	82	Różne uprawy i zwierzęta, łącznie	Różne uprawy i zwierzęta łącznie
841	821	Uprawy polowe i zwierzęta żywione paszami treściwymi, łącznie	Uprawy polowe i zwierzęta żywione paszami treściwymi łącznie
842	822	Uprawy trwałe i zwierzęta żywione w systemie wypasowym, łącznie	Uprawy trwałe i zwierzęta żywione w systemie wypasowym łącznie
	823	Różne uprawy i zwierzęta, łącznie	-
843	8231	Pszczelarstwo	Pszczelarstwo
844	8232	Różne uprawy i zwierzęta, łącznie	Różne mieszane uprawy i zwierzęta
9	9	Gospodarstwa niesklasyfikowane	Gospodarstwa niesklasyfikowane
90	-	-	Gospodarstwa niesklasyfikowane
900	-	-	Gospodarstwa niesklasyfikowane

Tabela 7 zawiera zasady klasyfikacji (łączenia typów podstawowych) gospodarstw według nowej typologii TF14¹¹ i TF8. Dla porównania przedstawiono także zasady klasyfikacji według starych TF14 i TF8 (patrz: Tabela 6).

Tabela 6 Wykaz typów rolniczych wg starej typologii TF8, TF14

TF8		TF14		Typ podstawowy	
1	Uprawy polowe (AB)	13	Zboża, oleiste i strączkowe	13	Zboża, oleiste i strączkowe
		14	Uprawy polowe	14	Inne uprawy polowe
		60	Uprawy polowe ogrodnicze i trwałe, łącznie	60	Uprawy polowe ogrodnicze i trwałe, łącznie
2	Uprawy ogrodnicze (C)	20	Uprawy ogrodnicze	20	Uprawy ogrodnicze pod wysokimi osłonami
3	Winnice (D)	31	Winnice	31	Winnice
4	Uprawy trwałe (E)	32	Drzewa i krzewy owocowe	32	Drzewa i krzewy owocowe (łącznie z cytrusowymi)
		33	Gaje oliwne	33	Gaje oliwne
		34	Pozostałe uprawy trwałe, łącznie	34	Pozostałe uprawy trwałe, łącznie
5	Krowy mleczne (F)	41	Bydło mleczne	41	Bydło mleczne
6	Zwierz. żyw. w sys. wypas. (G)	45	Bydło ogółem	42	Bydło opasowe
		44	Owce, kozy i inne zwierzęta żywione w systemie wypasowym	43	Bydło ogółem
7	Zwierz. ziarnożerne (H)	50	Zwierzęta żywione paszami treściwymi	50	Zwierzęta żywione paszami treściwymi
8	Mieszane (I)	70	Różne zwierzęta, łącznie	71	Różne zwierzęta, z przewagą żywionych w systemie wypasowym
		80	Różne uprawy i zwierzęta, łącznie	72	Różne zwierzęta, z przewagą żywionych paszami treściwymi
				81	Uprawy polowe i zwierzęta żywione w systemie wypasowym, łącznie
				82	Różne uprawy i zwierzęta, łącznie

Tabela 7 Wykaz typów rolniczych wg nowej typologii TF8, TF14¹²

nTF8		nTF14		Typ podstawowy	
1	Uprawy polowe	15	Specjalizujące się w uprawie zbóż, nasion roślin oleistych i roślin o wysokiej zawartości białka	15	Specjalizujące się w uprawie zbóż, nasion roślin oleistych i roślin o wysokiej zawartości białka
		16	Specjalizujące się w uprawie innych upraw polowych	16	Ogólne uprawy polowe
2	Uprawy ogrodnicze	20	Specjalizujące się w uprawach ogrodniczych	21	Specjalizujące się w uprawach ogrodniczych pod osłonami
				22	Specjalizujące się w uprawach ogrodniczych gruntowych
				23	Pozostałe uprawy ogrodnicze
3	Winorośl	35	Specjalizujące się w uprawie winorośli	35	Specjalizujące się w uprawie winorośli
4	Inne uprawy trwałe	36	Specjalizujące się w uprawie sadów - owoce	36	Specjalizujące się w uprawie owoców i owoców cytrusowych
		37	Specjalizujące się w uprawie oliwek	37	Specjalizujące się w uprawie oliwek
		38	Różne uprawy trwałe łącznie	38	Różne uprawy trwałe łącznie
5	Bydło mleczne	45	Specjalizujące się w chowie bydła mlecznego	45	Specjalizujące się w chowie bydła mlecznego
6	Inne zwierzęta żywione w systemie wypasowym	49	Specjalizujące się w chowie bydła	46	Specjalizujące się w chowie bydła – hodowla i opas
		48	Specjalizujące się w chowie owiec i kóz	47	Bydło – produkcja mleka, hodowla i opas łącznie
7	Zwierzęta żywione paszami treściwymi	50	Specjalizujące się w chowie zwierząt żywionych paszami treściwymi	48	Owce, kozy i inne zwierzęta żywione w systemie wypasowym
				51	Specjalizujące się w chowie trzody chlewnej
				52	Specjalizujące się w chowie drobiu
8	Gospodarstwa mieszane	60	Uprawy mieszane	53	Różne zwierzęta żywione paszami treściwymi łącznie
		70	Różne zwierzęta	61	Uprawy mieszane
		80	Różne uprawy i zwierzęta	73	Różne zwierzęta, z przewagą zwierząt żywionych w systemie wypasowym
				74	Różne zwierzęta, z przewagą zwierząt żywionych paszami treściwymi
				83	Uprawy polowe - zwierzęta żywione w systemie wypasowym łącznie
				84	Różne uprawy i zwierzęta łącznie

¹¹ TF14, TF8, GTF to symboliczne oznaczenia typologii będących uproszczeniem typologii TF.

¹² RICC 1525 The new typology applied to FADN 2007

1.7.2. Formuły obliczeniowe starej i nowej typologii¹³

W celu uproszczenia algorytmu klasyfikacji GR według typów opracowano zestaw tzw. zmiennych pomocniczych. Poniżej przedstawiono sposób naliczenia zmiennych pomocniczych oraz właściwej klasyfikacji oddzielnie dla starej i nowej typologii.

1.7.2.1 Formuły obliczeniowe zmiennych pomocniczych starej typologii

SGM gospodarstwa rolnego (FSGM) obliczany jest według następującej zasady:

$$\text{FSGM} := \sum (\text{rozmiar działalności} * \text{SGM dla działalności})$$

Pozostałe zmienne pomocnicze obliczono w następujący sposób:

$$P1 = D01 + D02 + D03 + D04 + D05 + D06 + D07 + D08 + D09 + D10 + D11 + D12 + D23 + D24 + D25 + D26 + D27 + D28 + D29 + D30 + D31 + D32 + D33 + D34 + D35 + D14a + D18 + D19 + D20 + D22 + I01$$

$$P2 = D14b + D15 + D16 + D17 + I02$$

$$P3 = G01 + G02 + G03 + G04 + G05 + G06 + G07$$

$$P4 = F01 + F02 + J01 + J02 + J03 + J04 + J05 + J06 + J07 + J08 + J09 + J10$$

$$P5 = J11 + J12 + J13 + J14 + J15 + J16 + J17$$

$$P11 = D01 + D02 + D03 + D04 + D05 + D06 + D07 + D08$$

$$P12 = D26 + D27 + D28 + D29 + D30$$

$$P41 = J02 + J04 + J06 + J07$$

$$P42 = J02 + J03 + J04 + J05 + J06 + J07 + J08$$

$$P51 = J11 + J12 + J13$$

$$P52 = J14 + J15 + J16$$

$$P111 = D01 + D02 + D03 + D04 + D05 + D06 + D08$$

$$P121 = D10 + D11 + D12$$

¹³ Patrz przypis 1 str. 7 oraz 2 str. 7.

1.7.2.1.1. Wyjątki w naliczeniach Standardowej Nadwyżki Bezpośredniej

W celu obliczenia współczynników SGM dla niektórych działalności ustanowiono następujące zasady:

a) Przeżuwacze oraz rośliny pastewne

Metoda stosowania SGM z przeżuwaczy oraz roślin pastewnych zależy od proporcji istniejącej między tymi dwiema grupami działalności gospodarstwa. W przypadku wystąpienia równowagi lub deficytu paszowego do FSGM nie doliczane są SGM z roślin paszowych (w przypadku deficytu przy obliczeniu SGM przeżuwaczy stosuje się tzw. deficytowe SGM, na liście działalności oznaczone są one literą „-D” (patrz: Tabela 2). Tylko w przypadku nadwyżki paszowej SGM dla roślin pastewnych jest uwzględniany. W nowej typologii (wg parametrów SO) nie bierze się pod uwagę bilansu pasz własnych (czyli ewentualnej nadwyżki/deficytu).

b) Prosięta

SGM dla prosiąt brany jest pod uwagę przy obliczaniu łącznego SGM dla gospodarstwa tylko wówczas, jeżeli w gospodarstwie nie ma macior.

1.7.2.2 Formuły obliczeniowe zmiennych pomocniczych nowej typologii

SO gospodarstwa rolnego (FSO) obliczono według następującej zasady:

$$FSO = \sum (\text{rozmiar działalności} * SO \text{ dla działalności})$$

Pozostałe zmienne pomocnicze obliczono w następujący sposób:

$$P45 = _30201^{14} + _30203 + _30205 + _30206 \text{ [P41 w starej typologii]}$$

$$P46 = P45 + _30202 + _30204 + _30299 \text{ [P42 w starej typologii]}$$

$$GL = _301 + P46 + _30301 + _30302 \text{ [nowa zmienna]}$$

Jeżeli $GL = 0$

$$FCP1 = _20105 + _20109 + _20301 + _20302 \text{ [nowa zmienna]}$$

$$FCP4 = 0$$

$$P17 = _20103 + _20104 + _20105$$

[P121 w starej typologii]

Zaklasyfikowano rośliny pastewne na sprzedaż!

¹⁴ Przedrostek „_” oznacza wartość SO działalności.

W innym przypadku

$$FCP1 = 0$$

$$FCP4 = _20105 + _20109 + _20301 + _20302 \text{ [nowa zmienna]}$$

$$P17 = _20103 + _20104$$

Zaklasyfikowano rośliny pastewne na pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym!

Koniec jeżeli

$$P151 = _2010101 + _2010102 + _2010103 + _2010104 + _2010105 + _2010106 + _2010199$$

[P111 w starej typologii]

$$P15 = P151 + _2010107 \text{ [P11 w starej typologii]}$$

$$P16 = _2010604 + _2010605 + _2010606 + _2010607 + _2010608$$

[P12 w starej typologii]

$$P51 = _30401 + _30402 + _30499 \text{ [P51 w starej typologii]}$$

$$P52 = _30501 + _30502 + _30503 \text{ [P52 w starej typologii]}$$

$$P1 = P15 + _20102 + _20103 + _20104 + _2010601 + _2010602 + _2010603 + P16 + _2010609 + \\ _2010610 + _2010611 + _2010612 + _2010699 + _201070101 + _20110 + _20111 + _2011201 +$$

FCP1 *[dodano FCP1, usunięto kody _2011202 (D22) i I01]*

$$P2 = _201070102 + _2010702 + _20108 + _20601 + _20405 \text{ [dodano kod _20405]}$$

$$P3 = _20401 + _20402 + _20403 + _20404 + _20406 + _20407 \text{ [usunięto kod _20405]}$$

$$P4 = \text{GL} + \text{FCP4}$$

$$P5 = P51 + P52 + _306 \text{ [P5 w starej typologii]}$$

1.7.2.2.1. Wyjątki w naliczeniach Standardowej Produkcji

W celu obliczenia współczynników SO dla niektórych działalności ustanowiono następujące zasady:

a) Grunty ugorowane bez dopłat

SO odnosząca się do gruntów ugorowanych bez dopłat brana jest pod uwagę przy obliczaniu całkowitej SO gospodarstwa tylko wówczas, jeżeli w gospodarstwie są inne dodatnie SO.

$$_FSO = P1 + P2 + P3 + P4 + P5 + _307$$

$$\text{Jeżeli } _FSO == _2011201$$

$$P1 = P1 - _2011201$$

$$_FSO = _FSO - _2011201$$

Koniec jeżeli

b) Grunty ugorowane objęte dopłatami, nieużytkowane gospodarczo oraz trwałe użytki zielone wyłączone z produkcji i objęte dopłatami.

Produkcję z gruntów objętych dopłatami, lecz nieużytkowanych gospodarczo, ogranicza się do dopłat bezpośrednich, SO traktuje się jako równe zero.

$$\text{Jeżeli } Q2011202^{15} > 0$$

$$_2011202 = 0$$

Koniec jeżeli

c) Ogródki przydomowe

Produkcja z ogrodów przydomowych jest zwykle przeznaczona do konsumpcji własnej, SO traktuje się jako równe zero.

$$\text{Jeżeli } Q202 > 0$$

$$_202 = 0$$

Koniec jeżeli

e) Byczki i jałówki poniżej 1 roku

Współczynniki SO odnoszące się do byczków i jałówek poniżej 1 roku brane są pod uwagę przy obliczaniu całkowitej SO gospodarstwa tylko wówczas, jeżeli w gospodarstwie jest więcej bydła poniżej 1 roku niż krów. Jedynie współczynniki SO dotyczące nadwyżki byczków i jałówek poniżej 1 roku są brane pod uwagę.

¹⁵ Przedrostek „Q” oznacza fizyczny rozmiar działalności.

Jeżeli $Q30201 > (Q30206 + Q30299)$

$$_30201 = (Q30201 - (Q30206 + Q30299)) * S30201^{16}$$

W innym wypadku

Jeżeli $Q30201 > 0$

$$_30201 = 0$$

W innym wypadku

$$_30201 = Q30201 * S30201$$

Koniec jeżeli

Koniec jeżeli

f) Pozostałe owce i pozostałe kozy

Współczynniki SO odnoszące się do pozostałych owiec brane są pod uwagę przy obliczaniu całkowitej SO gospodarstwa tylko wówczas, jeżeli w gospodarstwie nie ma owiec maciorek. Współczynniki SO odnoszące się do pozostałych kóz brane są pod uwagę przy obliczaniu całkowitej SO gospodarstwa tylko wówczas, jeżeli w gospodarstwie nie ma kóz - samic hodowlanych.

Jeżeli $Q3030101 == 0$

$$_3030199 = Q3030199 * S3030199$$

W innym wypadku

$$_3030199 = 0$$

Koniec jeżeli

Jeżeli $Q3030201 == 0$

$$_3030299 = Q3030299 * S3030299$$

W innym wypadku

$$_3030299 = 0$$

Koniec jeżeli

g) Prosięta

Współczynniki SO odnoszące się do prosiąt brane są pod uwagę przy obliczaniu całkowitej SO gospodarstwa tylko wówczas, jeżeli w gospodarstwie nie ma macior.

Jeżeli $Q30402 == 0$

$$_30401 = Q30401 * S30401$$

W innym wypadku

$$_30401 = 0$$

Koniec jeżeli

¹⁶ Przedrostek „S” oznacza wartość współczynnika SO działalności.

h) Rośliny pastewne

Jeżeli w gospodarstwie nie ma przeżuwaczy (tzn. koniowatych, bydła, owiec czy kóz), rośliny pastewne (tj. okopowe i kapustne, rośliny pastewne na zielonkę, pastwiska i łąki) traktowane są jako produkty na sprzedaż i stanowią część produkcji.

Jeżeli w gospodarstwie są przeżuwacze, rośliny pastewne traktowane są jako pasza dla tych zwierząt i stanowią część produkcji dotyczącą zwierząt żywionych w systemie wypasowym i roślin pastewnych.

1.7.2.3 Formuły obliczeniowe typologii

Praktycznie wszystkie formuły obliczeniowe zostały w stopniu większym lub mniejszym zmienione (porównaj: Tabela 8 i Tabela 9).

Tabela 8 Formuły obliczeniowe starej typologii

Typ ogólny	Typ podstawowy	Typ szczegółowy	Podtyp typu szczegółowego
1 Specjalizujące się w uprawach polowych [P1>_2_3_FSGM]	13 Zboża, oleiste i strączkowe [(P11+P12+D09+D22)>_2_3_FSGM]	131 Zboża (z wyłączeniem ryżu), oleiste i strączkowe [(P111+P12+D09+D22)>_2_3_FSGM]	
		132 Ryż [D07>_2_3_FSGM]	
		133 Zboża (łącznie z ryżem), oleiste, strączkowe [Pozostałe przypadki]	
	14 Inne uprawy polowe [P1>_2_3_FSGM and (P11+P12+D09+D22)≤_2_3_FSGM]	141 Okopowe [P121>_2_3_FSGM]	
		142 Zboża i okopowe [(P11+P12+D09+D22)>_1_3_FSGM and P121>_1_3_FSGM]	
		143 Warzywa polowe [D14a>_2_3_FSGM]	
		144 Pozostałe uprawy polowe [Pozostałe przypadki]	
			1441 Tytoń [D23>_2_3_FSGM]
			1442 Bawełna lub inne przemysłowe [D25>_2_3_FSGM]
			1443 Inne uprawy polowe, łącznie [Pozostałe przypadki]
2 Specjalizujące się w uprawach ogrodnich [P2>_2_3_FSGM]	20 Uprawy ogrodnicze [P2>_2_3_FSGM]	201 Warzywa i truskawki [(D14b+D15)>_2_3_FSGM]	2011 Warzywa i truskawki w ogrodach towarowych [D14b>_2_3_FSGM]
			2012 Warzywa i truskawki pod wysokimi osłonami [D15>_2_3_FSGM]
			2013 Warzywa i truskawki w ogrodach towarowych i pod wysokimi osłonami, łącznie

Typ ogólny	Typ podstawowy	Typ szczegółowy	Podtyp typu szczegółowego
			[Pozostałe przypadki]
		202 Kwiaty i rośliny ozdobne (z wyłączeniem rozsadnika) [(D16+D17)>_2_3_FSGM]	
			2021 Kwiaty i rośliny ozdobne w polu i pod niskimi osłonami [D16>_2_3_FSGM]
			2022 Kwiaty i rośliny ozdobne pod wysokimi osłonami [D17>_2_3_FSGM]
			2023 Kwiaty i rośliny ozdobne w polu i pod osłonami, łącznie [Pozostałe przypadki]
		203 Warzywa i truskawki, kwiaty i rośliny ozdobne oraz grzyby, łącznie [P2>_2_3_FSGM and (D14b+D15) ≤_2_3_FSGM and (D16+D17)≤_2_3_FSGM]	
			2031 Warzywa i truskawki w ogrodach towarowych, kwiaty i rośliny w polu i pod niskimi osłonami [(D14b+D16)>_2_3_FSGM]
			2032 Warzywa i truskawki, kwiaty i rośliny ozdobne pod wysokimi osłonami [(D15+D17)>_2_3_FSGM]
			2033 Grzyby [I02>_2_3_FSGM]
			2034 Inne uprawy ogrodnicze, łącznie [Pozostałe przypadki]
3 Specjalizujące się w uprawach trwałych [P3>_2_3_FSGM]			
	31 Winnice [G04>_2_3_FSGM]	311 Winogrona do produkcji win gatunkowych (markowych) [G04a>_2_3_FSGM]	
		312 Winogrona do produkcji pozostałych win [G04b>_2_3_FSGM]	
		313 Winogrona do produkcji win gatunkowych i pozostałych, łącznie[(G04a+G04b)>_2_3_FSGM and G04a≤_2_3_FSGM and G04b≤_2_3_FSGM]	
		314 Winogrona z przeznaczeniem na różne cele [Pozostałe przypadki]	
			3141 Winogrona konsumpcyjne [G04c>_2_3_FSGM]
			3142 Winogrona na rodzynki [G04d>_2_3_FSGM]
			3143 Winogrona z przeznaczeniem na różne cele [Pozostałe przypadki]
		32 Drzewa i krzewy owocowe (łącznie z cytrusowymi) [(G01+G02)>_2_3_FSGM]	
		321 Drzewa i krzewy owocowe (z wyłączeniem cytrusowych) [G01>_2_3_FSGM]	
			3211 Drzewa i krzewy owocowe (z wyłączeniem orzechów) [G01a + G01b>_2_3_FSGM]
	3212 Orzechy [G01c>_2_3_FSGM]		

Typ ogólny	Typ podstawowy	Typ szczegółowy	Podtyp typu szczegółowego
			3213 Drzewa, krzewy owocowe i orzechy, łącznie [Pozostałe przypadki]
		322 Drzewa i krzewy cytrusowe [G02>_2_3_FSGM]	
		323 Drzewa i krzewy owocowe (łącznie z cytrusowymi) [Pozostałe przypadki]	
	33 Gaje oliwne [G03>_2_3_FSGM]	330 Oliwki [G03>_2_3_FSGM]	
	34 Pozostałe uprawy trwałe, łącznie [Pozostałe przypadki]	340 Pozostałe uprawy trwałe, łącznie [Pozostałe przypadki]	
	4 Specjalizujące się w chowie zwierząt żywionych w systemie wypasowym [P4>_2_3_FSGM]		
	41 Bydło mleczne [P41>_2_3_FSGM and J07>_2_3_P41]	411 Krowy mleczne [J07>_2_3_FSGM]	
		412 Produkcja mleka i chów bydła mlecznego, łącznie [Pozostałe przypadki]	
	42 Bydło opasowe [P42>_2_3_FSGM and J07≤_1_10_FSGM]	421 Bydło, głównie odchów [P42>_2_3_FSGM and J07≤_1_10_FSGM and J08>_1_3_FSGM]	
		422 Bydło, głównie opas [P42>_2_3_FSGM and J07≤_1_10_FSGM and J08≤_1_3_FSGM]	
	43 Bydło ogółem [P42>_2_3_FSGM and J07>_1_10_FSGM]	431 Bydło z przewagą mlecznego [P42>_2_3_FSGM and J07>_1_4_FSGM]	
		432 Bydło z przewagą opasowego [P42>_2_3_FSGM and _1_10_FSGM <J07 and J07≤_1_4_FSGM]	
	44 Owce, kozy i inne zwierzęta żywione w systemie wypasowym [P4>_2_3_FSGM and P42≤_2_3_FSGM]	441 Owce [J09>_2_3_FSGM]	
		442 Owce i bydło, łącznie [P42>_1_3_FSGM and J09>_1_3_FSGM]	
		443 Kozy [J10>_2_3_FSGM]	
		444 Różne zwierzęta [Pozostałe przypadki]	
5 Specjalizujące się w chowie zwierząt żywionych paszami treściwymi [P5>_2_3_FSGM]			
	50 Zwierzęta żywione paszami treściwymi [P5>_2_3_FSGM]	501 Trzoda chlewna [P51>_2_3_FSGM]	5011 Maciory i loszki [J12>_2_3_FSGM]
			5012 Trzoda chlewna, tucz [(J11+J13)>_2_3_FSGM]
			5013 Maciory i loszki oraz tucz trzody chlewnej, łącznie [Pozostałe przypadki]

Typ ogólny	Typ podstawowy	Typ szczegółowy	Podtyp typu szczegółowego
		502 Drób [P52>_2_3_FSGM]	5021 Kury nioski [J15>_2_3_FSGM]
		5022 Drób mięsny [(J14+J16)>_2_3_FSGM]	
		5023 Drób nieśny i mięsny, łącznie [Pozostałe przypadki]	
		503 Trzoda chlewna, drób i inne zwierzęta żywione paszami treściwymi, łącznie [Pozostałe przypadki]	
		5031 Trzoda chlewna i drób, łącznie [P51>_1_3_FSGM and P52>_1_3_FSGM]	
		5032 Trzoda chlewna, drób i inne zwierzęta żywione paszami treściwymi, łącznie [Pozostałe przypadki]	
		6 Różne uprawy, łącznie [((P1>_1_3_FSGM and P1≤_2_3_FSGM) and P4≤_1_3_FSGM and P5≤_1_3_FSGM) or ((P2>_1_3_FSGM and P2≤_2_3_FSGM) and P4≤_1_3_FSGM and P5≤_1_3_FSGM) or ((P3>_1_3_FSGM and P3≤_2_3_FSGM) and P4≤_1_3_FSGM and P5≤_1_3_FSGM)]	60 Uprawy polowe ogrodnicze i trwałe, łącznie [((P1>_1_3_FSGM and P1≤_2_3_FSGM) and P4≤_1_3_FSGM and P5≤_1_3_FSGM) or ((P2>_1_3_FSGM and P2≤_2_3_FSGM) and P4≤_1_3_FSGM and P5≤_1_3_FSGM) or ((P3>_1_3_FSGM and P3≤_2_3_FSGM) and P4≤_1_3_FSGM and P5≤_1_3_FSGM)]
602 Uprawy polowe i ogrodnicze, łącznie [P1>_1_3_FSGM and P2>_1_3_FSGM]			
603 Uprawy polowe i winnice, łącznie [P1>_1_3_FSGM and G04>_1_3_FSGM]			
604 Uprawy polowe i trwałe, łącznie [P1>_1_3_FSGM and P3>_1_3_FSGM and G04≤_1_3_FSGM]			
605 Uprawy mieszane, z przewagą polowych [(P1>_1_3_FSGM and P1≤_2_3_FSGM) and P2≤_1_3_FSGM and P3≤_1_3_FSGM and P4≤_1_3_FSGM and P5≤_1_3_FSGM]			
606 Uprawy mieszane, z przewagą ogrodniczych lub trwałych [(P1≤_1_3_FSGM and (P2>_1_3_FSGM and P2≤_2_3_FSGM) and P3≤_1_3_FSGM and P4≤_1_3_FSGM and P5≤_1_3_FSGM); or (P1≤_1_3_FSGM and P2≤_1_3_FSGM and (P3>_1_3_FSGM and P3≤_2_3_FSGM) and P4≤_1_3_FSGM and P5≤_1_3_FSGM)]	6061 Uprawy mieszane, z przewagą ogrodniczych [P1≤_1_3_FSGM and (P2>_1_3_FSGM and P2≤_2_3_FSGM) and P3≤_1_3_FSGM and P4≤_1_3_FSGM and P5≤_1_3_FSGM]	6062 Uprawy mieszane, z przewagą trwałych [P1≤_1_3_FSGM and P2≤_1_3_FSGM and (P3>_1_3_FSGM and P3≤_2_3_FSGM) and P4≤_1_3_FSGM and P5≤_1_3_FSGM]	
7 Różne zwierzęta, łącznie [((P4>_1_3_FSGM and P4≤_2_3_FSGM) and P1≤_1_3_FSGM and P2≤_1_3_FSGM and P3≤_1_3_FSGM) or ((P5>_1_3_FSGM and P5≤_2_3_FSGM) and P1≤_1_3_FSGM and P2≤_1_3_FSGM ; and P3≤_1_3_FSGM)]	71 Różne zwierzęta, z przewagą żywionych w systemie wypasowym [(P4>_1_3_FSGM and P4≤_2_3_FSGM) and P1≤_1_3_FSGM and P2≤_1_3_FSGM and P3≤_1_3_FSGM and P5≤_1_3_FSGM]	711 Różne zwierzęta, z przewagą bydła mlecznego [P4≤_2_3_FSGM and P41>_1_3_FSGM and J07>_2_3_P41 and P1≤_1_3_FSGM and P2≤_1_3_FSGM and P3≤_1_3_FSGM and P5≤_1_3_FSGM]	

Typ ogólny	Typ podstawowy	Typ szczegółowy	Podtyp typu szczegółowego
		712 Różne zwierzęta, z przewagą żywionych w systemie wypasowym (z wyłączeniem bydła mlecznego) [Pozostałe przypadki]	
		72 Różne zwierzęta, z przewagą żywionych paszami treściwymi [(P5>_1_3_FSGM and P5≤_2_3_FSGM) and P1≤_1_3_FSGM and P2≤_1_3_FSGM and P3≤_1_3_FSGM]	
		721 Różne zwierzęta; żywione paszami treściwymi i bydło mleczne, łącznie [P41>_1_3_FSGM and P5>_1_3_FSGM and J07>_2_3_P41]	
		722 Różne zwierzęta; żywione paszami treściwymi i w systemie wypasowym, łącznie [(P4>_1_3_FSGM and P5>_1_3_FSGM and P41≤_1_3_FSGM) or (P41>_1_3_FSGM and P5>_1_3_FSGM and J07≤_2_3_P41)]	
		723 Różne zwierzęta, łącznie [Pozostałe przypadki]	
8 Różne uprawy i zwierzęta, łącznie [Pozostałe przypadki]			
	81 Uprawy polowe i zwierzęta żywione w systemie wypasowym, łącznie [P1>_1_3_FSGM and P4>_1_3_FSGM]	811 Uprawy polowe i bydło mleczne, łącznie [P1>_1_3_FSGM and P41>_1_3_FSGM and J07>_2_3_P41 and P41<P1]	
		812 Bydło mleczne i uprawy polowe, łącznie [P41>_1_3_FSGM and P1>_1_3_FSGM and J07>_2_3_P41 and P41≥ P1]	
		813 Uprawy polowe i zwierzęta żywione w systemie wypasowym, łącznie (z wyłączeniem typu 811) [P1>_1_3_FSGM and P4>_1_3_FSGM and P1>P4]	
		814 Zwierzęta żywione w systemie wypasowym i uprawy polowe, łącznie (z wyłączeniem typu 811 i 812) [P4>_1_3_FSGM and P1>_1_3_FSGM and P4≥ P1]	
		82 Różne uprawy i zwierzęta, łącznie [Pozostałe przypadki]	
		821 Uprawy polowe i zwierzęta żywione paszami treściwymi, łącznie [P1>_1_3_FSGM and P5>_1_3_FSGM]	
		822 Uprawy trwałe i zwierzęta żywione w systemie wypasowym, łącznie [P3>_1_3_FSGM and P4>_1_3_FSGM]	
		823 Różne uprawy i zwierzęta, łącznie [Pozostałe przypadki]	
		8231 Pszczelarstwo [J18>_2_3_FSGM]	
		8232 Różne uprawy i zwierzęta, łącznie (z wyłączeniem podtypu 8231) [Pozostałe przypadki]	
9 Gospodarstwa niesklasyfikowane [Pozostałe przypadki]			

Tabela 9 Formuły obliczeniowe nowej typologii

Typ ogólny	Typ podstawowy	Typ szczegółowy
1 Specjalizujące się w uprawach polowych [P1 > _2_3_FSO] dodano nową zmienną FCP1, usunięto I01 oraz _2011202 (D22)		
	15 Specjalizujące się w uprawie zbóż, nasion roślin oleistych i roślin o wysokiej zawartości białka [(P15 + P16 + _20102) > _2_3_FSO] usunięto _2011202 (D22)	
	151 Specjalizujące się w uprawie zbóż (innych niż ryż), nasion roślin oleistych i roślin o wysokiej zawartości białka [(P151 + P16 + _20102) > _2_3_FSO] usunięto _2011202 (D22)	
	152 Specjalizujące się w uprawie ryżu [_2010107 > _2_3_FSO]	
	153 Zboża, nasiona roślin oleistych, rośliny o wysokiej zawartości białka i ryż łącznie [Pozostałe przypadki]	
	16 Ogólne uprawy polowe [Pozostałe przypadki]	
	161 Specjalizujące się w uprawie roślin okopowych [P17 > _2_3_FSO] dodano warunek na GL, FCP1 i FCP4	
	162 Zboża, nasiona roślin oleistych, rośliny o wysokiej zawartości białka i rośliny okopowe łącznie [(P15 + P16 + _20102) > _1_3_FSO .And. P17 > _1_3_FSO] usunięto _2011202 (D22), dodano warunek na GL, FCP1 i FCP4	
	163 Specjalizujące się w uprawie warzyw polowych [_201070101 > _2_3_FSO]	
	164 Specjalizujące się w uprawie tytoniu [_2010601 > _2_3_FSO]	
	165 Specjalizujące się w uprawie bawełny [_2010603 > _2_3_FSO]	
	166 Różne uprawy polowe łącznie [Pozostałe przypadki]	
2 Specjalizujące się w uprawach ogrodnich [P2 > _2_3_FSO] dodano kod _20405 (G05)		
	21 Specjalizujące się w uprawach ogrodnich pod osłonami [(_2010702 + _2010802) > _2_3_FSO] nowy	
	211 Specjalizujące się w uprawie warzyw pod osłonami [_2010702 > _2_3_FSO] dawny typ 2012	
	212 Specjalizujące się w uprawie kwiatów i roślin ozdobnych pod osłonami [_2010802 > _2_3_FSO] dawny typ 2022	
	213 Specjalizujące się w mieszanej uprawie ogrodnich pod osłonami [Pozostałe przypadki]	
	22 Specjalizujące się w uprawach ogrodnich gruntowych [(_201070102 + _2010801) > _2_3_FSO] nowy	
	221 Specjalizujące się w uprawie warzyw gruntowych [_201070102 > _2_3_FSO] dawny typ 2011	
	222 Specjalizujące się w uprawie kwiatów i roślin ozdobnych gruntowych [_2010801 > _2_3_FSO] dawny typ 2021	
	223 Specjalizujące się w mieszanej uprawie ogrodnich gruntowej [Pozostałe przypadki]	
	23 Pozostałe uprawy ogrodnich [Pozostałe przypadki] nowy	
	231 Specjalizujące się w uprawie grzybów [_20601 > _2_3_FSO] dawny typ 2033	
	232 Specjalizujące się w uprawie szkółek [_20405 > _2_3_FSO] nowy	

Typ ogólny	Typ podstawowy	Typ szczegółowy
		233 Różne uprawy ogrodnicze [Pozostałe przypadki]
3 Specjalizujące się w uprawach trwałych [P3 > _2_3_FSO] usunięty kod 20405 (G05)		
	35 Specjalizujące się w uprawie winorośli [_20404 > _2_3_FSO]	351 Specjalizujące się w produkcji wina gatunkowego [_2040401 > _2_3_FSO] dawny typ 311
		352 Specjalizujące się w produkcji wina innego niż gatunkowe [_2040402 > _2_3_FSO] dawny typ 312
		353 Specjalizujące się w produkcji winogron stołowych [_2040403 > _2_3_FSO] dawny typ 3141
		354 Pozostałe uprawy winorośli [Pozostałe przypadki]
	36 Specjalizujące się w uprawie owoców i owoców cytrusowych [(_20401 + _20402) > _2_3_FSO] dawny typ 32	361 Specjalizujące się w uprawie owoców (inne niż cytrusowe, tropikalne i subtropikalne owoce oraz orzechy) [(_204010101 + _2040102) > _2_3_FSO] dodano 2040102 (G01_2)
		362 Specjalizujące się w uprawie owoców cytrusowych [_20402 > _2_3_FSO] dawny typ 322
		363 Specjalizujące się w uprawie orzechów [_2040103 > _2_3_FSO] dawny typ 3212
		364 Specjalizujące się w uprawie owoców tropikalnych i subtropikalnych [_204010102 > _2_3_FSO] nowy
		365 Specjalizujące się w uprawie mieszanej owoców, owoców cytrusowych, tropikalnych i subtropikalnych oraz orzechów [Pozostałe przypadki]
	37 Specjalizujące się w uprawie oliwek [_20403 > _2_3_FSO]	370 Specjalizujące się w uprawie oliwek [_20403 > _2_3_FSO] dawny typ 330
	38 Różne uprawy trwałe łącznie [Pozostałe przypadki]	380 Różne uprawy trwałe łącznie [Pozostałe przypadki]
4 Specjalizujące się w chowie zwierząt żywionych w systemie wypasowym [P4 > _2_3_FSO] różnica o FCP4		
	45 Specjalizujące się w chowie bydła mlecznego [_30206 > _3_4_GL .And. GL > _1_10_P4]	450 Specjalizujące się w chowie bydła mlecznego [_30206 > _3_4_GL .And. GL > _1_10_P4]
	46 Specjalizujące się w chowie bydła - hodowla i opas [P46 > _2_3_GL .And. _30206 <= _1_10_GL .And. GL > _1_10_P4]	460 Specjalizujące się w chowie bydła, hodowla i opas [P46 > _2_3_GL .And. _30206 <= _1_10_GL .And. GL > _1_10_P4]
	47 Bydło - produkcja mleka, hodowla i opas łącznie [P46 > _2_3_GL .And. _30206 > _1_10_GL .And. GL > _1_10_P4]	470 Bydło - produkcja mleka, hodowla i opas łącznie [P46 > _2_3_GL .And. _30206 > _1_10_GL .And. GL > _1_10_P4]
	48 Owce, kozy i inne zwierzęta żywione w systemie wypasowym [Pozostałe przypadki]	481 Specjalizujące się w chowie owiec [_30301 > _2_3_GL .And. GL > _1_10_P4]

Typ ogólny	Typ podstawowy	Typ szczegółowy	
		482 Owce i bydło łącznie [P46 > <u>1_3_GL</u> .And. <u>30301</u> > <u>1_3_GL</u> .And. GL > <u>1_10_P4</u>]	
		483 Specjalizujące się w chowie kóz [<u>30302</u> > <u>2_3_GL</u> .And. GL > <u>1_10_P4</u>]	
		484 Różne zwierzęta żywione w systemie wypasowym [Pozostałe przypadki]	
5 Specjalizujące się w chowie zwierząt żywionych paszami treściwymi [P5 > <u>2_3_FSO</u>]			
	51 Specjalizujące się w chowie trzody chlewnej [P51 > <u>2_3_FSO</u>]	dawny typ 501	
		511 Specjalizujące się w hodowli trzody chlewnej [<u>30402</u> > <u>2_3_FSO</u>]	dawny typ 5011
		512 Specjalizujące się w tuczu trzody chlewnej [(<u>30401</u> + <u>30499</u>) > <u>2_3_FSO</u>]	dawny typ 5012
		513 Hodowla i tucz trzody chlewnej łącznie [Pozostałe przypadki]	dawny typ 5013
	52 Specjalizujące się w chowie drobiu [P52 > <u>2_3_FSO</u>]	dawny typ 502	
		521 Specjalizujące się w chowie kur niosek [<u>30502</u> > <u>2_3_FSO</u>]	dawny typ 5021
		522 Specjalizujące się w chowie drobiu mięsnego [(<u>30501</u> + <u>30503</u>) > <u>2_3_FSO</u>]	dawny typ 5022
		523 Kury nioski i drób mięsny łącznie [Pozostałe przypadki]	dawny typ 5023
	53 Różne zwierzęta żywione paszami treściwymi łącznie [Pozostałe przypadki]		
		530 Różne zwierzęta żywione paszami treściwymi łącznie [Pozostałe przypadki]	
6 Uprawy mieszane [(P1 + P2 + P3) > <u>2_3_FSO</u> .And. P1 <= <u>2_3_FSO</u> .And. P2 <= <u>2_3_FSO</u> .And. P3 <= <u>2_3_FSO</u>]			zmiana warunków
	61 Uprawy mieszane [(P1 + P2 + P3) > <u>2_3_FSO</u> .And. P1 <= <u>2_3_FSO</u> .And. P2 <= <u>2_3_FSO</u> .And. P3 <= <u>2_3_FSO</u>]	zmiana warunków	
		611 Uprawy ogrodnicze i trwałe łącznie [P2 > <u>1_3_FSO</u> .And. P3 > <u>1_3_FSO</u>]	kod G05 z P3 przeszedł do P2
		612 Uprawy polowe i ogrodnicze łącznie [P1 > <u>1_3_FSO</u> .And. P2 > <u>1_3_FSO</u>]	różnica o FCP1 i G05 oraz brak D22 i I01
		613 Uprawy polowe i winnice łącznie [P1 > <u>1_3_FSO</u> .And. <u>20404</u> > <u>1_3_FSO</u>]	różnica o FCP1 brak D22 i I01
		614 Uprawy polowe i trwałe łącznie [P1 > <u>1_3_FSO</u> .And. P3 > <u>1_3_FSO</u> .And. <u>20404</u> <= <u>1_3_FSO</u>]	różnica o FCP1, brak D22, I01, G05
		615 Uprawy mieszane, z przewagą upraw polowych [P1 > <u>1_3_FSO</u> .And. P2 <= <u>1_3_FSO</u> .And. P3 <= <u>1_3_FSO</u>]	różnica o FCP1
		616 Pozostałe uprawy mieszane [Pozostałe przypadki]	
7 Różne zwierzęta [(P4 + P5) > <u>2_3_FSO</u> .And. P4 <= <u>2_3_FSO</u> .And. P5 <= <u>2_3_FSO</u>]			zmiana warunków
	73 Różne zwierzęta, z przewagą zwierząt żywionych w systemie wypasowym [P4 > P5]	zmiana warunków	
		731 Różne zwierzęta, z przewagą zwierząt mlecznych [P45 > <u>1_3_GL</u> .And. <u>30206</u> > <u>1_2_P45</u>]	zmiana warunków

Typ ogólny	Typ podstawowy	Typ szczegółowy
		732 Różne zwierzęta, z przewagą niemlecznych zwierząt żywionych w systemie wypasowym [Pozostałe przypadki]
	74 Różne zwierzęta, z przewagą zwierząt żywionych paszami treściwymi [Pozostałe przypadki]	741 Różne zwierzęta: zwierzęta żywione paszami treściwymi i zwierzęta mleczne łącznie [P45 > _1_3_GL .And. P5 > _1_3_FSO .And. _30206 > _1_2_P45] zmiana warunków
		742 Różne zwierzęta: zwierzęta żywione paszami treściwymi i niemleczne zwierzęta żywione w systemie wypasowym [Pozostałe przypadki]
8 Różne uprawy i zwierzęta łącznie [Pozostałe przypadki]	83 Uprawy polowe - zwierzęta żywione w systemie wypasowym łącznie [P1 > _1_3_FSO .And. P4 > _1_3_FSO] różnica o FCP1 i FCP4, brak D22 i I01	831 Uprawy polowe łącznie z produkcją mleka [P45 > _1_3_GL .And. _30206 > _1_2_P45 .And. P45 < P1] usunięcie warunku na P1>1_3, różnica o FCP1, GL, brak D22 i I01
		832 Produkcja mleka łącznie z uprawami polowymi [P45 > _1_3_GL .And. _30206 > _1_2_P45 .And. P45 >= P1] usunięcie warunku na P1>1_3, różnica o FCP1, GL, brak D22 i I01
		833 Uprawy polowe łącznie z niemlecznymi zwierzętami żywionymi w systemie wypasowym [P1 > P4] usunięcie warunków P4>1_3 FSGM, P1>1_3 FSGM, różnica o FCP1 i FCP4, brak D22 i I01
		834 Niemleczne zwierzęta żywione w systemie wypasowym łącznie z uprawami polowymi [Pozostałe przypadki]
	84 Różne uprawy i zwierzęta łącznie [Pozostałe przypadki]	841 Uprawy polowe i zwierzęta żywione paszami treściwymi łącznie [P1 > _1_3_FSO .And. P5 > _1_3_FSO] różnica o FCP1, brak D22 i I01
		842 Uprawy trwałe i zwierzęta żywione w systemie wypasowym łącznie [P3 > _1_3_FSO .And. P4 > _1_3_FSO] usunięcie G03 z P3
		843 Pszczelarstwo [_307 > _2_3_FSO]
		844 Różne mieszane uprawy i zwierzęta [Pozostałe przypadki]
9 Gospodarstwa niesklasyfikowane [Pozostałe przypadki]	90 Gospodarstwa niesklasyfikowane [Pozostałe przypadki]	900 Gospodarstwa niesklasyfikowane [Pozostałe przypadki]

1.7.3. Przedziały wielkości ekonomicznej gospodarstw rolnych

W nowej klasyfikacji, wg wielkości ekonomicznej, zrezygnowano z ESU jako przelicznika do ustalenia wielkości ekonomicznej, stąd nowe przedziały wyrażone są bezpośrednio w euro (patrz: Tabela 11). Do przeliczenia złotych na euro zastosowano kurs: **4,3177** zł/euro. Dla porównania zaprezentowano także starą klasyfikację w euro i ESU (patrz: Tabela 10).

Porównując ocenę wielkości ekonomicznej (przy pomocy starej i nowej klasyfikacji **ES** lub **ES6**¹⁷) należy zwracać uwagę na wartości graniczne przedziałów wyrażone w euro. Np. gospodarstwo o wielkości 17 000 euro, które w starej klasyfikacji zaliczone było do **ES6** (FSGM od 14 400 do 19 200 euro) w nowej klasyfikacji znajdzie się w **nES5** (FSO od 15 000 do 25 000 euro). Nie oznacza to jednak „degradacji” tego gospodarstwa, a jedynie zmianę symbolu klasy wielkości ekonomicznej z „6” na „5”. Sytuacji tej nie można interpretować jako „**ES6** > **nES5**”.

Tabela 11 zawiera zasady klasyfikacji gospodarstw według nowej **ES6** i **ES9**. Dla porównania przedstawiono także zasady klasyfikacji według starego **ES6** (patrz: Tabela 10).

Tabela 10 Stara klasyfikacja **ES oraz **ES6** w euro i w ESU**

ES6	Tytuł	ES	Zakres w euro		Zakres w ESU	
A	Bardzo małe	1	euro	< 2 400	ESU < 2	
		2	2 400	≤ euro < 4 800	2 ≤ ESU < 4	
B	Małe	3	4 800	≤ euro < 7 200	4 ≤ ESU < 6	
		4	7 200	≤ euro < 9 600	6 ≤ ESU < 8	
C	Średnio-małe	5	9 600	≤ euro < 14 400	8 ≤ ESU < 12	
		6	14 400	≤ euro < 19 200	12 ≤ ESU < 16	
D	Średnio-duże	7	19 200	≤ euro < 48 000	16 ≤ ESU < 40	
E	Duże	8	48 000	≤ euro < 120 000	40 ≤ ESU < 100	
F	Bardzo duże	9	120 000	≤ euro < 300 000	100 ≤ ESU < 250	
		10		euro ≥ 300 000	ESU ≥ 250	

¹⁷ **ES6** to symboliczne oznaczenia klasyfikacji będącej uproszczeniem klasyfikacji **ES**.

Tabela 11 Nowa klasyfikacja ES oraz ES6 w euro

nES6		nES9		nES	Zakres w euro	
				1	euro <	2 000
A	Bardzo małe	1	Bardzo małe	2	2 000 ≤ euro <	4 000
				3	4 000 ≤ euro <	8 000
B	Małe	2	Małe	4	8 000 ≤ euro <	15 000
		3	Małe	5	15 000 ≤ euro <	25 000
C	Średnio-małe	4	Średnio - małe	6	25 000 ≤ euro <	50 000
D	Średnio-duże	5	Średnio - duże	7	50 000 ≤ euro <	100 000
E	Duże	6	Duże	8	100 000 ≤ euro <	250 000
		7	Duże	9	250 000 ≤ euro <	500 000
F	Bardzo duże	8	Bardzo duże	10	500 000 ≤ euro <	750 000
				11	750 000 ≤ euro <	1 000 000
		9	Bardzo duże	12	1 000 000 ≤ euro <	1 500 000
				13	1 500 000 ≤ euro <	3 000 000
				14	euro ≥	3 000 000

1.7.4. Powierzchnia upraw i liczba zwierząt gwarantująca osiągnięcie przez gospodarstwo rolne minimalnego progu wielkości ekonomicznej według współczynników SGM„2004” i SO„2004”

Zastosowanie nowych klas wielkości ekonomicznej, jak również ustalenie nowego progu wielkości ekonomicznej na poziomie 4 000 euro spowodowała, że aby gospodarstwo znalazło się w polu obserwacji Polskiego FADN musi np. posiadać większą powierzchnię upraw (pszenicy, rzepaku, buraków cukrowych, warzyw), a także powierzchnię sadów (patrz: Tabela 12). Takie tendencje kształtują się we wszystkich regionach FADN.

W przypadku minimalnej liczby zwierząt, jaką potrzeba aby gospodarstwo przekroczyło próg wielkości ekonomicznej obserwujemy, że GR musi mieć większą liczbę krów mlecznych (wyjątek region Małopolska i Pogórze), a mniejszą liczbę tuczników.

Tabela 12 Powierzchnia upraw i liczba zwierząt niezbędna do osiągnięcia przez gospodarstwo rolne minimalnego progu wielkości ekonomicznej* według współczynników SGM„2004” i SO„2004”

Region	Działalność	J.m.	Ekwiwalent					
			SGM'2004	SO'2004				
				2400 Euro	4000 Euro	8000 Euro	15000 Euro	25000 Euro
Pomorze i Mazury	Pszemica zwyczajna i orkisz	ha	7,0	9,9	19,8	37,1	61,8	123,5
	Rzepak i rzepik	ha	6,8	8,5	17,0	31,8	53,0	106,1
	Buraki cukrowe	ha	2,0	2,6	5,2	9,8	16,4	32,8
	Sady jabłoniowe	ha	2,7	3,1	6,2	11,6	19,4	38,7
	Warzywa, truskawki w uprawie	ha	3,7	4,9	9,9	18,5	30,8	61,7
	Krowy mleczne	szt.	3,1	3,8	7,6	14,3	23,8	47,5
	Tuczniaki	szt.	21,6	16,6	33,3	62,4	103,9	207,8
Wielkopolska i Śląsk	Pszemica zwyczajna i orkisz	ha	6,7	9,1	18,3	34,3	57,1	114,2
	Rzepak i rzepik	ha	5,8	7,2	14,4	27,0	44,9	89,9
	Buraki cukrowe	ha	1,9	2,4	4,8	9,1	15,1	30,3
	Sady jabłoniowe	ha	2,2	2,7	5,4	10,2	17,0	34,1
	Warzywa, truskawki w uprawie	ha	3,3	4,4	8,8	16,4	27,4	54,8
	Krowy mleczne	szt.	3,2	3,8	7,6	14,2	23,6	47,3
	Tuczniaki	szt.	16,2	16,1	32,2	60,4	100,6	201,3
Mazowsze i Podlasie	Pszemica zwyczajna i orkisz	ha	8,7	11,9	23,8	44,7	74,5	149,0
	Rzepak i rzepik	ha	7,6	9,4	18,8	35,3	58,8	117,6
	Buraki cukrowe	ha	2,1	2,7	5,4	10,2	17,0	33,9
	Sady jabłoniowe	ha	2,0	2,4	4,8	9,0	15,0	30,0
	Warzywa, truskawki w uprawie	ha	4,2	5,4	10,8	20,2	33,6	67,3
	Krowy mleczne	szt.	3,9	4,5	9,0	16,8	28,0	56,0
	Tuczniaki	szt.	17,8	16,0	31,9	59,9	99,8	199,6
Małopolska i Pogórze	Pszemica zwyczajna i orkisz	ha	8,5	11,7	23,3	43,7	72,8	145,7
	Rzepak i rzepik	ha	6,3	8,3	16,7	31,2	52,1	104,2
	Buraki cukrowe	ha	2,0	2,6	5,2	9,8	16,4	32,7
	Sady jabłoniowe	ha	2,1	2,7	5,3	10,0	16,7	33,4
	Warzywa, truskawki w uprawie	ha	3,1	4,2	8,5	15,9	26,5	53,0
	Krowy mleczne	szt.	5,4	4,5	8,9	16,8	28,0	55,9
	Tuczniaki	szt.	18,7	16,4	32,9	61,6	102,7	205,5

*Osiągnięcie przez gospodarstwo minimalnego progu wielkości ekonomicznej według współczynników SGM„2004”, a w przypadku nowej klasyfikacji według współczynników SO„2004”, włącza GR do pola obserwacji Polskiego FADN.

1.7.5. Porównanie przebiegu starej i nowej klasyfikacji

W niniejszym podrozdziale, w formie zestawień tabelarycznych, zaprezentowano przebieg i wyniki klasyfikacji według starych i nowych zasad na przykładzie dwóch gospodarstw (oznaczonych GR#1 i GR#2). Dane z obu gospodarstw pochodzą z bazy systemu Polski FADN z 2007 roku. Oba gospodarstwa sklasyfikowano przy użyciu współczynników klasyfikacyjnych SGM, a następnie stosując współczynniki SO. Zastosowane współczynniki, zarówno SGM jak i SO, odnoszą się do roku referencyjnego 2004 (średnie z lat 2003-2005).

1.7.5.1 Przebieg starej klasyfikacji¹⁸

1.7.5.2 Parametry:

Parametr	Wartość
Rok pochodzenia danych:	2007
Rok SGM:	2004
Kurs ESU [euro]:	1 200,00
Kurs euro [zł]:	4,3177
Współczynnik Rd:	5,50
Współczynnik Rv:	0,38
Współczynnik Rs:	0,38
Region FADN:	B
Data wytworzenia:	20-05-2009

1.7.5.3 Typologia GR#1

Obliczono SGM działalności:

Sym. FSS	Działalność	J.m.	Ilość	Wsp. SGM	Wart. SGM dla dział.
D01	Pszenica zwyczajna i orkisz	ha	9,20	1 554,97	14 305,72
D08	Pozostałe zboża	ha	8,50	1 133,25	9 632,63
J15	Kury nieski	100 szt.	30,00	318,19	9 545,70

¹⁸ Więcej na temat klasyfikacji GR można znaleźć w Metodologii liczenia współczynników SGM (patrz przypis 4 str. 13)

1.7.5.4 Przebieg nowej klasyfikacji

1.7.5.5 Parametry:

Parametr	Wartość
Rok pochodzenia danych:	2007
Rok SO:	2004
Kurs euro [zł]:	4,3177
Region FADN:	Wielkopolska i Śląsk (B)
Data wytworzenia:	20-05-2009

1.7.5.6 Typologia GR#1

Obliczono SO działalności:

Sym. FSS	Działalność	J.m.	Ilość	Wsp. SO	Wart. SO dla dział.
2010101	Pszenica zwyczajna i orkisz	ha	9,20	1 890,69	17 394,35
2010199	Pozostałe zbożowe na ziarno	ha	8,50	1 277,91	10 862,24
30502	Kury nieski	100 szt.	30,00	4 728,45	141 853,50

Obliczono zmienne na potrzeby rozpoznania bilansu paszowego:

Symbol	Algorytm	Wynik
_ASGM	J01 + J02 + J03 + J04 + J05 + J06 + J07 + J08 + J09 + J10	0,00
_FPSGM	D12 + D18 + F01 + F02	0,00
_FPArea	Qu_D12 + Qu_D18 + Qu_D18A + Qu_D18B + Qu_D18B1 + Qu_D18B2_3 + Qu_F01 + Qu_F02	0,00

Rozpoznanie bilansu paszowego:

Bilans paszowy nie był rozpoznawany – brak przeżuwalczy!

Obliczono zmienne "P" dla potrzeb klasyfikacji:

Symbol	Algorytm	Wynik
P1	D01 + D02 + D03 + D04 + D05 + D06 + D07 + D08 + D09 + D10 + D11 + D12 + D23 + D24 + D25 + D26 + D27 + D28 + D29 + D30 + D31 + D32 + D33 + D34 + D35 + D14A + D18 + D19 + D20 + I08AD22 + I01	23 938,35
P2	D14B + D15 + D16 + D17 + I02	0,00
P3	G01 + G02 + G03 + G04 + G05 + G06 + G07	0,00
P4	F01 + F02 + J01 + J02 + J03 + J04 + J05 + J06 + J07 + J08 + J09 + J10	0,00
P5	J11 + J12 + J13 + J14 + J15 + J16 + J17	9 545,70
P11	D01 + D02 + D03 + D04 + D05 + D06 + D07 + D08	23 938,35
P12	D26 + D27 + D28 + D29 + D30	0,00
P41	J02 + J04 + J06 + J07	0,00
P42	J02 + J03 + J04 + J05 + J06 + J07 + J08	0,00
P51	J11 + J12 + J13	0,00
P52	J14 + J15 + J16	9 545,70
P111	D01 + D02 + D03 + D04 + D05 + D06 + D08	23 938,35
P121	D10 + D11 + D12	0,00

Obliczono zmienne "P" dla potrzeb klasyfikacji:

Symbol	Algorytm	Wynik
P45	_30201 + _30203 + _30205 + _30206	0,00
P46	P45 + _30202 + _30204 + _30299	0,00
GL	_301 + P46 + _30301 + _30302	0,00
FCP1	_20105 + _20109 + _20301 + _20302	0,00
FCP4	0	0,00
P17	_20103 + _20104 + _20105	0,00
P151	_2010101 + _2010102 + _2010103 + _2010104 + _2010105 + _2010106 + _2010199	28 256,58
P15	P151 + _2010107	28 256,58
P16	_2010604 + _2010605 + _2010606 + _2010607 + _2010608	0,00
P51	_30401 + _30402 + _30499	0,00
P52	_30501 + _30502 + _30503	141 853,50
P1	P15 + _20102 + _20103 + _20104 + _2010601 + _2010602 + _2010603 + P16 + _2010609 + _2010610 + _2010611 + _2010612 + _2010699 + _201070101 + _20110 + _20111 + _2011201 + FCP1	28 256,58
P2	_201070102 + _2010702 + _20108 + _20601 + _20405	0,00
P3	_20401 + _20402 + _20403 + _20404 + _20406 + _20407	0,00
P4	GL + FCP4	0,00
P5	P51 + P52 + _306	141 853,50

Obliczono zmienne dla potrzeb klasyfikacji:

Symbol	Algorytm	Wynik
_FSGM	$D01 + D02 + D03 + D04 + D05 + D06 + D07 + D08 + D09 + D10 + D11 + D12 + D23 + D24 + D25 + D26 + D27 + D28 + D29 + D30 + D31 + D32 + D33 + D34 + D35 + D14 + D15 + D16 + D17 + D18 + D19 + D20 + D21 + I08AD22 + F01 + F02 + G01 + G02 + G03 + G04 + G05 + G06 + G07 + I01 + I02 + E + J01 + J02 + J03 + J04 + J05 + J06 + J07 + J08 + J09 + J10 + J11 + J12 + J13 + J14 + J15 + J16 + J17 + J18$	33 484,05
_1_3_FSGM	$_FSGM / 3$	11 161,35
_2_3_FSGM	$_FSGM * 2 / 3$	22 322,70
_2_3_P41	$P41 * 2 / 3$	0,00
_1_10_FSGM	$_FSGM * 1 / 10$	3 348,40
_1_4_FSGM	$_FSGM * 1 / 4$	8 371,01

Przebieg klasyfikacji:

$P1 > _2_3_FSGM$

TF:=1

$(P11 + P12 + D09 + I08AD22) > _2_3_FSGM$

TF:=13

$(P111 + P12 + D09 + I08AD22) > _2_3_FSGM$

TF:=131

Wyniki klasyfikacji:

Parametr	Wartość
SGM GR [zł]:	33 484,05
SGM GR [euro]:	7 755,07
SGM GR [ESU]:	6,46
Typ rolniczy [TF]	Zboża (z wyłączeniem ryżu), oleiste i strączkowe (131)
Typ rolniczy [GTF]	
Typ rolniczy [TF8]	Uprawy polowe (AB)
Typ rolniczy [TF14]	Zboża, oleiste i strączkowe (13)
Klasa wk. ekonomicznej [ES]	6 - <8 ESU (4)
Klasa wk. ekonomicznej [ES6]	Małe (4 =< 8 ESU) (B)
Powierzchnia ziemi użytkowanej rolniczo [UAA]	17,70
Klasa wk. UAA	Średnio - małe (10=<20 ha) (III)
Liczba zwierząt przeliczeniowych [LU]	0,42
Współczynnik R	0,00
Współczynnik F	

Obliczono zmienne dla potrzeb klasyfikacji:

Symbol	Algorytm	Wynik
FSO	$P1 + P2 + P3 + P4 + P5 + _307$	170 110,08
_1_3_FSO	$_FSO / 3$	56 703,36
_2_3_FSO	$_FSO * 2 / 3$	113 406,72
_1_3_GL	$GL / 3$	0,00
_1_10_GL	$GL * 1 / 10$	0,00
_2_3_GL	$GL * 2 / 3$	0,00
_3_4_GL	$GL * 3 / 4$	0,00
_1_3_P4	$P4 / 3$	0,00
_1_10_P4	$P4 / 10$	0,00
_1_2_P45	$P45 / 2$	0,00

Przebieg klasyfikacji:

Czy $P5 > _2_3_FSO$? Tak.

TF:=5

Czy $P52 > _2_3_FSO$? Tak.

TF:=52

Czy $_30502 > _2_3_FSO$? Tak.

TF:=521

Wyniki klasyfikacji:

Parametr	Wartość
SO GR [zł]:	170 110,08
SO GR [euro]:	39 398,31
Typ rolniczy [TF]	Specjalizujące się w chowie kur niosek (521)
Typ rolniczy [GTF]	
Typ rolniczy [TF8]	
Typ rolniczy [TF14]	
Klasa wk. ekonomicznej [ES]	25 000 -< 50 000 euro (6)
Klasa wk. ekonomicznej [ES9]	Średnio - małe (25 000 -< 50 000 euro) (D)
Klasa wk. ekonomicznej [ES6]	Średnio - małe (25 000 -< 50 000 euro) (C)
Klasa znaczenia dział. innej niż rol. [OGA]	< 10% (1)
Powierzchnia ziemi użytkowanej rolniczo [UAA]	17,70
Klasa wk. UAA	Średnio - małe (10 -< 20 ha) (III)
Liczba zwierząt przeliczeniowych [LU]	0,42

1.7.5.7 Parametry:

Parametr	Wartość
Rok pochodzenia danych:	2007
Rok SGM:	2004
Kurs ESU [euro]:	1 200,00
Kurs euro [zł]:	4,3177
Współczynnik Rd:	5,50
Współczynnik Rv:	0,38
Współczynnik Rs:	0,38
Region FADN:	B
Data wytworzenia:	01-06-2009

1.7.5.8 Typologia GR#2

Obliczono SGM działalności:

Sym. FSS	Działalność	J.m.	Ilość	Wsp. SGM	Wart. SGM dla dział.
D01	Pszenica zwyczajna i orkisz	ha	1,00	1 554,97	1 554,97
D04	Jęczmień	ha	2,00	1 308,92	2 617,84
D05	Owies	ha	2,44	892,64	2 178,04
D08	Pozostałe zboża	ha	3,50	1 133,25	3 966,38
D11	Buraki cukrowe	ha	2,00	5 599,91	11 199,82
D18B1	Kukurydza na zielonkę	ha	6,00	1 927,76	11 566,56
F01	Łąki i pastwiska pielęgnowane	ha	6,05	1 604,84	9 709,28
J02	Cieleta poniżej 1 roku życia	szt.	22,70	679,74	15 430,10
J03	Byczki poniżej 2 lat	szt.	5,00	1 293,07	6 465,35
J04	Jałówki poniżej 2 lat	szt.	7,62	2 387,09	18 189,63
J06	Jałówki 2 lata i więcej	szt.	4,15	1 123,72	4 663,44
J07	Krowy mleczne	szt.	19,46	3 287,54	63 975,53
J12	Lochy hodowlane o wadze 50 kg i więcej	szt.	3,00	1 644,44	4 933,32
J11	Prosięta o wadze poniżej 20 kg	szt.	15,62	0,00	0,00
J13	Pozostała trzoda chlewna	szt.	32,31	638,92	20 643,51

wsp. SGM "wyzerowany" ze względu na obecność loch w stadzie!

1.7.5.9 Parametry:

Parametr	Wartość
Rok pochodzenia danych:	2007
Rok SO:	2004
Kurs euro [zł]:	4,3177
Region FADN:	Wielkopolska i Śląsk (B)
Data wytworzenia:	01-06-2009

1.7.5.10 Typologia GR#2

Obliczono SO działalności:

Sym. FSS	Działalność	J.m.	Ilość	Wsp. SO	Wart. SO dla dział.
2010101	Pszenica zwyczajna i orkisz	ha	1,00	1 890,69	1 890,69
2010104	Jęczmień	ha	2,00	1 461,24	2 922,48
2010105	Owies	ha	2,44	936,48	2 285,01
2010199	Pozostałe zbożowe na ziarno	ha	3,50	1 277,91	4 472,69
20104	Buraki cukrowe (z wyjątkiem upraw nasiennych)	ha	2,00	7 134,34	14 268,68
201090201	Kukurydza na zielonkę	ha	6,00	2 576,22	15 457,32
20301	Pastwiska i łąki, z wyjątkiem nieuprawianych terenów do wypasu	ha	6,05	1 620,59	9 804,57
30201 ^(5e)	Byczki i jałówki poniżej 1 roku	szt.	3,24	1 326,61	4 298,22
30202	Byczki w wieku 1-2 lat	szt.	5,00	1 382,78	6 913,90
30203	Jałówki w wieku 1-2 lat	szt.	7,62	1 741,83	13 272,74
30205	Jałówki w wieku dwóch lat i powyżej	szt.	4,15	1 376,30	5 711,65
30206	Krowy mleczne	szt.	19,46	4 569,50	88 922,47
30401 ^(5g)	Prosiaki o wadze do 20 kilogramów	szt.	0,00	418,80	0,00
30402	Lochy do dalszego chowu o wadze 50 kilogramów i powyżej	szt.	3,00	2 377,48	7 132,44
30499	Pozostała trzoda chlewna	szt.	32,31	1 073,04	34 669,92

^(5e) Liczba byczków i jałówek poniżej 1 roku skorygowano ze względu na ilość krów (22,70 - 19,46 = 3,24)!

^(5g) Liczba prosiąt (15,62) skorygowano ze względu na występowanie loch!

Obliczono zmienne na potrzeby rozpoznania bilansu paszowego:

Symbol	Algorytm	Wynik
_ASGM	J01 + J02 + J03 + J04 + J05 + J06 + J07 + J08 + J09 + J10	108 724,04
_FPSGM	D12 + D18 + F01 + F02	21 275,84
_FPArea	Qu_D12 + QU_D18 + QU_D18A + QU_D18B + QU_D18B1 + QU_D18B2_3 + Qu_F01 + Qu_F02	12,05

Rozpoznanie bilansu paszowego:

Wystąpiło niezrównoważenie bilansu paszowego:

Obliczono wsp. _R [_ASGM/_FPSGM]:	5,11
-----------------------------------	------

Rozpoznanie _R:

_R w zakresie - równowaga paszowa: SGM działalności D12, D18, D18A, D18B, D18B1, D182_3, F01 oraz F02 zostaną "wyzerowane".

Obliczono zmienne "P" dla potrzeb klasyfikacji:

Symbol	Algorytm	Wynik
P1	D01 + D02 + D03 + D04 + D05 + D06 + D07 + D08 + D09 + D10 + D11 + D12 + D23 + D24 + D25 + D26 + D27 + D28 + D29 + D30 + D31 + D32 + D33 + D34 + D35 + D14A + D18 + D19 + D20 + I08AD22 + I01	21 517,05
P2	D14B + D15 + D16 + D17 + I02	0,00
P3	G01 + G02 + G03 + G04 + G05 + G06 + G07	0,00
P4	F01 + F02 + J01 + J02 + J03 + J04 + J05 + J06 + J07 + J08 + J09 + J10	108 724,04
P5	J11 + J12 + J13 + J14 + J15 + J16 + J17	25 576,83
P11	D01 + D02 + D03 + D04 + D05 + D06 + D07 + D08	10 317,23
P12	D26 + D27 + D28 + D29 + D30	0,00
P41	J02 + J04 + J06 + J07	102 258,69
P42	J02 + J03 + J04 + J05 + J06 + J07 + J08	108 724,04
P51	J11 + J12 + J13	25 576,83
P52	J14 + J15 + J16	0,00
P111	D01 + D02 + D03 + D04 + D05 + D06 + D08	10 317,23
P121	D10 + D11 + D12	11 199,82

Obliczono zmienne "P" dla potrzeb klasyfikacji:

Symbol	Algorytm	Wynik
P45	_30201 + _30203 + _30205 + _30206	112 205,08
P46	P45 + _30202 + _30204 + _30299	119 118,98
GL	_301 + P46 + _30301 + _30302	119 118,98
FCP1	0	0,00
FCP4	_20105 + _20109 + _20301 + _20302	25 261,89
P17	_20103 + _20104	14 268,68
P151	_2010101 + _2010102 + _2010103 + _2010104 + _2010105 + _2010106 + _2010199	11 570,87
P15	P151 + _2010107	11 570,87
P16	_2010604 + _2010605 + _2010606 + _2010607 + _2010608	0,00
P51	_30401 + _30402 + _30499	41 802,36
P52	_30501 + _30502 + _30503	0,00
P1	P15 + _20102 + _20103 + _20104 + _2010601 + _2010602 + _2010603 + P16 + _2010609 + _2010610 + _2010611 + _2010612 + _2010699 + _201070101 + _20110 + _20111 + _2011201 + FCP1	25 839,55
P2	_201070102 + _2010702 + _20108 + _20601 + _20405	0,00
P3	_20401 + _20402 + _20403 + _20404 + _20406 + _20407	0,00
P4	GL + FCP4	144 380,87
P5	P51 + P52 + _306	41 802,36

^(5h) Zaklasyfikowano rośliny pastewne na pasze dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym!

Obliczono zmienne dla potrzeb klasyfikacji:

Symbol	Algorytm	Wynik
_FSGM	D01 + D02 + D03 + D04 + D05 + D06 + D07 + D08 + D09 + D10 + D11 + D12 + D23 + D24 + D25 + D26 + D27 + D28 + D29 + D30 + D31 + D32 + D33 + D34 + D35 + D14 + D15 + D16 + D17 + D18 + D19 + D20 + D21 + I08AD22 + F01 + F02 + G01 + G02 + G03 + G04 + G05 + G06 + G07 + I01 + I02 + E + J01 + J02 + J03 + J04 + J05 + J06 + J07 + J08 + J09 + J10 + J11 + J12 + J13 + J14 + J15 + J16 + J17 + J18	155 817,91
_1_3_FSGM	_FSGM / 3	51 939,30
_2_3_FSGM	_FSGM * 2 / 3	103 878,61
_2_3_P41	P41 * 2 / 3	68 172,46
_1_10_FSGM	_FSGM * 1 / 10	15 581,9
_1_4_FSGM	_FSGM * 1 / 4	38 954,48

Przebieg klasyfikacji:

$P4 > _2_3_FSGM$

TF:=4

$P42 > _2_3_FSGM$ ORAZ $J07 > _1_10_FSGM$

TF:=43

$P42 > _2_3_FSGM$ ORAZ $J07 > _1_4_FSGM$

TF:=431

Obliczono zmienne dla potrzeb klasyfikacji:

Symbol	Algorytm	Wynik
_FSO	P1 + P2 + P3 + P4 + P5 + _307	212 022,77
_1_3_FSO	_FSO / 3	70 674,26
_2_3_FSO	_FSO * 2 / 3	141 348,52
_1_3_GL	GL / 3	39 706,33
_1_10_GL	GL * 1 / 10	11 911,90
_2_3_GL	GL * 2 / 3	79 412,65
_3_4_GL	GL * 3 / 4	89 339,23
_1_3_P4	P4 / 3	48 126,96
_1_10_P4	P4 / 10	14 438,09
_1_2_P45	P45 / 2	56 102,54

Przebieg klasyfikacji:

Czy $P4 > _2_3_FSO$?

Tak. TF:=4

Czy $_30206 > _3_4_GL$ ORAZ $GL > _1_10_P4$?

Nie.

Czy $P46 > _2_3_GL$ ORAZ $_30206 \leq _1_10_GL$ ORAZ $GL > _1_10_P4$?

Nie.

Czy $P46 > _2_3_GL$ ORAZ $_30206 > _1_10_GL$ ORAZ $GL > _1_10_P4$?

Tak. TF:=470

Wyniki klasyfikacji:

Parametr	Wartość
SGM GR [zł]:	155 817,91
SGM GR [euro]:	36 088,17
SGM GR [ESU]:	30,07
Typ rolniczy [TF]	Bydło z przewagą mlecznego (431)
Typ rolniczy [GTF]	
Typ rolniczy [TF8]	Zwierz. żyw. w sys. wypas. (G)
Typ rolniczy [TF14]	Bydło ogółem (45)
Klasa wlk. ekonomicznej [ES]	16 - <40 ESU (7)
Klasa wlk. ekonomicznej [ES6]	Średnio - duże (16 =< 40 ESU) (D)
Powierzchnia ziemi użytkowanej rolniczo [UAA]	22,99
Klasa wlk. UAA	Średnio - duże (20=<30 ha) (IV)
Liczba zwierząt przeliczeniowych [LU]	52,31
Współczynnik R	5,11
Współczynnik F	FB

Wyniki klasyfikacji:

Parametr	Wartość
SO GR [zł]:	212 022,77
SO GR [euro]:	49 105,49
Typ rolniczy [TF]	Bydło - produkcja mleka, hodowla i opas łącznie (470)
Typ rolniczy [GTF]	
Typ rolniczy [TF8]	
Typ rolniczy [TF14]	
Klasa wlk. ekonomicznej [ES]	25 000 -< 50 000 euro (6)
Klasa wlk. ekonomicznej [ES9]	Średnio - małe (25 000 -< 50 000 euro) (D)
Klasa wlk. ekonomicznej [ES6]	Średnio - małe (25 000 -< 50 000 euro) (C)
Klasa znaczenia dział. innej niż rol. [OGA]	< 10% (1)
Powierzchnia ziemi użytkowanej rolniczo [UAA]	22,99
Klasa wlk. UAA	Średnio - duże (20 -< 30 ha) (IV)
Liczba zwierząt przeliczeniowych [LU]	52,31

1.7.5.11 Podsumowanie porównania przebiegu klasyfikacji starej i nowej

W niniejszym podrozdziale krótko podsumowano porównanie przebiegu klasyfikacji według starych i nowych zasad, ze wskazaniem głównej (należy podkreślić, że nie jedynej) przyczyny zmian wyników klasyfikacji – diametralnych w przypadku GR#1, niewielkich w GR#2.

Istotnym czynnikiem mającym wpływ na ostateczny wynik procesu typologii obu gospodarstw według znowelizowanych standardów UE było bez wątpienia zastąpienie parametru SGM parametrem SO. Jak wynika z przykładów obrazujących przebieg klasyfikacji obu analizowanych gospodarstw, w przypadku GR#1 wielkość ekonomiczna mierzona wartością całkowitej SO gospodarstwa osiągnęła poziom ponad 5-krotnie wyższy od wielkości ekonomicznej mierzonej za pomocą całkowitej SGM, a jedynie 1,4-krotnie wyższy w przypadku GR#2. Wynikało to rzecz jasna z odmiennego sposobu liczenia parametrów klasyfikacyjnych.

Tabela 13 Relacja SO„2004” do SGM„2004” dla działalności rolniczych prowadzonych w gospodarstwach GR#1 i GR#2

Kod SGM	Kod SO	Nazwa działalności	Relacja SO/SGM 2004
D01	2.01.01.01.	Pszenica zwyczajna i orkisz	1,22
D08	2.01.01.99.	Pozostałe zboża	1,13
J15	3.05.02.	Kury nioski	14,87

Kod SGM	Kod SO	Nazwa działalności	Relacja SO/SGM 2004
D01	2.01.01.01.	Pszenica zwyczajna i orkisz	1,22
D04	2.01.01.04.	Jęczmień	1,12
D05	2.01.01.05.	Owies	1,05
D08	2.01.01.99.	Pozostałe zboża	1,13
D11	2.01.04.	Buraki cukrowe	1,27
D18B1	2.01.09.02.01.	Kukurydza na zielonkę	1,34
F01	2.03.01.	Pastwiska i łąki, z wyjątkiem nieuprawianych terenów do wypasu	1,01
J02	3.02.01.	Byczki i jałówki poniżej 1 roku	1,95
J03	3.02.02.	Byczki w wieku 1-2 lat	1,07
J04	3.02.03.	Jałówki w wieku 1-2 lat	0,73
J06	3.02.05.	Jałówki w wieku dwóch lat i powyżej	1,22
J07	3.02.06.	Krowy mleczne	1,39
J12	3.04.02.	Lochy do dalszego chowu o wadze 50 kilogramów i powyżej	1,45
J11	3.04.01.	Prosiaki o wadze do 20 kilogramów	1,99
J13	3.04.99.	Pozostała trzoda chlewna	1,68

Powyżej w układzie tabelarycznym (Tabela 13) przedstawiono, w jakim kierunku i z jaką siłą uległy zmianie wartości współczynników klasyfikacyjnych po zastąpieniu SGM parametrami SO. Wybrano jedynie te działalności, które wystąpiły w analizowanych gospodarstwach rolnych. Relacje te wykazują dość duże zróżnicowanie natężenia zmian współczynników SO w stosunku do SGM.

W przypadku GR#1, SO dla występujących tam zbóż wzrosły w relacji do SGM w niewielkim procencie (o 22 i 13%), ale SO dla kur niosek aż prawie 15-krotnie. To tłumaczy 5-krotny wzrost siły ekonomicznej tego gospodarstwa. Zmiany SO w stosunku do SGM doprowadziły także do zmian udziału SO poszczególnych działalności w całkowitej SO gospodarstwa rolnego. O ile SGM dla kur niosek stanowił ok. 28% całkowitej SGM gospodarstwa, o tyle w przypadku SO udział ten zwiększył się aż do 83%. Przewaga ta sprawiła, że w efekcie GR#1 zostało zaklasyfikowane do grupy gospodarstw specjalizujących się w chowie kur niosek, migrując z typu gospodarstw specjalizujących się w uprawie zbóż (z wyłączeniem ryżu), oleistych i strączkowych.

W przypadku GR#2, SO dla występujących tam działalności roślinnych i zwierzęcych zmieniły się na tyle równomiernie, a udziały poszczególnych SO w całkowitym SO tego gospodarstwa nie były aż tak bardzo rozbieżne z tymi liczonymi na bazie SGM, że w efekcie zaobserwowano łagodniejszy wzrost siły ekonomicznej GR#2 niż w GR#1. Jedynie w przypadku byczków i jałówek poniżej 1 roku (poprz. cielęta poniżej 1 roku życia) zaobserwowano znaczny spadek udziału w całkowitej SO gospodarstwa z uwagi na konieczność zastosowania nowej zasady, w świetle której w SO gospodarstwa uwzględnia się jedynie nadwyżkę cieląt nad liczbą krów w gospodarstwie. GR#2 pozostało gospodarstwem wyspecjalizowanym zajmującym się chowem zwierząt żywionych w systemie wypasowym, zmieniając swój typ rolniczy z Bydło z przewagą mlecznego na typ Bydło – produkcja mleka, hodowla i opas łącznie.

Porównywanie klas wielkości ekonomicznej obu gospodarstw wyznaczonych za pomocą wartości SGM a wartości SO jest niepoprawne z uwagi na fakt, iż klasy uległy zmianie zarówno pod względem ich liczby jak i przedziałów. Ponadto, wyrażając wielkość ekonomiczną gospodarstwa na bazie SO zaniechano stosowanie Europejskiej Jednostki Wielkości (ESU).

Należy też wspomnieć, że typologia według nowych zasad została uzupełniona o dodatkową informację, tj. klasę znaczenia działalności gospodarczej innej niż rolnicza [OGA]. Zostało to przedstawione w zestawieniach „Wyniki klasyfikacji” dla GR#1 i GR#2, według których oba rozpatrywane gospodarstwa znalazły się w pierwszej klasie OGA, z uwagi na fakt, że obrót z działalności gospodarczej innej niż rolnicza stanowił w nich mniej niż 10% całkowitego obrotu z gospodarstwa (obejmującego rolnictwo, OGA i dopłaty bezpośrednie). Oba gospodarstwa były więc gospodarstwami z działalnością typowo rolniczą, a tylko w niewielkim stopniu zajmowały się inną działalnością niż rolnicza (mogła to być np. agroturystyka).

2. Analiza skutków wprowadzenia typologii wg SO

Celem analizy było:

- ✎ zbadanie głównych przyczyn przesunięć gospodarstw między klasami wielkości ekonomicznej oraz między typami gospodarstw rolnych;
- ✎ przedstawienie rozkładu liczby gospodarstw rolnych oraz standardowej produkcji według klas wielkości ekonomicznej (ES);
- ✎ zbadanie współzmienności między standardową nadwyżką bezpośrednią, standardową produkcją, powierzchnią a wynikami uzyskanymi przez gospodarstwa rolne;
- ✎ ocena wpływu zmian w zasadach klasyfikacji na prezentowane wyniki gospodarstw rolnych według typologii TF8.

Analizę podzielono na dwie części. W pierwszej części zaprezentowano przyczyny migracji¹⁹ GR, rozkład liczby GR oraz SO wg klas wielkości ekonomicznej, zbadano współzmiennosc między SO, SGM a wybranymi wynikami uzyskanymi przez GR. Na przykładzie kilku wybranych zmiennych oceniono wpływ zmian w zasadach klasyfikacji na wybrane wyniki ekonomiczne GR.

Natomiast w drugiej części analizy zaprezentowano migrację gospodarstw w populacji generalnej FSS, rozkład podstawowych parametrów charakteryzujących populację generalną. Parametry charakteryzujące pole obserwacji pokazano na tle populacji generalnej.

Do analizy wykorzystano parametry standardowej nadwyżki bezpośredniej SGM„2004” oraz standardowej produkcji SO„2004”.

2.1. Analiza skutków zmiany wprowadzenia typologii według współczynników SO w próbie FADN z 2007 roku

Jak wspomniano powyżej, analiza została podzielona na dwie części. W tej części zaprezentowano analizę skutków zmian w próbie FADN. Do analizy wykorzystano dane z 2007 r.

W przypadku analizy przyczyn migracji gospodarstw w typach i klasach wielkości ekonomicznej wykorzystano informacje ze wszystkich gospodarstw prowadzących rachunkowość rolną w 2007 r. Jeżeli chodzi o analizę wybranych wyników gospodarstw pogrupowanych według typologii TF8, wykorzystano dane z indywidualnych gospodarstw rolnych znajdujących się w próbie FADN.

¹⁹ W dalszej części opracowania przyczyny przesunięć gospodarstw między klasami wielkości ekonomicznej oraz między typami w skrócie będą nazywane migracją.

2.1.1. Porównanie struktury gospodarstw sklasyfikowanych według współczynników SGM i współczynników SO

Głównymi przyczynami migracji gospodarstw rolnych mogło być:

- ☞ zastąpienie parametru standardowej nadwyżki bezpośredniej standardową produkcją;
- ☞ zlikwidowanie niektórych starych typów i dodanie nowych typów;
- ☞ zmiana formuł obliczeniowych (algorytmów);
- ☞ zastosowanie nowych przedziałów wielkości ekonomicznej.

Wyniki przejść GR w poszczególnych typach i klasach wielkości ekonomicznej przedstawiono poniżej w tabelach. W wierszach umieszczono typologię/klasyfikację gospodarstw wg starych a w kolumnach wg nowych zasad WTGR.

W przypadku zastąpienia parametru standardowej nadwyżki bezpośredniej standardową produkcją oraz przy braku modyfikacji algorytmu nastąpiła migracja gospodarstw. Można to zaobserwować analizując np. typ $TF501$ – trzoda chlewna (patrz: Tabela 14 oraz porównaj Tabela 8 i Tabela 9).

Tabela 14 Migracja GR ze starych $TF501$ do nowych nTF

				NTF					
				Specjalizujące się w chowie trzody chlewnej	Specjalizujące się w hodowli trzody chlewnej	Specjalizujące się w tuczu trzody chlewnej	Różne zwierzęta żywione paszami treściwymi łącznie	Różne zwierzęta: zwierzęta żywione paszami treściwymi i niemleczne zwierzęta żywione w systemie wypasowym	Różne mieszane uprawy i zwierzęta
				511	512	513	530	742	844
H	Trzoda chlewna	5011	II. GR	25		1			
			% GR	96,2		3,8			
	Maciory i loszki	5012	II. GR		179	1			
			% GR		99,4	0,6			
	Trzoda chlewna, tucz	5013	II. GR	4	178	901	2	1	1
			% GR	0,4	16,4	82,9	0,2	0,1	0,1

Gospodarstwa rolne znajdujące się w typie $TF5013$, przy relacji $FSO/FSGM = 1$ powinny teoretycznie znaleźć się w nowym typie $nTF513$. W związku z tym, że relacja ta jest większa od jedności, a w przypadku pozostałej trzody chlewnej osiąga wartość bliską 2 obserwujemy migracje gospodarstw między typami (patrz: Tabela 19 oraz porównaj Tabela 2). Można zatem powiedzieć, że jest to czysty efekt zastąpienia parametru standardowej nadwyżki bezpośredniej standardową produkcją. Należy tutaj podkreślić, że na migrację gospodarstw między typami mogły mieć również wpływ wartości standardowej produkcji dla innych działalności. Jak już wcześniej wspomniano na wartość standardowej produkcji w gospodarstwie wpływają cząstkowe wartości FSO z poszczególnych działalności. Jeżeli nastąpiło znaczne zwiększenie wartości FSO działalności rolniczych wówczas zachowanie warunku 2/3 wartości FSO mogło zostać zachwiane. W przypadku typu $TF5013$ obserwujemy migrację w głównej mierze do typu $TF512$ (16%).

Tabela 15 Relacja współczynników SO„2004” do SGM„2004” dla wybranych działalności produkcji zwierzęcej (trzody chlewnej)

Nazwa działalności	Relacje SO/SGM			
	Pomorie i Mazury	Wielkopolska i Śląsk	Mazowsze i Podlasie	Małopolska i Pogórze
Prosięta o wadze do 20 kilogramów	2,00	2,00	2,00	2,00
Lochy do dalszego chowu o wadze 50 kilogramów i powyżej	1,29	1,45	1,38	1,40
Pozostała trzoda chlewna	2,16	1,68	1,85	1,89

Jak już wspomniano KE zaproponowała zlikwidowanie czwartego szczebla typologii. W wielu przypadkach oznaczało to likwidację niektórych typów oraz w ramach utworzonych nowych, trzycyfrowych, typów zastosowanie zmodyfikowanych algorytmów odpowiadających starej, czterocyfrowej symbolice. Przykładem są m.in. typy TF2012, TF2013, TF2021, TF2022, TF2023, TF2032 TF2033, TF2034. Część z nich została usunięta a część z nich została zmieniona z poziomu czterocyfrowego na poziom trzycyfrowy (porównaj: Tabela 5 i Tabela 18). W typie nTF2, nTF3 i nTF4 dodano również nowe typy nTF213, nTF223, nTF232, nTF233, nTF364 oraz nTF470. W związku z powyższym nastąpiły migracje GR pomiędzy typami.

Dość charakterystycznym przykładem na opisane powyżej zjawisko jest typ TF4 (patrz: Tabela 16). W typie tym zlikwidowano następujące typy: TF412, TF422, TF431 oraz TF432. Natomiast dodano nowy typ nTF470.

Tabela 16 Migracja GR ze starych TF do nowych nTF – zlikwidowanie niektórych starych typów i dodanie nowych

				NTF					
				Specjalizujące się w chowie bydła mlecznego	Specjalizujące się w chowie bydła - hodowla i opas	Bydło - produkcja mleka, hodowla i opas łącznie	Owce i bydło łącznie	Specjalizujące się w chowie drobiu mięsnego	Różne zwierzęta, z przewagą zwierząt mlecznych
				450	460	470	482	522	731
H	Krowy mleczne	411	II. GR	695					
			% GR	100,0					
	Produkcja mleka i chów bydła mlecznego, łącznie	412	II. GR	999		12		1	2
			% GR	98,5		1,2		0,1	0,2
	Bydło, głównie opas	422	II. GR		19				
			% GR		100,0				
	Bydło z przewagą mlecznego	431	II. GR	350		107	1		7
			% GR	75,3		23,0	0,2		1,5
	Bydło z przewagą opasowego	432	II. GR			3			
			% GR			100,0			

Nie tylko likwidacja niektórych typów TF ale również jednoczesna zmiana formuł obliczeniowych spowodowała dość znaczne migracje GR. Dla przykładu pokazano poniżej zmianę formuł obliczeniowych w typie TF41 (patrz: Tabela 17 oraz porównaj Tabela 8 oraz Tabela 9).

Tabela 17 Formuły obliczeniowe dla typu TF41 według starej i nowej typologii

Formuły obliczeniowe starej typologii		Formuły obliczeniowe nowej typologii	
Typ podstawowy	Typ szczegółowy	Typ podstawowy	Typ szczegółowy
41 Bydło mleczne [P41>_2_3_FSGM and J07>_2_3_P41]	411 Krowy mleczne [J07>_2_3_FSGM]	45 Specjalizujące się w chowie bydła mlecznego [_30206 > _3_4_GL .And. GL > _1_10_P4]	450 Specjalizujące się w chowie bydła mlecznego [_30206 > _3_4_GL .And. GL > _1_10_P4]
	412 Produkcja mleka i chów bydła mlecznego, łącznie [Pozostałe przypadki]		-

Dość duża migracja gospodarstw nastąpiła również z typu TF340 do nTF232. W tym typie zmieniono klasyfikację jak również formuły obliczeniowe. Gospodarstwa specjalizujące się w uprawie szkółek - nowy typ nTF232 z typu TF3 (gospodarstwa specjalizujące się w uprawach trwałych) zostały włączone do typu nTF2 – do gospodarstw specjalizujących się w uprawach ogrodnich.

Grupę GR, w których nastąpiły największe zmiany stanowią gospodarstwa z typu TF605 (patrz: Tabela 17). Tylko 2,3% tj. 15 GR pozostało w nowym typie nTF615 (odpowiednik TF605). Najwięcej gospodarstw przeszło do typu TF8: prawie 40% GR znalazło się w nTF844, 27% w nTF841 i około 14% w nTF831, nTF833, nTF834 i nTF843. Dość znaczna liczba gospodarstw (około 10%) migrowała do typu TF7. Takie zmiany spowodowane zostały modyfikacją formuły obliczeniowej nTF615.

Typ TF7, jest to typ, który został w całości zmodyfikowany. Analizując w nim zmiany zauważono, że dość znaczne migracje GR nastąpiły w typie TF712, w którym 56,8% gospodarstw przeszło do typu nTF731 z przewagą bydła mlecznego oraz do typu nTF470 (8,6%) - Bydło ogółem. W nowej typologii nie ma odpowiednika typu TF723 (Różne zwierzęta, łącznie). W związku z tym GR w głównej mierze przeszły do nTF741 – 43%, nTF513 - 25% i 21,4% do nTF742.

Na uwagę zasługuje jeszcze jeden typ - TF814. W nowym (odpowiadającym mu) typie nTF834 pozostało tylko 16,6% GR. Większość z nich przeszła do typów, które charakteryzuje przewaga bydła mlecznego (nTF731, nTF832 i nTF831) – około

Analizując migrację GR ze starego TF14 do nowego TF14 (patrz: Tabela 19) największe przejścia zauważono w typie TF1460. Ponad 60% gospodarstw znalazło się w typie nTF1480, 21% pozostało w nTF1460, 8% przeszło do nTF1470.

Drugą grupę GR, w których zaobserwowano duże zmiany w liczbie gospodarstw, to gospodarstwa z bydłem mlecznym. 70% GR z typu TF1445 (Bydło ogółem) migrowało do nTF1445 z bydłem specjalizującym się w chowie bydła mlecznego.

Na uwagę zasługuje również typ TF1434 (Pozostałe uprawy trwałe, łącznie), z którego 80% przeszło do typu nTF1420 (Specjalizującego się w uprawach ogrodnich). Czyli niektóre z upraw trwałych przeszły do typu typowo ogrodniczego, na co należy zwrócić uwagę.

Dość duże modyfikacje w algorytmach dotyczą typu TF1470. Zmiany w formułach obliczeniowych nie spowodowały dużych migracji gospodarstw pomiędzy typami. Ponad 76% gospodarstw pozostało w typie nTF1470, tylko 24% przeszło do nowych typów (nTF1416, nTF1445, nTF1448, nTF1449, nTF1450, nTF1461 i nTF1480). Największe migracje w tej grupie typów nastąpiły do nTF1450 (12%), czyli do typów specjalizujących się w chowie zwierząt żywionych paszami treściwymi.

W typie TF1480 nastąpiła również duża rotacja gospodarstw. Najwięcej GR przeszło do nTF1470 – 25%, do nTF1450 – 11%, do nTF1445 – 4%, natomiast niewielka liczba około 4% do typów nTF1415, nTF1416, nTF1420, nTF1448, nTF1449, nTF1460. W typie nTF1480 pozostało około 54% GR.

W pozostałych typach (TF1413, TF1414, TF1420, TF1432, TF1441, nTF1450) zaobserwowano nieznaczne przejścia GR.

Tabela 19 Migracja GR ze starych TF14 do nowych TF14

			NTF14										
			15	16	20	36	45	48	49	50	60	70	80
TF14	13	Il. GR	857	39						8	2		70
		% GR	87,8	4,0						0,8	0,2		7,2
	14	Il. GR	4	933				1		4	17		226
		% GR	0,3	78,7				0,1		0,3	1,4		19,1
	20	Il. GR			439								
		% GR			100,0								
	32	Il. GR				406					7		1
		% GR				98,1					1,7		0,2
	34	Il. GR			33						8		
		% GR			80,5						19,5		
	41	Il. GR					1 694		12	1		2	
		% GR					99,1		0,7	0,1		0,1	
	44	Il. GR		5			4	17	15			1	
		% GR		11,9			9,5	40,5	35,7			2,4	
	45	Il. GR					350	1	129			7	
		% GR					71,9	0,2	26,5			1,4	
	50	Il. GR								1 378		1	1
		% GR								99,9		0,1	0,1
	60	Il. GR		17	35	10				9	191	75	569
		% GR		1,9	3,9	1,1				1,0	21,1	8,3	62,8
	70	Il. GR		2			116	7	39	253	1	1 517	51
		% GR		0,1			5,8	0,4	2,0	12,7	0,1	76,4	2,6
	80	Il. GR	2	22	1		122	28	46	291	5	674	1 422
		% GR	0,1	0,8	0,0		4,7	1,1	1,8	11,1	0,2	25,8	54,4

Oceniając przejścia GR z typu TF8 do nTF8 dość duże zmiany zauważono w typach TF81 i nTF86 (patrz: Tabela 20). Tak duże migracje w typie nTF81 spowodowane są tym, że znajdują się gospodarstwa z typu TF6 - Różne uprawy łącznie (porównaj: Tabela 6 i Tabela 7), w którym zaobserwowano największe przejścia GR (patrz: Tabela 18).

Drugą grupę, gdzie zaobserwowano dość znaczne przejścia, stanowią GR z typu nTF86 – Zwierzęta żywione w systemie wypasowym. Zauważono również, że aż 67% GR znalazło się w typie nTF85 – Bydło mleczne. Spowodowane to jest zarówno zmianą algorytmów jak również, jednoczesną zmianą parametrów SGM na SO. W przypadku krów mlecznych i bydła relacja SO do SGM była stosunkowo wysoka (większa od jedności).

Tabela 20 Migracja GR ze starych TF8 do nowych TF8

			NTF8						
			1	2	4	5	6	7	8
TF8	1	II. GR	1 850	35	10		1	21	1 150
		% GR	60,3	1,1	0,3		0,0	0,7	37,5
	2	II. GR		439					
		% GR		100,0					
	4	II. GR		33	406				16
		% GR		7,3	89,2				3,5
	5	II. GR				1 694	12	1	2
		% GR				99,1	0,7	0,1	0,1
	6	II. GR	5			354	162		8
		% GR	0,9			66,9	30,6		1,5
	7	II. GR						1 378	2
		% GR						99,9	0,1
	8	II. GR	26	1		238	120	544	3 670
		% GR	0,6	0,0		5,2	2,6	11,8	79,8

Podsumowując analizę w poszczególnych typach GTF największe migracje GR zaobserwowano w typach GTF6 – około 80% oraz w GTF8 – około 46% (patrz: Tabela 21). W pozostałych typach zmiany wyniosły około 20%.

Tabela 21 Migracja GR ze starych GTF²⁰ do nowych GTF

			NGTF							
			1	2	3	4	5	6	7	8
GTF	1	Il. GR	1 833			1	12	19		296
		% GR	84,8			0,0	0,6	0,9		13,7
	2	Il. GR		439						
		% GR		100,0						
	3	Il. GR		33	406			15		1
		% GR		7,3	89,2			3,3		0,2
	4	Il. GR	5			2 222	1		10	
		% GR	0,2			99,3	0,0		0,4	
	5	Il. GR					1 378		1	1
		% GR					99,9		0,1	0,1
	6	Il. GR	17	35	10		9	191	75	569
		% GR	1,9	3,9	1,1		1,0	21,1	8,3	62,8
	7	Il. GR	2			162	253	1	1 517	51
		% GR	0,1			8,2	12,7	0,1	76,4	2,6
	8	Il. GR	24	1		196	291	5	674	1 422
		% GR	0,9	0,0		7,5	11,1	0,2	25,8	54,4

²⁰ GTF = General Type of Farming (ogólny typ rolniczy). Typologia w oparciu o pierwszy znak TF.

Ostatnim elementem analizy zmian w strukturze migracji GR było porównanie przejść gospodarstw w poszczególnych przedziałach wielkości ekonomicznej. Zmiana przedziałów wielkości ekonomicznej (porównaj: Tabela 10 i Tabela 11) oraz zastąpienie parametru SGM parametrem SO spowodowały przesunięcie gospodarstw w „prawą” stronę (patrz: Tabela 22). Podczas interpretacji wyników, tak jak wspomniano już w rozdziale 1.7.3 należy zwrócić uwagę na to, że poszczególne przedziały ES są znacznie mniejsze niż w nES [np. stary ES4 zawiera się w przedziale <7 200 euro – 9 600 euro) a nowy ES4 w <8 000 euro – 15 000 euro)].

Powyższe zmiany niewątpliwie mają odzwierciedlenie w przejściach gospodarstw ze starych klas wielkości ekonomicznej ES6 do nowych ES6 (Tabela 23).

Tabela 22 Migracja GR ze starych ES do nowych ES

			NES											
			2	3	4	5	6	7	8	9	11	12	13	14
ES	2	Il. GR	130	827	57	3	9	6						
		% GR	11,3	81,7	5,5	0,2	0,9	0,5						
	3	Il. GR		423	886	12	6	12	3					
		% GR		31,5	66,0	0,9	0,4	0,9	0,2					
	4	Il. GR		4	1 043	111	9	2	6					
		% GR		0,3	88,8	9,4	0,8	0,2	0,5					
	5	Il. GR			376	1 468	52	10	12					
		% GR			19,6	76,5	2,7	0,5	0,6					
	6	Il. GR			6	854	630	10	9	1				
		% GR			0,4	56,6	41,7	0,7	0,6	0,1				
ES	7	Il. GR				51	2 578	1 064	38	13				
		% GR				1,4	68,8	28,4	1,0	0,3				
	8	Il. GR						610	531	15	1	2	1	
		% GR						52,4	45,6	1,3	0,1	0,2	0,1	
	9	Il. GR							87	100	3	3		
		% GR							44,2	50,8	1,5	1,5		
	10	Il. GR							87	117	18	14	6	1
		% GR							44,2	78,2	43,3	51,5	113,6	4,5

Tabela 23 Migracja GR ze starych ES6 do nowych ES6

			NES6					
			A	B	C	D	E	F
ES6	A	Il. GR	957	60	9	6		
		% GR	92,7	5,8	0,9	0,6		
	B	Il. GR	427	2 052	15	14	9	
		% GR	17,0	81,5	0,6	0,6	0,4	
	C	Il. GR		2 704	682	20	22	
		% GR		78,9	19,9	0,6	0,6	
	D	Il. GR		51	2 578	1 064	51	4
		% GR		1,4	68,8	28,4	1,4	0,1
	E	Il. GR				610	546	8
		% GR				52,4	46,9	0,7
F	Il. GR						204	85
	% GR						70,6	29,4

2.1.2. Analiza rozkładu liczby gospodarstw rolnych oraz wartości SGM i SO według klas wielkości ekonomicznej

W rozdziale tym zaprezentowano rozkład liczby gospodarstw rolnych oraz wartości SGM „2004” i SO „2004” według klas wielkości ekonomicznej.

W przypadku rozkładu liczby GR i wartości SGM „2004” zastosowano starą klasyfikację według klas wielkości ekonomicznej ES. Aby ułatwić porównanie, zakres klas wielkości ekonomicznej według starej klasyfikacji wyrażono w euro. Rozkład liczby GR oraz SGM według starych klas wielkości ekonomicznej zaprezentowano w tabeli i na wykresie (patrz: Tabela 24 i Wykres 3).

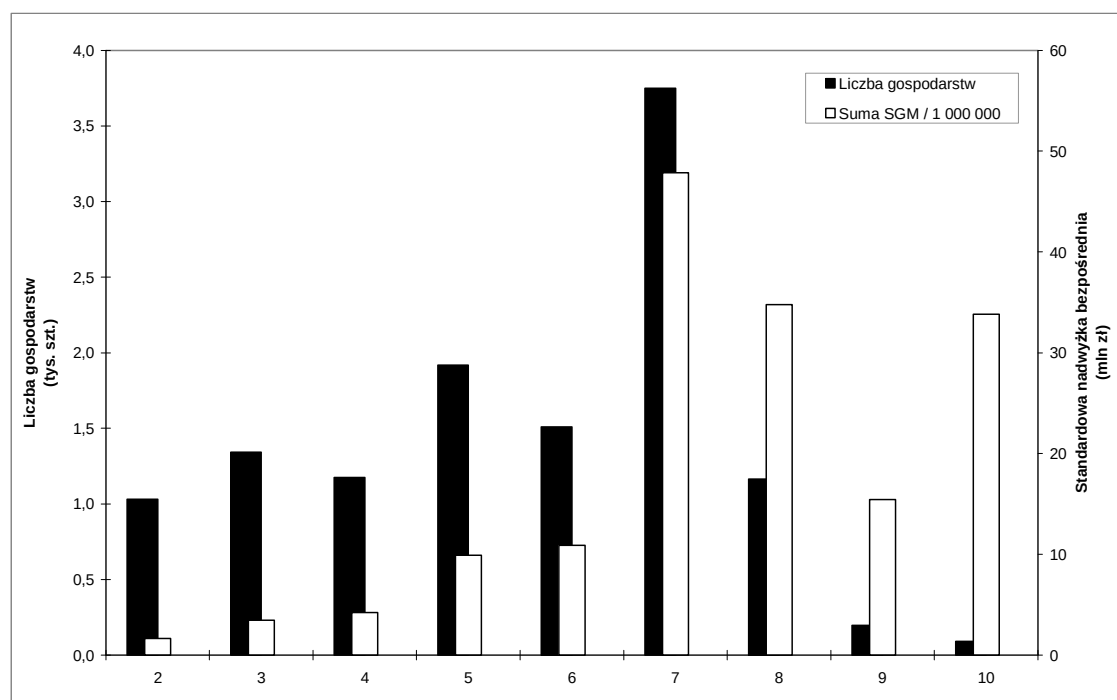
Rozkłady liczby GR i wartości SO według nowych klas wielkości ekonomicznej zaprezentowano również w tabeli i na wykresie (patrz: Tabela 25 oraz Wykres 4). Dodatkowo przygotowano podobne zestawienia wg nES9 oraz nES6.

Celem tej analizy jest pokazanie jaka była struktura gospodarstw rolnych według SGM „2004” oraz według SO „2004”.

Najwięcej gospodarstw skoncentrowanych było (ponad 57%) w klasach wielkości ekonomicznej do 19 200 euro. Gospodarstwa te wytworzyły w sumie ponad 18% ogólnej wartości SGM. Natomiast największą wartość SGM (bo ponad 50%) wytworzyły gospodarstwa z klas powyżej 48 000 euro (których było ponad 11%). Gospodarstwa w klasach wielkości ekonomicznej od 19 200 do 48 000 euro (30%) wytwarzały około 30% wartości SGM.

Tabela 24 Rozkład liczby GR i wartości SGM „2004” w próbie Polskiego FADN

Symbol klasy	Zakres w euro		Liczba gospodarstw		Standardowa nadwyżka bezpośrednia		Suma SGM skum.	% skum.
	Od	Do	szt	%	zł	%		
1	0	< 2 400	0	0,0%	0	0,0%	1 620 852 051	100,0%
2	2 400	< 4 800	1 032	8,5%	16 520 476	1,0%	1 620 852 051	100,0%
3	4 800	< 7 200	1 342	11,0%	34 622 103	2,1%	1 604 331 575	99,0%
4	7 200	< 9 600	1 175	9,6%	42 422 617	2,6%	1 569 709 473	96,8%
5	9 600	< 14 400	1 918	15,7%	99 080 391	6,1%	1 527 286 856	94,2%
6	14 400	< 19 200	1 510	12,4%	109 144 287	6,7%	1 428 206 465	88,1%
7	19 200	< 48 000	3 748	30,8%	478 716 457	29,5%	1 319 062 178	81,4%
8	48 000	< 120 000	1 164	9,6%	347 753 501	21,5%	840 345 720	51,8%
9	120 000	< 300 000	197	1,6%	154 198 344	9,5%	492 592 219	30,4%
10	300 000	<	92	0,8%	338 393 875	20,9%	338 393 875	20,9%
RAZEM			12 178	100,0%	1 620 852 051	100,0%		

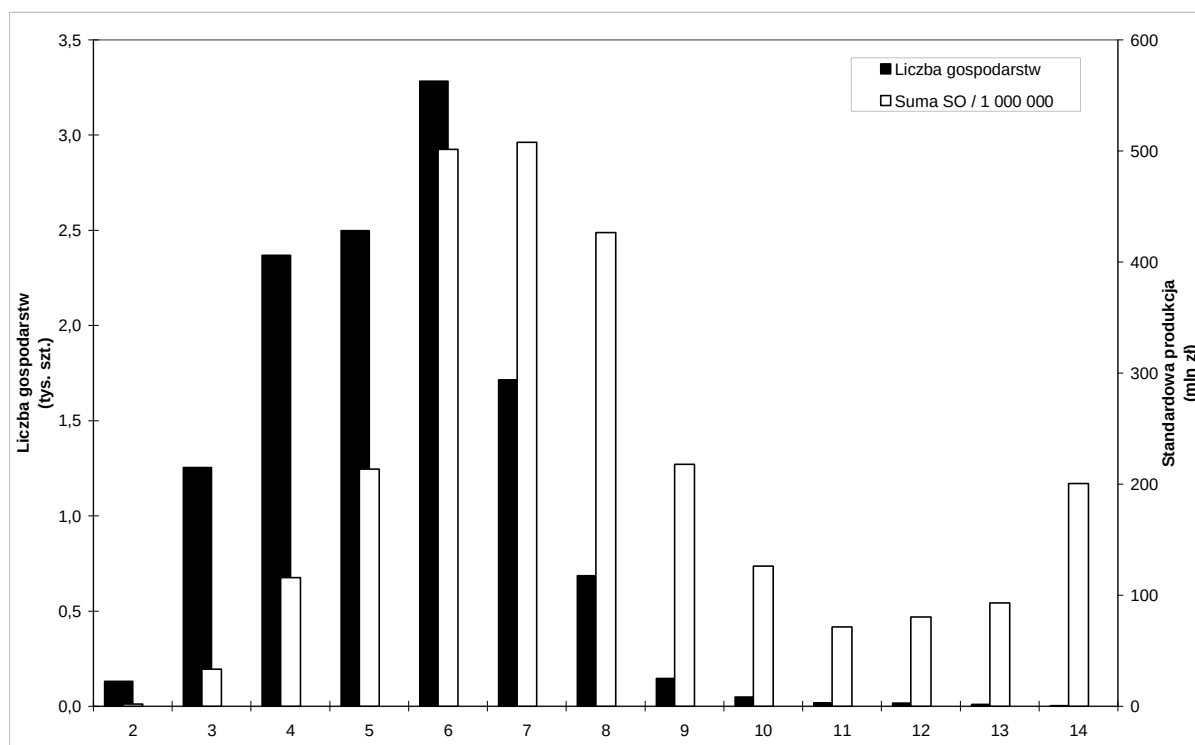
Wykres 3 Rozkład liczby GR i wartości SGM„2004” w próbie Polskiego FADN

W przypadku zastosowania nowej klasyfikacji ES oraz parametrów standardowej produkcji ponad 1% gospodarstw z próby FADN znalazło się poniżej progu wielkości ekonomicznej, który został ustalony dla Polski na wysokości 4 000 euro. Gospodarstwa te wytworzyły zaledwie 0,1% wartości SO (patrz: Tabela 25). Ponad 76% GR znalazło się w klasach wielkości od 4 000 do 50 000 euro. Wytworzyły one zaledwie 33% wartości SO. Można powiedzieć, że główna wielkość produkcji rolniczej wytwarzana jest w nielicznych dużych i bardzo dużych gospodarstwach (patrz: Wykres 5).

Tabela 25 Rozkład liczby GR i wartości SO„2004” w próbie Polskiego FADN wg nowej klasyfikacji

Symbol klasy	Zakres w euro		Liczba gospodarstw		Standardowa produkcja		Suma SO skum.	% skum.
	Od	Do	szt.	%	zł	%		
1	0	< 2 000	0	0,0%	0	0,0%	2 590 251 626	100,0%
2	2 000	< 4 000	130	1,1%	1 982 237	0,1%	2 590 251 626	100,0%
3	4 000	< 8 000	1 254	10,3%	33 374 055	1,3%	2 588 269 388	99,9%
4	8 000	< 15 000	2 368	19,4%	115 973 042	4,5%	2 554 895 333	98,6%
5	15 000	< 25 000	2 499	20,5%	213 698 870	8,3%	2 438 922 291	94,2%
6	25 000	< 50 000	3 284	27,0%	501 293 077	19,4%	2 225 223 421	85,9%
7	50 000	< 100 000	1 714	14,1%	507 856 238	19,6%	1 723 930 345	66,6%
8	100 000	< 250 000	686	5,6%	426 540 825	16,5%	1 216 074 107	46,9%
9	250 000	< 500 000	146	1,2%	217 894 126	8,4%	789 533 281	30,5%
10	500 000	< 750 000	49	0,4%	126 140 593	4,9%	571 639 155	22,1%
11	750 000	< 1 000 000	19	0,2%	71 511 854	2,8%	445 498 562	17,2%
12	1 000 000	< 1 500 000	16	0,1%	80 393 484	3,1%	373 986 709	14,4%
13	1 500 000	< 3 000 000	10	0,1%	93 071 009	3,6%	293 593 225	11,3%
14	3 000 000	<	3	0,0%	200 522 215	7,7%	200 522 215	7,7%
RAZEM			12 178	100,0%	2 590 251 626	100,0%		

Wykres 4 Rozkład liczby GR i wartości SO „2004” w próbie Polskiego FADN wg nowej klasyfikacji

W przypadku rozkładu liczby gospodarstw oraz standardowej produkcji według nowej klasyfikacji ES9 i ES6 największa koncentracja liczby gospodarstw występuje do klasy wielkości ekonomicznej 50 000 euro (78%). Gospodarstwa te wytworzyły w sumie 33% SO. W przypadku klasyfikacji ES9 jest to klasa 4 a w przypadku klasyfikacji ES6 jest to klasa 3 (patrz: Tabela 26, Tabela 27 oraz Wykres 5, Wykres 6).

Tabela 26 Rozkład liczby GR i wartości SO „2004” w próbie Polskiego FADN wg nowej klasyfikacji ES9

Symbol klasy	Zakres w euro		Liczba gospodarstw		Standardowa produkcja		Suma SO skum.	% skum.
	Od	Do	szt.	%	zł	%		
1	2 000	<- 8 000	1 384	11,4%	35 356 293	1,4%	2 590 251 626	100,0%
2	8 000	<- 15 000	2 368	19,4%	115 973 042	4,5%	2 554 895 333	98,6%
3	15 000	<- 25 000	2 499	20,5%	213 698 870	8,3%	2 438 922 291	94,2%
4	25 000	<- 50 000	3 284	27,0%	501 293 077	19,4%	2 225 223 421	85,9%
5	50 000	<- 100 000	1 714	14,1%	507 856 238	19,6%	1 723 930 345	66,6%
6	100 000	<- 250 000	686	5,6%	426 540 825	16,5%	1 216 074 107	46,9%
7	250 000	<- 500 000	146	1,2%	217 894 126	8,4%	789 533 281	30,5%
8	500 000	<- 1 000 000	68	0,6%	197 652 446	7,6%	571 639 155	22,1%
9	1 000 000	<-	29	0,2%	373 986 709	14,4%	373 986 709	14,4%
RAZEM			12 178	100,0%	2 590 251 626	100,0%		

Wykres 5 Rozkład liczby GR i wartości SO „2004” w próbie Polskiego FADN wg nowej klasyfikacji ES9

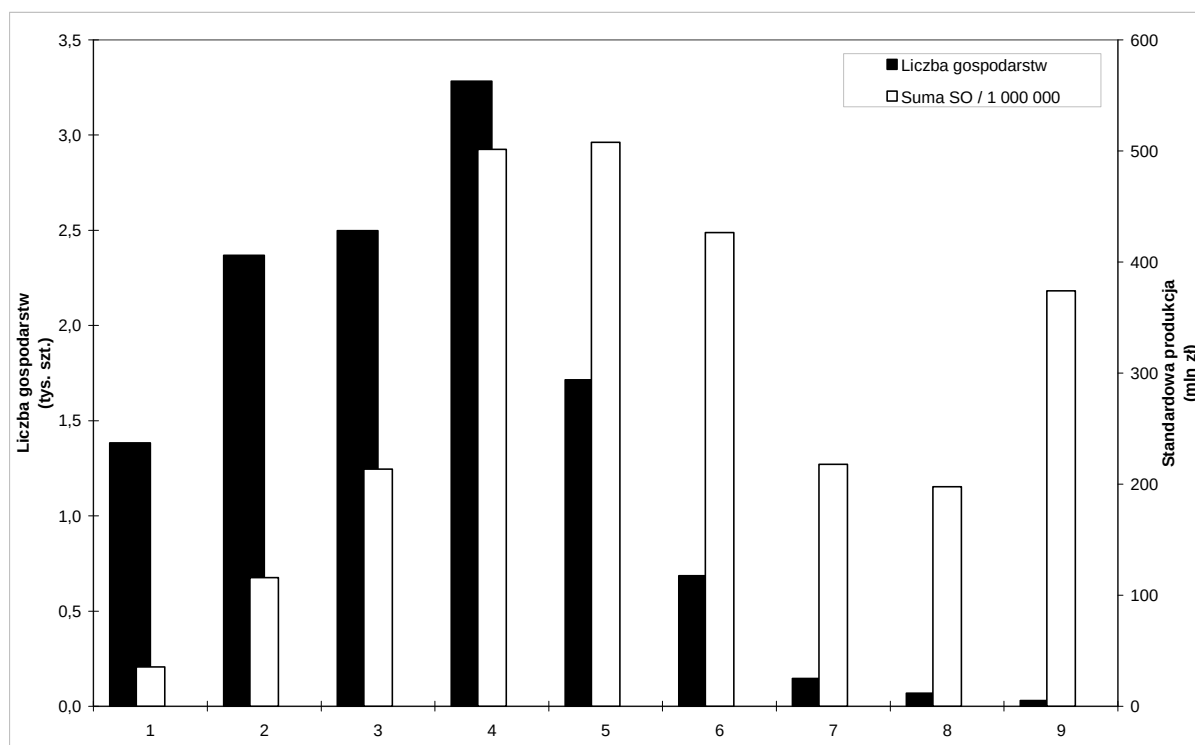
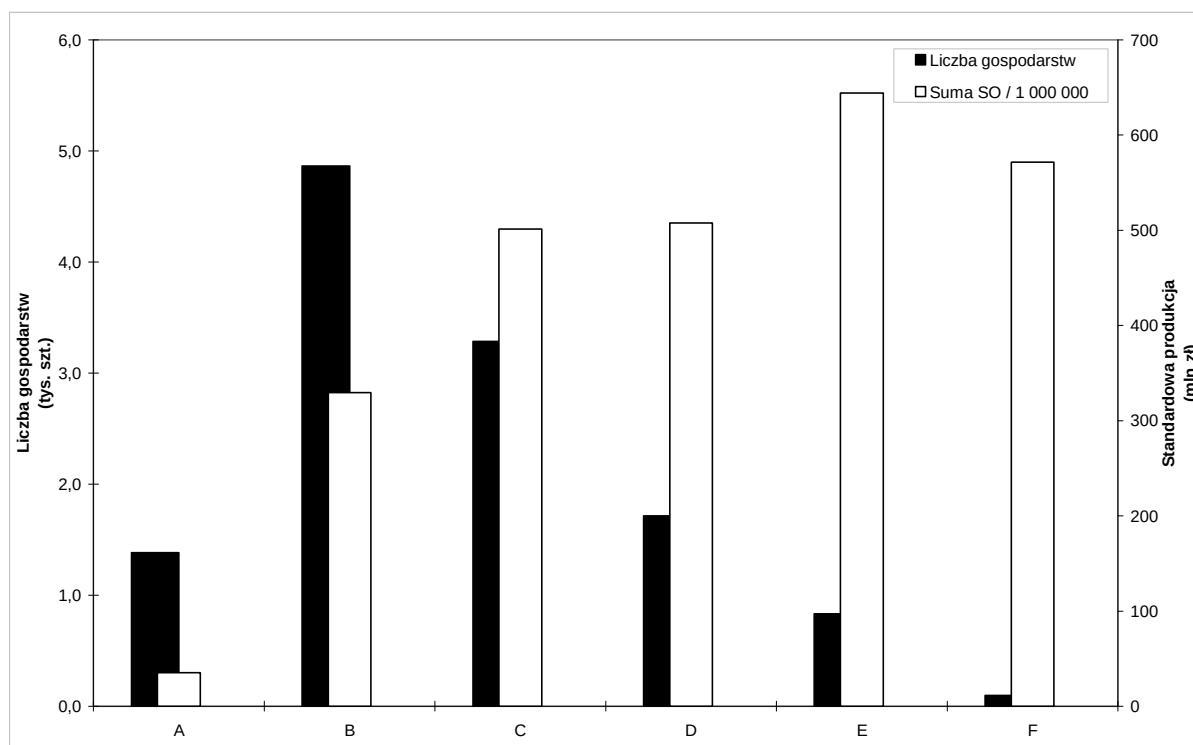

Tabela 27 Rozkład liczby GR i wartości SO „2004” w próbie Polskiego FADN wg nowej klasyfikacji ES6

Symbol klasy	Zakres w euro		Liczba gospodarstw		Standardowa produkcja		Suma SO skum.	% skum.
	Od	Do	szt.	%	zł	%		
A	2 000	< 8 000	1 384	11,4%	35 356 293	1,4%	2 590 251 626	100,0%
B	8 000	< 25 000	4 867	40,0%	329 671 911	12,7%	2 554 895 333	98,6%
C	25 000	< 50 000	3 284	27,0%	501 293 077	19,4%	2 225 223 421	85,9%
D	50 000	< 100 000	1 714	14,1%	507 856 238	19,6%	1 723 930 345	66,6%
E	100 000	< 500 000	832	6,8%	644 434 952	24,9%	1 216 074 107	46,9%
F	500 000	<	97	0,8%	571 639 155	22,1%	571 639 155	22,1%
RAZEM			12 178	100,0%	2 590 251 626	100,0%		

Wykres 6 Rozkład liczby GR i wartości SO₂₀₀₄ w próbie Polskiego FADN wg nowej klasyfikacji ES6

2.1.3. Analiza współmienności

Do chwili obecnej podstawowym parametrem wykorzystywanym w Unii Europejskiej do klasyfikacji gospodarstw rolnych była standardowa nadwyżka bezpośrednia. Obecnie trwają prace nad zastosowaniem standardowej produkcji, która zastąpi od roku 2010 dotychczasowy parametr SGM i będzie podstawą do określenia typu rolniczego i wielkości ekonomicznej GR. Z tego powodu zasadnym wydało się zbadanie relacji jakie zachodzą między powyższymi kategoriami a wynikami osiągniętymi przez GR.

Celem przeprowadzonej analizy było zatem zbadanie współmienności między standardową nadwyżką bezpośrednią, standardową produkcją, powierzchnią²¹ a wynikami uzyskanymi przez gospodarstwa rolne.

Do analizy wybrano następujące zmienne:

- ✎ FSGM – standardową nadwyżkę bezpośrednią gospodarstwa rolnego wyrażoną w zł;
- ✎ FSO – standardową produkcję gospodarstwa rolnego wyrażoną w zł;

²¹ Tradycyjnie w polskiej ekonomice rolnictwa powierzchnia gospodarstwa była używana do oceny wielkości gospodarstwa.

- ☞ SE025 – powierzchnię użytkowanych użytków rolnych w ha²²;
- ☞ SE131 – produkcję ogółem wyrażoną w zł;
- ☞ GM – rzeczywistą nadwyżkę bezpośrednią gospodarstwa rolnego wyrażoną w zł $(((SE206 + SE135) + (SE611 + SE613 + SE615)) - (SE285 + SE295 + SE300 + SE305 + SE310 + SE320 + SE330 + \text{Koszty (en. elektrycznej + ogrzewania + wody + usług specjalistycznych do prod. + ubezpie. konkretnych upraw i zwierząt)}))$;
- ☞ SE420 – dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego wyrażony w zł.

Do analizy użyto danych Polskiego FADN z 2007 roku. Po przeprowadzeniu oceny merytorycznej danych i wyeliminowaniu gospodarstw odstających do obliczeń wykorzystano ostatecznie wyniki z 11 462 gospodarstw z obszaru całej Polski.

Następnym etapem analizy była ocena formalno-statystyczna zmiennych (patrz: Tabela 28). Zmienne, które poddano analizie charakteryzowały się wysoką zmiennością (powyżej 100%). Możemy, zatem mówić o dużym zróżnicowaniu w próbie. Zróżnicowanie to mogło być spowodowane tym, że analizie poddane zostały wszystkie typy GR łącznie. Natomiast w poszczególnych typach rolniczych, zróżnicowanie danych wielkości może wynikać m.in. z różnej skali produkcji, ze stosowanej technologii produkcji oraz z jakości zarządzania gospodarstwem (takie badanie nie było przedmiotem tego opracowania).

Przeprowadzona analiza formalno-statystyczna wskazuje jednocześnie na pewne podobieństwa pomiędzy zmiennymi. Na uwagę zasługują: standardowa i rzeczywista nadwyżka bezpośrednia. Wartości zmiennych kształtują się na podobnym poziomie, z zaznaczeniem, że średnia wartość FSGM jest nieznacznie niższa od wartości rzeczywistej (GM). Natomiast analizując średnią wartość produkcji ogółem oraz standardowej produkcji obserwujemy podobny poziom ich wartości, również ze wskazaniem na większą wartość w przypadku produkcji ogółem.

Średnia wielkość użytków rolnych w analizowanych gospodarstwach wyniosła 32,1 ha. Przy czym niektóre z nich nie posiadały użytków rolnych (patrz: Tabela 28). Są to gospodarstwa drobiarskie, trzodowe, pszczelarskie oraz specjalizujące się w uprawie grzybów.

²² Zmienne o symbolach z przedrostkiem „SE” pochodzą z tzw. wyników standardowych (patrz: RI/CC 882 Rev. 8.1 Definitions of Variables used in FADN standard results).

Tabela 28 Charakterystyka formalno-statystyczna zmiennych użytych do analizy współzmienności

Symbol zmiennej	Wartość średnia	Wartość minimalna	Wartość maksymalna	Odchylenie standardowe	Współczynnik zmienności
FSGM	105 299,4	5 763,5	3 328 946,0	129 670,9	123,15
FSO	158 370,2	9 756,3	4 801 006,0	199 665,5	126,08
SE025	32,1	0,0	1 397,0	47,7	148,41
SE131	184 871,3	1 500,0	7 121 210,0	274 381,1	148,42
GM	117 921,6	616,0	6 228 840,0	182 206,4	154,52
SE420	79 659,3	12,5	5 177 353,0	135 259,3	169,80

Do zbadania stopnia współzmienności oraz kierunku współzmienności FSGM, FSO z wynikami uzyskanymi przez GR zastosowano analizę korelacji. W tym celu wykorzystano miarę, jaką jest współczynnik liniowej korelacji Pearsona. Wyniki analizy przedstawiono za pomocą macierzy korelacji liniowych oraz za pomocą wykresów korelacyjnych.

Tabela 29 Macierz korelacji liniowych

Symbol zmiennej	FSGM	FSO	SE025	SE131	GM	SE420
FSGM	1,000	0,984	0,707	0,843	0,760	0,712
	$p=---$	$p=0,00$	$p=0,00$	$p=0,00$	$p=0,00$	$p=0,00$
FSO	0,984	1,000	0,634	0,840	0,732	0,672
	$p=0,00$	$p=---$	$p=0,00$	$p=0,00$	$p=0,00$	$p=0,00$
SE025	0,707	0,634	1,000	0,683	0,758	0,786
	$p=0,00$	$p=0,00$	$p=---$	$p=0,00$	$p=0,00$	$p=0,00$
SE131	0,843	0,840	0,683	1,000	0,946	0,866
	$p=0,00$	$p=0,00$	$p=0,00$	$p=---$	$p=0,00$	$p=0,00$
GM	0,760	0,732	0,758	0,946	1,000	0,958
	$p=0,00$	$p=0,00$	$p=0,00$	$p=0,00$	$p=---$	$p=0,00$
SE420	0,712	0,672	0,786	0,866	0,958	1,000
	$p=0,00$	$p=0,00$	$p=0,00$	$p=0,00$	$p=0,00$	$p=---$

*Oznaczone współczynniki korelacji są istotne dla $p<0,05$

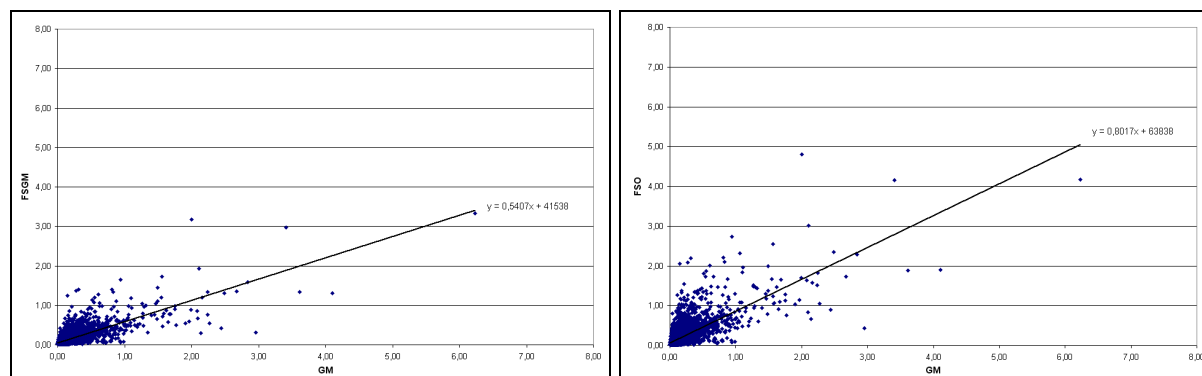
Dla poszczególnych par zmiennych obliczono współczynniki korelacji oraz zbadano ich istotność. Jak wynika z obliczeń wszystkie współczynniki są istotne. Obliczone prawdopodobieństwo było mniejsze od prawdopodobieństwa z góry określonego na poziomie $\alpha=0,05$. Wartość współczynnika korelacji była wysoka i wahała się od 0,634 do 0,984, zatem można powiedzieć, że istniała bardzo silna korelacja pomiędzy zmiennymi.

Analizując wartości współczynników korelacji FSGM z poszczególnymi zmiennymi stwierdzono, że wszystkie współczynniki są na wysokim poziomie, są istotne, a największą korelację zaobserwowano między FSGM i FSO (0,984).

To samo można powiedzieć o współczynnikach korelacji, jakie uzyskano pomiędzy FSO a pozostałymi zmiennymi. Chociaż, w stosunku do poprzednich par zmiennych, osiągnięte wyniki są nieco niższe.

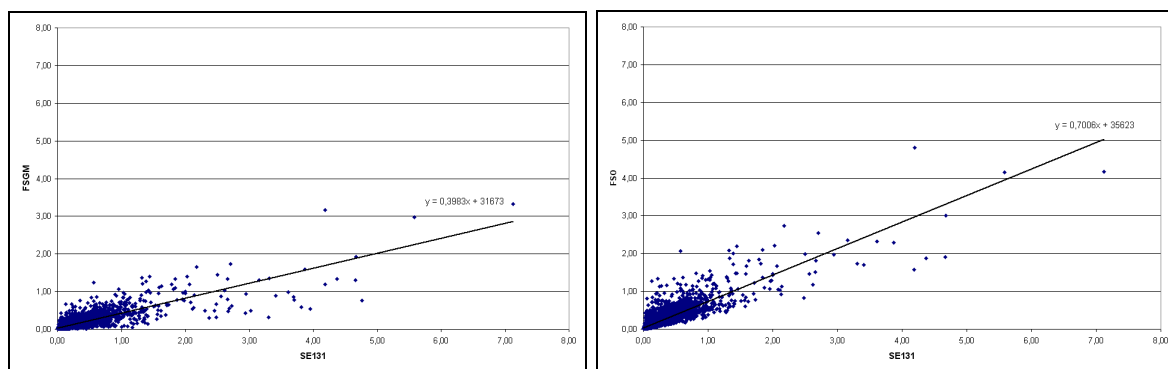
Potwierdzeniem powyższych obserwacji są przedstawione poniżej wykresy korelacyjne FSGM i FSO z GM, SE131 oraz z SE420. Dla ułatwienia porównań rozrzutu punktów wokół funkcji dopasowania na wykresach zastosowano jednakową skalę.

Wykres 7 Wykresy korelacyjne przedstawiające współzmienność FSGM i FSO (mln zł) z GM (mln zł)

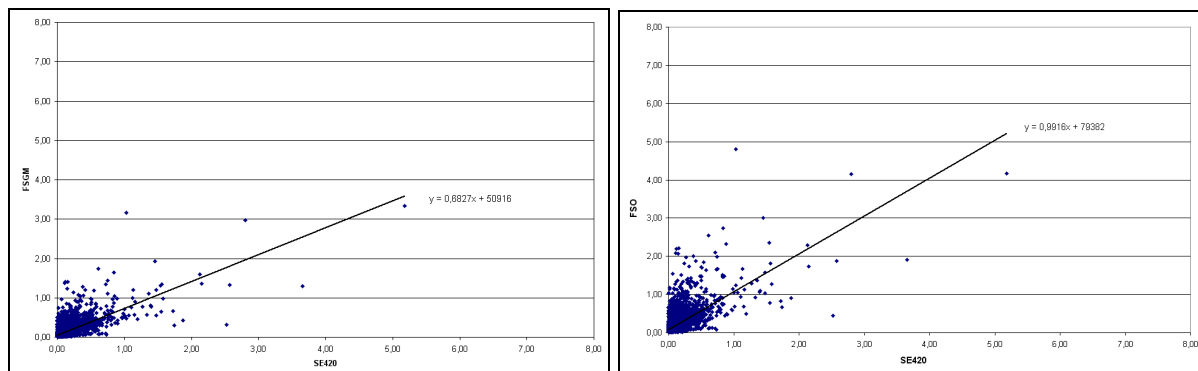

Jak wynika z powyższych dwóch wykresów istnieje silna dodatnia, liniowa korelacja między FSGM i rzeczywistą nadwyżką bezpośrednią, jak również między FSO a rzeczywistą nadwyżką bezpośrednią. Różnice zaobserwowano w nachyleniu funkcji dopasowania do osi OX oraz w rozrzucie punktów wokół tych prostych. Różnice te wynikają z zastosowanego algorytmu do obliczenia SO (patrz: str. 11) a tym samym z większych wartości SO w stosunku do SGM (porównaj Tabela 2). Z przeprowadzonej analizy SGM i SO (patrz: rozdział 1) wynika, że w niektórych działalnościach rolniczych istnieją wysokie koszty bezpośrednie oraz dopłaty do produkcji, które wpływają na wartość SGM. Im większe koszty w danej działalności, tym większa różnica między SGM a SO. Natomiast im wartość kosztów bezpośrednich w stosunku do produkcji jest mniejsza, tym różnice między SGM a SO są mniejsze. To samo dotyczy się dopłat do produkcji. Ten fakt, niewątpliwie ma odzwierciedlenie w rozrzucie poszczególnych punktów na wykresie obrazującym relację FSGM, FSO i rzeczywistej nadwyżki bezpośredniej, jak również i pozostałych wyników osiągniętych przez GR.

Wykres 8 Wykresy korelacyjne przedstawiające współzmiennność FSGM i FSO (mln zł) z SE131 (mln zł)

Wykres 9 Wykresy korelacyjne przedstawiające współzmiennność FSGM i FSO (mln zł) z SE420 (mln zł)

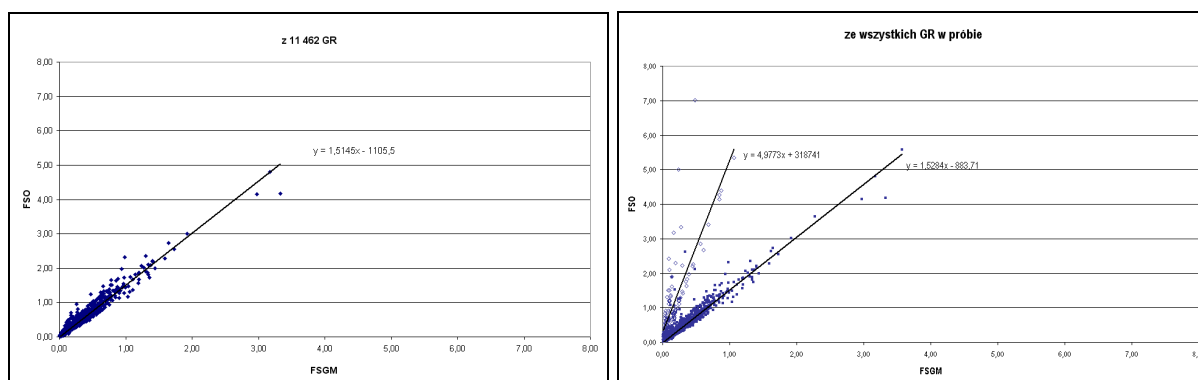
Na powyższych wykresach korelacyjnych przedstawiono współzmiennność FSGM i FSO z produkcją (SE131) oraz z dochodem (SE420). Tak jak i na poprzednich wykresach, zaobserwowano silną, dodatnią korelację pomiędzy FSGM, FSO a poszczególnymi wynikami. Poszczególne pary wykresów różnią się między sobą (tak jak to przedstawiono w przypadku rzeczywistej nadwyżki bezpośredniej) rozrzutem punktów wokół poszczególnych funkcji dopasowania, oraz w nachyleniu tych funkcji do osi. Najlepsze dopasowanie wśród powyższych zmiennych obserwowano w przypadku relacji FSGM i FSO z produkcją. Trochę większy rozrzut był w przypadku dochodu, który spowodowany był nie tylko istniejącą różnicą między wartością FSGM i FSO, ale również tym, że na jego poziom wpływa wiele innych czynników (m.in. koszty, saldo dopłat i podatków, zarządzanie).

Na podstawie przeprowadzonych powyżej analiz stwierdzono, że wprowadzony SO, który będzie podstawą do klasyfikacji gospodarstw rolnych w UE, jest ściśle powiązany z SGM i powiązany z produkcją i dochodem w podobny sposób, jak SGM na poziomie GR.

Na szczególną uwagę zasługuje analiza współzmienności między FSO a FSGM. Z tego powodu przeprowadzono dodatkową analizę dla 11 462 GR oraz dla wszystkich gospodarstw z próby. Biorąc pod uwagę tylko 11 462 gospodarstwa zaobserwowano silną, dodatnią, liniową korelację pomiędzy FSO a FSGM. Na wykresie analizowane gospodarstwa układają się niemal wzdłuż linii prostej. Istnieje tylko kilka punktów, które odbiegają od linii trendu.

Jeżeli tę samą analizę przeprowadzimy dla wszystkich gospodarstw z próby, zaobserwujemy podział zbiorowości na dwie grupy, które można opisać za pomocą dwóch osobnych równań. W obu zbiorach obserwujemy silną, liniową, dodatnią korelację. W zbiorze punktów opisanych równaniem $y = 4,9773x + 318\,741$ obserwujemy dość dużą różnicę między standardową nadwyżką bezpośrednią a standardową produkcją. Wartość FSO jest na wysokim poziomie, natomiast wartość FSGM na małym. Drugi podzbiór punktów opisany wzorem $y = 1,5284x - 883,71$ charakteryzuje już mniejsza różnica między wartością FSO a FSGM (co świadczy o tym, że gospodarstwa mają niższe koszty bezpośrednie).

Wykres 10 Wykresy korelacyjne przedstawiające współzmiennność FSO (mln zł) i FSGM (mln zł)

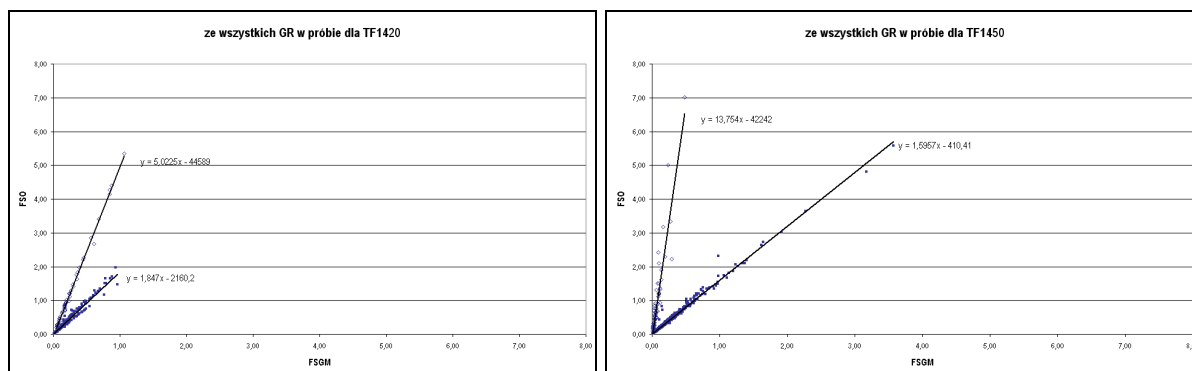

Na tym etapie analizy należy zastanowić się, które gospodarstwa tworzą te dwie, różne grupy gospodarstw. W tym celu przygotowano wykresy dla gospodarstw pogrupowanych według TF14.

Analizowane zjawisko (patrz: Wykres 11) wystąpiło w dwóch typach:

- Typ - TF1420 – Uprawy ogrodnicze;
- Typ - TF1450 – Zwierzęta żywione paszami treściwymi.

Wykres 11 Wykresy korelacyjne przedstawiające współzmiennność FSO (mln zł) i FSGM (mln zł), dla typów TF1420 i TF1450

Typ TF1420, oprócz gospodarstw specjalizujących się w uprawach ogrodniczych (m.in. w uprawie warzyw, kwiatów), zawiera również gospodarstwa specjalizujące się w uprawie grzybów. Natomiast w typie TF1450 znajdują się gospodarstwa specjalizujące się w chowie drobiu i trzody chlewnej (patrz: Tabela 5). To właśnie gospodarstwa z uprawą grzybów i drobiowe, różnicują całą próbę na dwa podzbiory. Na wykresie korelacyjnym są to gospodarstwa, które ułożyły się wokół prostej, która jest bardziej stromo położona w stosunku do osi OX. Natomiast pozostałe gospodarstwa warzywnicze i trzodowe ułożyły się wzdłuż drugiej linii (patrz: Wykres 11). Linia ta jest zresztą bardzo zbliżona pod względem nachylenia do linii, wzdłuż której układu się większość gospodarstw na poprzednio analizowanym wykresie (patrz: Wykres 10).

Na podstawie powyższego przykładu, można wywnioskować, że bardzo ważnym elementem jest:

- ↳ dobór gospodarstw do analiz i celu zakresu analizy,
- ↳ jak również umiejętna ich selekcja.

Dlaczego umiejętna selekcja GR? W próbie FADN istnieje duże zróżnicowanie gospodarstw, o czym można było się przekonać na przykładzie gospodarstw warzywniczych i gospodarstw ze zwierzętami żywionymi paszami treściwymi. Stosując selekcję ze względu na określone cechy, można nieświadomie usunąć z badań gospodarstwa określonego typu. Dlatego bardzo ważnym zagadnieniem jest sprecyzowanie co chcemy badać i jakie gospodarstwa chcemy poddać analizie.

2.1.4. Wybrane wyniki gospodarstw rolnych wg starej (TF8) i nowej typologii (nTF8)

W celu oceny wpływu zmian w zasadach klasyfikacji na prezentowane wyniki GR przeprowadzono analizę ekonomiczną GR. Wybrano kilkanaście mierników (zmiennych) i wskaźników obliczonych na podstawie danych z gospodarstw pogrupowanych wg starej i nowej typologii TF8 z 2007 roku (patrz: Tabela 30). Wybrane zmienne charakteryzują m.in. potencjał produkcyjny GR, wielkość produkcji, produktywność ziemi, poziom wybranych kosztów oraz dochodowość GR. W dalszej części przedstawiona zostanie analiza porównawcza dla poszczególnych starych i nowych typów. W tabeli kolorem szarym zaznaczone zostały kolumny z nowymi typami rolniczymi. Natomiast w nazwach starych typów pozostawiono również symbole literowe. W dalszej części tekstu nowy typ oznaczany będzie jako TF8x, gdzie x oznacza cyfrę jaką oznaczony jest dany typ.

W nowym typie Uprawy polowe (TF81) obserwujemy zmniejszenie o 40% liczby gospodarstw przy jednoczesnym wzroście dochodu o prawie 30%. Nastąpił również wyraźny wzrost powierzchni użytków rolnych (SE025) a zmalała i to znacznie wielkość stada (SE080). Wyższa, i to znacznie, jest za to wartość produkcji ogółem (SE131) i wartość produkcji roślinnej (SE135), przy jednoczesnym spadku produkcji zwierzęcej (SE206). W analizowanym typie nastąpił również wzrost kosztów. Natomiast koszt wytworzenia 100 zł wartości produkcji pozostał na tym samym poziomie i aby wytworzyć 100 zł wartości produkcji trzeba ponieść koszty w wysokości około 66 zł. Interesujący jest również spadek relacji wartości standardowej produkcji (SO) do dochodu (SE420). Oznacza to, że korzystniejsze są te relacje w nowym typie, ponieważ 1 zł standardowej produkcji pozwala osiągnąć 1 zł dochodu. W przypadku starego typu potrzeba było około 1,20 zł. Można zatem powiedzieć, że w nowym typie pozostały/lub też migrowały do niego gospodarstwa o większej sile ekonomicznej i bardziej jednorodne pod względem produkcyjnym.

W gospodarstwach ogrodniczych (nowy typ TF82) liczba gospodarstw zwiększyła się. Pozostałe zmienne i wskaźniki w głównej mierze nieznacznie się zmniejszyły lub też pozostały na podobnym poziomie. Jedynie w obsadzie zwierząt i w wartości produkcji zwierzęcej nastąpił wzrost wartości oraz wartości dopłat do działalności operacyjnej (SE605). Czyli można powiedzieć, że do tego typu migrowały gospodarstwa o podobnej sile ekonomicznej.

Różnice w wartościach poszczególnych zmiennych wg starego i nowego typu. Inne uprawy trwałe (TF84) są nieznaczne (przeważnie obserwujemy niewielki spadek wartości poszczególnych zmiennych). W gospodarstwach tych, pomimo spadku wartości poszczególnych zmiennych, poprawiły się wartości niektórych relacji. I tak na wytworzenie 1 zł dochodu wystarczy 76 gr standardowej produkcji lub

55 gr standardowej nadwyżki bezpośredniej. Relacja SO do SGM w nowym typie również się poprawiła. Świadczyć to może o niższych kosztach bezpośrednich danych działalności lub większych dopłatach do produkcji. Gospodarstwa z tego typu wyróżniają się najniższymi kosztami wytworzenia 100 zł produkcji z badanej próby GR. Wystarczy 50 zł poniesienia kosztów, aby wytworzyć 100 zł wartości produkcji. Produkcja w tym typie była zatem najbardziej opłacalna.

Nowy typ Bydło mleczne (TF85) charakteryzuje się wzrostem liczby gospodarstw o około 33%. Wzrost ten jednak nie przekłada się na poprawę wyników ekonomicznych. W typie tym poszczególne zmienne pozostały na podobnym poziomie. Świadczy to o tym, że do tego typu migrowały gospodarstwa o podobnym potencjale produkcyjnym. Spośród analizowanych typów Krowy mleczne charakteryzują się dość dobrą opłacalnością produkcji mierzoną relacją kosztów ogółem do produkcji ogółem. Aby gospodarstwo wytworzyło 100 zł produkcji wystarczy ponieść koszty w wysokości 63 zł. W przypadku relacji SO do dochodu, już tak korzystnej relacji nie obserwujemy. Na 1 zł dochodu potrzeba prawie 2 zł standardowej produkcji. Relacja SO do SGM kształtuje się na podobnym poziomie tak jak w większości analizowanych typów.

W przypadku nowego typu Inne zwierzęta żywione w systemie wypasowym (TF86) obserwujemy spadek liczby gospodarstw o prawie 50%. Nastąpił również spadek poszczególnych zmiennych (w tym dochodu o prawie 40%). Pogorszyły się również poszczególne relacje. I tak na wytworzenie 100 zł wartości produkcji potrzeba ponieść około 72 zł wartości kosztów. Natomiast 2,15 zł standardowej produkcji pozwala osiągnąć 1 zł dochodu.

Wzrost liczby gospodarstw nastąpił w nowym typie Zwierzęta żywione paszami treściwymi (TF87). To jednak nie przyczyniło się do wzrostu poszczególnych zmiennych. Obserwujemy nieznaczny spadek ich wartości. Co może świadczyć, o tym, że do tego typu przeszły gospodarstwa o mniejszej sile ekonomicznej. Gospodarstwa te charakteryzuje również najwyższa relacja SO do dochodu spośród analizowanych typów. Na osiągnięcie 1 zł dochodu, potrzebne jest aż 4 zł standardowej produkcji.

W gospodarstwach o produkcji mieszanej (nowy typ TF88) obserwujemy również wzrost liczby gospodarstw. Spowodowane to jest przeniesieniem gospodarstw z typu TF1460 (Uprawy mieszane) do typu TF88. W starej klasyfikacji, gospodarstwa z tego typu były klasyfikowane do typu TF81. Zmiana ta spowodowała, nieznaczny spadek lub pozostanie na podobnym poziomie poszczególnych zmiennych. Można powiedzieć, że gospodarstwa, które przeszły do nowego typu są o zbliżonym potencjale produkcyjnym.

Analizując produktywność ziemi (mierzoną stosunkiem wartości produkcji oraz wartości sprzedaży do powierzchni UR) we wszystkich nowych typach wskaźniki te zmalały. Najbardziej efektywne pod względem wykorzystania ziemi są gospodarstwa ogrodnicze, z uprawami trwałymi oraz ze zwierzętami żywionymi paszami treściwymi. Należy jednak pamiętać, że te typy gospodarstw charakteryzują się małą powierzchnią użytków rolnych a dużą wartością produkcji i wartością sprzedaży produktów.

Natomiast intensywność produkcji, mierzona wysokością kosztów ogółem w przeliczeniu na 1 ha UR, podobnie jak produktywność ziemi we wszystkich nowych typach zmalała. Najwyższą wartość, tak jak w przypadku produktywności ziemi, osiągnęły te same typy. Należy nadmienić, że gospodarstwa te charakteryzują się małą powierzchnią UR, jak również z uwagi na specyfikę produkcji poziom kosztów jest wysoki (w przypadku produkcji roślinnej kosztów nawożenia, środków ochrony roślin, a w przypadku produkcji zwierzęcej, kosztów pasz).

Podsumowując, zastosowanie standardowej produkcji, zmiana algorytmów obliczeniowych, likwidacja i dodanie nowych typów niewątpliwie mają wpływ również na wyniki ekonomiczne, jakie osiągają gospodarstwa w poszczególnych grupowaniach. Natomiast łączenie niektórych typów (typologia według TF8), spowodowało, że powstały bardziej jednorodne grupy.

Tabela 30 Wybrane wyniki GR pogrupowane wg starej i nowej typologii TF8

Symbol	Zmienna	j.m.	Uprawy polowe (AB)	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze (C)	Uprawy ogrodnicze	Uprawy trwałe (E)	Inne uprawy trwałe	Krowy mleczne (F)	Bydło mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas. (G)	Inne zwierzęta żywione w systemie wypasowym	Zwierz. ziarnożerne (H)	Zwierzęta żywione paszami tręciwymi	Mieszane (I)	Gospodarstwa mieszane
			(1)	(1)	(2)	(2)	(4)	(4)	(5)	(5)	(6)	(6)	(7)	(7)	(8)	(8)
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		2 921	1 790	365	430	367	333	1 687	2 252	513	276	1 204	1 707	4 405	4 674
SE005	Wielkość ekonomiczna	ESU	18,45	21,73	34,39	33,47	12,97	10,94	18,22	18,32	20,26	14,76	38,49	33,78	17,19	15,93
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	2,09	2,13	4,06	3,86	2,77	2,72	2,00	2,01	2,06	1,83	1,89	1,87	1,82	1,87
SE025	Powierzchnia użytkowanych użytków rolnych	ha	48,62	62,19	5,94	7,48	13,23	14,00	27,71	28,83	33,15	31,10	29,25	29,40	27,28	26,80
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	6,04	2,47	0,79	1,36	0,22	0,10	30,94	30,74	35,09	26,31	72,87	62,55	24,62	20,57
SE085	Krowy mleczne	LU	0,81	0,31	0,27	0,33	0,04	0,03	21,08	20,21	17,81	8,39	0,36	0,51	4,53	3,89
SE125	Wydajność mleczna krów	kg/krowę	3 765	3 797	3 005	3 097	2 643	2 528	5 364	5 334	5 336	4 808	3 891	3 801	4 409	4 328
SE131	Produkcja ogółem	zł	198 299	242 877	395 685	366 803	196 827	190 138	178 664	177 088	180 861	113 403	269 112	243 461	137 322	132 117
SE135	Produkcja roślinna	zł	180 058	233 536	393 085	362 907	193 971	187 316	35 632	39 313	45 303	39 153	82 451	82 545	70 802	76 684
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	15 985	6 575	1 813	3 125	697	463	141 955	136 601	133 892	71 731	185 327	159 616	65 215	54 134
SE270	Koszty ogółem	zł	134 787	161 342	285 918	260 973	100 792	97 479	111 747	112 324	119 257	81 715	221 038	199 982	105 431	99 477
SE275	Zużycie pośrednie	zł	97 257	115 406	199 563	181 608	47 969	44 933	86 132	86 085	90 418	60 853	190 620	171 383	84 076	77 716
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	64 576	75 435	93 150	86 905	25 950	23 138	60 063	60 063	63 282	40 410	163 706	145 571	63 377	57 170
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	46 107	57 921	4 467	5 770	8 397	9 815	22 629	23 908	27 878	26 252	27 568	27 864	25 732	25 745
SE410	Wartość dodana brutto	zł	144 896	182 537	196 926	187 816	158 340	156 052	115 197	114 827	117 767	77 358	106 529	99 995	77 830	78 944
SE415	Wartość dodana netto	zł	120 785	154 046	151 551	146 298	124 047	120 734	94 554	94 154	96 500	61 313	82 708	77 523	60 899	62 124
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	105 500	134 503	108 802	106 782	103 466	101 454	87 301	86 709	88 221	55 024	74 993	70 300	55 478	56 083
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny	zł/FWU	66 725	88 752	61 256	61 461	67 911	66 039	46 388	46 193	48 174	32 844	43 820	41 344	32 721	33 157
SE436	Aktywa ogółem	zł	574 807	685 913	914 130	866 050	642 401	619 227	602 722	603 670	631 970	453 730	647 389	601 432	438 174	423 900
GM	Rzeczywista nadwyżka bezpośrednia gospodarstwa rolnego	zł	150 238	189 154	223 612	212 350	166 469	162 523	123 250	122 267	123 560	78 344	113 400	106 538	82 229	83 177
SGM	Standardowa nadwyżka bezpośrednia gospodarstwa rolnego	zł	94 700	111 086	178 693	173 900	66 603	56 165	94 390	94 933	104 966	76 257	195 913	172 434	88 920	82 464
SO	Standardowa produkcja gospodarstwa rolnego	zł	127 793	143 246	329 846	325 750	101 612	77 196	147 318	146 981	156 622	118 305	311 052	272 757	131 870	120 625
SGM/SE420	Relacja SGM do dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego		0,90	0,83	1,64	1,63	0,64	0,55	1,08	1,09	1,19	1,39	2,61	2,45	1,60	1,47
SO/SE420	Relacja SO do dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego		1,21	1,06	3,03	3,05	0,98	0,76	1,69	1,70	1,78	2,15	4,15	3,88	2,38	2,15
SO/SGM	Relacja SO do SGM		1,35	1,29	1,85	1,87	1,53	1,37	1,56	1,55	1,49	1,55	1,59	1,58	1,48	1,46
SPRZEDAZ	Sprzedaż ogółem	zł	173 928	219 245	391 960	360 434	173 100	166 590	145 892	142 181	138 619	82 567	215 705	191 887	98 031	98 031
SPRZ_ha	Wartość sprzedaży na 1 ha UR	zł/ha	3 577	3 525	65 993	48 217	13 080	11 897	5 266	4 932	4 182	2 655	7 376	6 526	3 663	3 658
Prod_ha	Wartość produkcji rolniczej* na 1 ha UR	zł/ha	4 032	3 861	66 488	48 965	14 710	13 410	6 410	6 102	5 406	3 566	9 156	8 236	4 987	4 882
SE270_SE025	Koszty ogółem na 1 ha UR	zł/ha	2 772	2 594	48 139	34 911	7 616	6 961	4 033	3 896	3 598	2 628	7 558	6 801	3 865	3 712
SE275_SE025	Zużycie pośrednie na 1 ha UR	zł/ha	2 000	1 856	33 600	24 294	3 625	3 209	3 109	2 986	2 728	1 957	6 518	5 829	3 082	2 900
SE281_SE025	Koszty bezpośrednie na 1 ha UR	zł/ha	1 328	1 213	15 683	11 626	1 961	1 652	2 168	2 084	1 909	1 299	5 598	4 951	2 324	2 133
SE270_SE131	Koszt wytworzenia 100 zł produkcji		0,68	0,66	0,72	0,71	0,51	0,51	0,63	0,63	0,66	0,72	0,82	0,82	0,77	0,75

* Produkcja rolnicza = suma produkcji roślinnej i zwierzęcej

2.2. Analiza skutków zmiany wprowadzenia typologii według SO w populacji Badania Struktury Gospodarstw Rolnych

2.2.1. Porównanie struktury gospodarstw sklasyfikowanych wg współczynników SGM i współczynników SO

Migrację gospodarstw w populacji generalnej wykonano na podstawie danych udostępnionych przez GUS z Powszechnego Spisu Rolnego'2002, R-CzSR'2005 oraz R-CzSR'2007. Do analizy wykorzystano dane z 2 012 059 gospodarstw. Analogicznie, tak jak dla danych z próby Polskiego FADN, w tabelach poniżej przedstawiono migracje GR. W wierszach umieszczono typologię/klasyfikację wg starych zasad, w kolumnach wg nowych.

Główne przyczyny migracji gospodarstw opisane zostały podczas analizowania gospodarstw z próby (patrz: rozdział 2.1).

Tak jak w przypadku gospodarstw z próby, zlikwidowanie czwartego szczebla typologii spowodowało usunięcie niektórych typów, a tym samym przejście gospodarstw do nowoutworzonych. Migrację gospodarstw z powodu usunięcia typów zaobserwowano w TF2013, TF2023, TF2031, TF2032, TF2034, TF3213, TF412, TF422, TF431, TF432, TF5031, TF 5032, TF6061, TF6062, TF723 (patrz: Tabela 2).

Oceniając migrację gospodarstw rolnych w populacji generalnej FSS w typie TF1 należy zwrócić uwagę na typ TF1441 (Tytoń) oraz na TF1443 (Inne uprawy polowe, łącznie). W nowym typie nTF164 pozostało tylko 50% GR. Pozostała część gospodarstw przeszła do typu nTF166 (prawie 35%) oraz do typów z nTF6, nTF8. Taka migracja gospodarstw spowodowana była dość dużą różnicą parametrów SGM i SO. Dla tytoniu relacja SGM/SO wyniosła od 1,5 do 1,7. Z uwagi na to, że wartość parametru SGM była dużo wyższa niż SO, dlatego gospodarstwa migrowały do innych typów. W przypadku TF1443 w nowym nTF166 pozostało około 60% gospodarstw. Pozostała część rozproszyła się głównie do typów nTF5, nTF6, nTF7, nTF8.

Dość duże migracje nastąpiły również w typie TF2 (likwidacja częściowa typów i utworzenie nowych).

W przypadku typu TF340 (Pozostałe uprawy trwałe, łącznie) ponad 77% gospodarstw migrowała, z powodu zmiany klasyfikacji jak również zmiany formuł, do typu nTF232 (Gospodarstwa specjalizujące się w uprawie szkółek). Z formuły obliczeniowej dla typu TF3 wyłączono działalność „Szkółki”, która kodowana była kodem G05. Działalność tę włączono do typu nTF2 i wydzielono nowy typ nTF232 - Specjalizujące się w uprawie szkółek.

Likwidacja poszczególnych typów i zarazem zmiana formuł obliczeniowych nastąpiła również w typie TF4. Usunięcie typu TF412 spowodowało, że gospodarstwa w głównej mierze przeszły do typu nTF450 (91%). Z typu TF231 w 44% do typu nTF450 i w 50% do nTF470. Natomiast likwidacja TF432 to przejście gospodarstw do nTF470. Największe migracje wystąpiły w typie TF444 (Różne zwierzęta). W odpowiadającym mu typie nTF484 (Różne zwierzęta żywione w systemie wypasowym) pozostało zaledwie 22% GR. Aż 52% przeszło do typu nTF166 (Różne uprawy polowe łącznie). Spowodowane to może być zmianą wartości parametrów SGM na SO poszczególnych działalności. Pozostałe migracje nie przekroczyły 10%.

Tak jak już wspomniano przy opisie migracji gospodarstw z próby w typie TF5 (Specjalizujące się w chowie zwierząt żywionych paszami treściwymi) nie zostały zmienione algorytmy. Możemy mówić tutaj tylko o migracji gospodarstw spowodowanej zastąpieniem standardowej nadwyżki bezpośredniej standardową produkcją oraz likwidacją dwóch typów (TF5031 i TF5032). Największe migracje gospodarstw zaobserwowano w gospodarstwach specjalizujących się w chowie drobiu a w szczególności w typie TF5023 (Drób nieśny i mięsny, łącznie).

W przypadku gospodarstw znajdujących się w populacji FSS dość duże zmiany nastąpiły w typie TF605. W nowym odpowiadającym mu typie nTF615 pozostało zaledwie 4% gospodarstw. Najwięcej z nich migrowało do typu nTF8 (70%). Pozostała część rozproszyła się po pozostałych typach (głównie w nTF1, nTF5 i nTF7). W typach TF601 i TF602, dotyczących upraw ogrodniczych, trwałych i polowych, zaobserwowano migrację gospodarstw do typów typowo warzywniczych (nTF2) oraz do typu nTF616 (Pozostałe uprawy mieszane). Odpowiednio w typie nTF611 i nTF612 pozostało 52% i 70% gospodarstw.

W typie TF7 obserwujemy również dość znaczne przejścia. Należy jednak zwrócić uwagę, że typ ten całkowicie został zmodyfikowany. Największe migracje nastąpiły w typach TF712 i TF722. W odpowiadających im typach pozostało: w typie nTF732 (10%), w typie nTF742 (11%). W głównej mierze nastąpiło przeklasyfikowanie gospodarstw między typami (nTF7).

Natomiast w typie TF8 migracje gospodarstw były na poziomie od 4% do ponad 95%. Największe zmiany obserwowano w typie TF813 (ponad 95%). W nowym (odpowiadającym mu) typie nTF833 pozostało tylko 4,2% GR. Większość z nich przeszła do typów, których charakteryzuje przewaga bydła mlecznego

(ⁿTF731, ⁿTF831) – ponad 35% oraz do typu z różnymi uprawami polowymi ⁿTF166 – ponad 24%. Pozostała część rozproszyła się do innych typów.

Duże zmiany w liczbie GR w poszczególnych typach obserwowano również w TF814, TF812, TF811, TF822. W odpowiadających im nowych typach pozostało: 5%, 11%, 28%, 21%.

Porównując migrację gospodarstw w próbie FADN z migracją gospodarstw w całej populacji zaobserwowano pewne podobieństwa. Z analiz przeprowadzonych we wcześniejszych rozdziałach wynika, że największe przejścia gospodarstw między typami nastąpiły w typach TF2 (likwidacja częściowa typów i utworzenie nowych), TF4 (dość znaczna zmiana formuły obliczeniowej), TF5 (częściowa likwidacja typów i utworzenie nowych oraz dość duży wpływ przejścia z SGM na SO – duże wartości w przypadku drobiu), TF6, TF7 i TF8 (zmiana algorytmu obliczeniowego). We wszystkich przypadkach ważną rolę odgrywa również zastosowanie SO. Jak wiadomo obliczona wartość SO była większa od wartości SGM a relacje charakteryzowały się zróżnicowanymi proporcjami, co niewątpliwie wpłynęło na zaklasyfikowanie gospodarstw do poszczególnych typów.

W tabelach kolumny z symbolem BD oznaczają gospodarstwa, które nie prowadzą działalności rolniczej (np. gospodarstwa z chowem zwierząt futerkowych, ryb)²³.

²³ Wymienione działalności nie są umieszczone na liście działalności FSS i klasyfikacja ich nie uwzględnia.

Analizując migrację GR ze starych TF14 do nowych TF14 w populacji FSS, największe zmiany zaobserwowano w typach TF1434, TF1444, TF1460. W nowych typach nTF1438, pozostało tylko 7,6% gospodarstw, w nTF1448 – 27,7% a w nTF1460 ponad 26%.

W przypadku typu nTF1438 najwięcej gospodarstw przeszło do typu nTF1420, bo prawie 80%. Tak jak już wspomniano wcześniej spowodowane jest to zmianą algorytmu i zaklasyfikowaniem gospodarstw specjalizujących się w uprawie szkółek do gospodarstw ogrodniczych. Wcześniej gospodarstwa te były zaklasyfikowane do gospodarstw specjalizujących się w uprawach trwałych. Dość znaczna liczba przeszła (13%) do nTF1460 (Upraw mieszanych).

Jeżeli chodzi o typ TF1444 (Owce, kozy i inne zwierzęta żywione w systemie wypasowym) to najwięcej gospodarstw przeszło do typu nTF1416 (Ogólne uprawy polowe), bo aż 47%. Reszta gospodarstw rozproszyła się po pozostałych typach.

W typie TF1460 (Upraw polowe ogrodnicze i trwałe, łącznie) największa liczba gospodarstw przeszła do typu nTF1480 (53%) oraz do nTF1470 (11%).

Tabela 32 Migracja GR ze starych TF14 do nowych TF14 w populacji FSS

			NTF14												
			BD	15	16	20	36	38	45	48	49	50	60	70	80
TF14	BD	II. GR	5 603	32	470			32		3		2428			1
		% GR	65,4	0,4	5,5			0,4		0,0		28,3			0,0
	13	II. GR		172 286	8 659			1		40		3410	1175	84	18603
		% GR		84,3	4,2			0,0		0,0		1,7	0,6	0,0	9,1
	14	II. GR		1 646	322 246			2		178		3934	8994	371	92963
		% GR		0,4	74,9			0,0		0,0		0,9	2,1	0,1	21,6
	20	II. GR		1	2 40 178							82	284		482
		% GR		0,0	0,0	97,9						0,2	0,7		1,2
	32	II. GR			42		80 579	5				102	1 599		1 617
		% GR			0,1		96,0	0,0				0,1	1,9		1,9
	34	II. GR			1 2 514		5 246					2	420		31
		% GR			0,0	78,1	0,2	7,6				0,1	13,0		1,0
	41	II. GR			3				97 459	1 280	2 456	1		3 096	42
		% GR			0,0				93,4	1,2	2,4	0,0		3,0	0,0
	44	II. GR	768	21	35 034	3	16	10	4 461	20 453	4 488	3 093	517	2 409	2 529
		% GR	1,0	0,0	47,5	0,0	0,0	0,0	6,0	27,7	6,1	4,2	0,7	3,3	3,4
	45	II. GR			2				14 669	382	21 469	8		2 512	132
		% GR			0,0				37,4	1,0	54,8	0,0		6,4	0,3
	50	II. GR			2							61 956		326	61
		% GR			0,0							99,4		0,5	0,1
	60	II. GR		131	8 330	6 131	2 716	9		31	1	2 648	60 658	25 467	121 161
		% GR		0,1	3,7	2,7	1,2	0,0		0,0	0,0	1,2	26,7	11,2	53,3
	70	II. GR			1 465		1		15 537	3 237	3 989	20 386	960	178 603	14 993
		% GR			0,6		0,0		6,5	1,4	1,7	8,5	0,4	74,7	6,3
	80	II. GR		3 600	40 430	422	1 325	7	33 746	15 453	6 881	30 973	2 436	160 753	198 568
		% GR		0,7	8,2	0,1	0,3	0,0	6,8	3,1	1,4	6,3	0,5	32,5	40,1

Najwięcej GR przeszło z typu TF8 do nTF8 w populacji FSS zauważono w typach TF81 i nTF86 (patrz: Tabela 33). Zauważone zmiany potwierdzają się z obserwacjami z próby. Wynika to z tego, że typ TF6 - Różne uprawy łącznie (patrz: Tabela 20) zawierał się w typie TF81.

Tak jak i w próbie, drugą grupę, gdzie zaobserwowano dość duże migracje, stanowią GR z typu nTF86 – Zwierzęta żywione w systemie wypasowym. Dość zaskakujący jest fakt, że aż 31% GR przeszło do typu nTF81 – Specjalizujące się w uprawach polowych oraz 17% do typu nTF85 – Bydło mleczne.

Tabela 33 Migracja GR ze starych TF8 do nowych TF8 w populacji FSS

			NTF8							
			BD	1	2	4	5	6	7	8
TF8	BD	Il. GR	5 603	502		32		3	2 428	1
		% GR	65,4	5,9		0,4		0,0	28,3	0,0
	1	Il. GR		513 298	6 131	2 728		250	9 992	329476
		% GR		59,6	0,7	0,3		0,0	1,2	38,2
	2	Il. GR		3	40 178				82	766
		% GR		0,0	97,9				0,2	1,9
	4	Il. GR		43	2 514	80 835			104	3667
		% GR		0,0	2,9	92,7			0,1	4,2
	5	Il. GR		3			97 459	3 736	1	3138
		% GR		0,0			93,4	3,6	0,0	3,0
	6	Il. GR	768	35 057	3	26	19 130	46 792	3 101	8099
		% GR	0,7	31,0	0,0	0,0	16,9	41,4	2,7	7,2
	7	Il. GR		2					61 956	387
		% GR		0,0					99,4	0,6
	8	Il. GR		45 495	422	1 333	49 283	29 560	51 359	556 313
		% GR		6,2	0,1	0,2	6,7	4,0	7,0	75,8

Ostatnim elementem analizy zmian w strukturze migracji GR w poszczególnych typach było porównanie przejść gospodarstw ze starych GTF do nowych GTF w populacji FSS. Największe migracje GR zaobserwowano w typach GTF6 – ponad 74% oraz w GTF8 – około 60% (patrz: Tabela 34). W pozostałych typach zmiany wyniosły około 25%.

Tabela 34 Migracja GR ze starych GTF do nowych GTF w populacji FSS

			NGTF								
			BD	1	2	3	4	5	6	7	8
GTF	BD	II. GR	5 603	502		32	3	2 428			1
		% GR	65,4	5,9		0,4	0,0	28,3			0,0
	1	II. GR		504 837		3	218	7 344	10 169	455	111 566
		% GR		79,6		0,0	0,0	1,2	1,6	0,1	17,6
	2	II. GR		3	40 178			82	284		482
		% GR		0,0	97,9			0,2	0,7		1,2
	3	II. GR		43	2 514	80 835		104	2 019		1 648
		% GR		0,0	2,9	92,7		0,1	2,3		1,9
	4	II. GR	768	35 060	3	26	167 117	3 102	517	8 017	2 703
		% GR	0,4	16,1	0,0	0,0	76,9	1,4	0,2	3,7	1,2
	5	II. GR		2				61 956		326	61
		% GR		0,0				99,4		0,5	0,1
	6	II. GR		8 461	6 131	2 725	32	2 648	60 658	25 467	121 161
		% GR		3,7	2,7	1,2	0,0	1,2	26,7	11,2	53,3
	7	II. GR		1 465		1	22 763	20 386	960	178 603	14 993
		% GR		0,6		0,0	9,5	8,5	0,4	74,7	6,3
	8	II. GR		44 030	422	1 332	56 080	30 973	2 436	160 753	198 568
		% GR		8,9	0,1	0,3	11,3	6,3	0,5	32,5	40,1

Analogicznie do osiągniętych wyników z próby, zmiana przedziałów wielkości ekonomicznej (porównaj Tabela 11, Tabela 22) oraz zastąpienie SGM parametrem SO spowodowały przesunięcie gospodarstw w „prawą stronę” (patrz: Tabela 35). Po raz kolejny należy jednak zasygnalizować, że poszczególne przedziały ES są znacznie mniejsze niż w nES [np. stary ES4 zawiera się w przedziale <7 200 euro – 9 600 euro) a nowy nES4 w <10 000 euro – 25 000 euro)]. Istotne jest to podczas interpretacji wyników.

Tabela 35 Migracja GR ze starych ES do nowych ES w populacji FSS

			NES														
			BD	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
ES	BD	II. GR	5 603	2 934	15	10	5	1	1								
		% GR	65,4	34,2	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0								
	1	II. GR	701	929 955	284 628	27 484	469	126	100	24							
		% GR	0,1	74,8	22,9	2,2	0,0	0,0	0,0	0,0							
	2	II. GR	27	131	49 866	231 829	10 461	458	216	177	43						
		% GR	0,0	0,0	17,0	79,1	3,6	0,2	0,1	0,1	0,0						
	3	II. GR	10	5	70	46 183	100 682	939	438	228	82	10					
		% GR	0,0	0,0	0,0	31,1	67,7	0,6	0,3	0,2	0,1	0,0					
	4	II. GR	10	3	2	345	81 098	7 087	451	245	234	19					
		% GR	0,0	0,0	0,0	0,4	90,6	7,9	0,5	0,3	0,3	0,0					
	5	II. GR	4	2	2	27	20 579	74 726	1 856	387	562	59	2				
		% GR	0,0	0,0	0,0	0,0	21,0	76,1	1,9	0,4	0,6	0,1	0,0				
	6	II. GR	4			2	78	28 547	19 648	260	307	51	13				
		% GR	0,0			0,0	0,2	58,4	40,2	0,5	0,6	0,1	0,0				
	7	II. GR	7		2	2	9	799	49 931	14 139	617	371	72	20	7		
		% GR	0,0		0,0	0,0	0,0	1,2	75,7	21,4	0,9	0,6	0,1	0,0	0,0		
	8	II. GR	2			1			17	6 141	5 062	162	98	48	38	11	
		% GR	0,0			0,0			0,1	53,0	43,7	1,4	0,8	0,4	0,3	0,1	
	9	II. GR	1							1 292	1 244	83	22	31	24	8	
		% GR	0,0							47,8	46,0	3,1	0,8	1,1	0,9	0,3	
	10	II. GR	2					1				223	437	208	180	155	71
		% GR	0,2					0,1				17,5	34,2	16,3	14,1	12,1	5,6

Migracja GR ze starych ES₆ do nowych ES₆ w populacji FSS spowodowana została (tak jak w wynikach z próby) zmianami przedziałów wielkości ekonomicznej. Zmiany te przyczyniły się do przesunięcia GR w „prawą stronę” (Tabela 36). Przedstawione uwagi na temat interpretacji wyników (patrz: rozdział 1.7.3) również i w tym przypadku są bardzo ważne.

Tabela 36 Migracja GR ze starych ES₆ do nowych ES₆ w populacji FSS

		NES ₆							
		BD	PK	A	B	C	D	E	F
ES ₆	BD	II. GR	5 603	2 934	25	6	1		
		% GR	65,4	34,2	0,3	0,1	0,0		
	A	II. GR	728	930 086	593 807	11 514	316	201	43
		% GR	0,0	60,5	38,6	0,7	0,0	0,0	0,0
	B	II. GR	20	8	46 600	189 806	889	473	345
		% GR	0,0	0,0	19,6	79,7	0,4	0,2	0,1
	C	II. GR	8	2	31	123 930	21 504	647	979
		% GR	0,0	0,0	0,0	84,2	14,6	0,4	0,7
	D	II. GR	7		4	808	49 931	14 139	988
		% GR	0,0		0,0	1,2	75,7	21,4	1,5
	E	II. GR	2		1		17	6 141	5 224
		% GR	0,0		0,0		0,1	53,0	45,1
	F	II. GR	3			1		2 759	1 219
		% GR	0,1			0,0		69,3	30,6

W przypadku analizy migracji GR w klasach wielkości ES₆ należy zwrócić uwagę na kolumnę oznaczoną symbolem PK. Jak wiadomo nowa klasyfikacja gospodarstw według ES₆ nie uwzględnia w klasie 1 gospodarstw znajdujących się poniżej 2000 euro. Jest to klasa 1 w nowej klasyfikacji według ES (porównaj Tabela 11). W tej klasie znalazło się około 1 mln GR.

2.2.2. Analiza rozkładu podstawowych parametrów według wielkości ekonomicznej w populacji FSS

W rozdziale tym zaprezentowano podstawowe parametry charakteryzujące populację generalną, które zostały pogrupowane według wielkości ekonomicznej. Rozkład tych parametrów przygotowano dla gospodarstw, które były brane do określenia planu wyboru obowiązującego od roku obrachunkowego 2007²⁴. Zastosowano wówczas parametry standardowej nadwyżki bezpośredniej 2002.

Do przedstawienia jakie będą skutki zastąpienia parametru SGM parametrem SO zastosowano parametry standardowej produkcji 2004.

Na wstępie należy przypomnieć, że dotychczas w Polskim FADN stosowano próg wielkości ekonomicznej od 2 ESU (czyli od drugiej klasy wielkości ekonomicznej), kwalifikujący gospodarstwa rolne do pola obserwacji FADN.

Wartość ta wynikała z założenia, że w polu obserwacji FADN powinno znajdować się około 90% wartości SGM wytworzonej przez sektor gospodarstw rolnych. Ustalono, że 753 253 gospodarstwa włączonych do pola obserwacji FADN wytworzyło 90% wartości SGM, co stanowi 37% gospodarstw znajdujących się w populacji generalnej. Ten podzbiór gospodarstw dysponuje ponad 81% użytków rolnych, utrzymuje około 92% zwierząt przeliczeniowych²⁵ i absorbuje ponad 63% nakładów pracy wyrażonych liczbą osób pełnozatrudnionych²⁶ (patrz: Tabela 37 oraz Tabela 39). Pozostałe gospodarstwa mają małe znaczenie w tworzeniu wartości dodanej z działalności rolniczej. Wytwarzają one zaledwie 10% wartości SGM.

W polu obserwacji Polskiego FADN największą koncentrację gospodarstw obserwujemy w klasach ES od 2 do 5 (czyli od 2400 do 14 400 euro) 83%. Wytwarzają one zaledwie 45% wartości SGM. Czyli największe znaczenie w tworzeniu wartości dodanej ma 17% gospodarstw znajdujących się w polu obserwacji. Gospodarstwa te wytwarzają ponad połowę wartości SGM (patrz: Tabela 37). W klasach wielkości ekonomicznej ES od 2400 do 14 400 euro

²⁴ Więcej na ten temat można znaleźć w publikacji: L. Goraj, D. Osuch, W. Sierański: Plan wyboru próby gospodarstw rolnych Polskiego FADN od roku obrachunkowego 2008, IERiGŻ-PIB, Warszawa 2007.

²⁵ 1 jednostka przeliczeniowa zwierząt (ang. livestock unit – LU):

konie	:= 0, 8	krowy mleczne	:= 1, 0	lochy	:= 0, 5
cielęta na tucz	:= 0, 4	krowy wybrakowane	:= 1, 0	tuczniaki	:= 0, 3
cielęta < 1 rok	:= 0, 4	krowy pozostałe	:= 0, 8	trzoda pozostała	:= 0, 3
byczki 1 – 2 lata	:= 0, 7	matki kozie	:= 0, 1	brojlery	:= 0, 007
jałówki 1 – 2 lata	:= 0, 7	kozy pozostałe	:= 0, 1	kury nioski	:= 0, 014
byki ≥ 2 lata	:= 1, 0	matki owcze	:= 0, 1	drób pozostały	:= 0, 03
jałówki hodow.	:= 0, 8	owce pozostałe	:= 0, 1		
jałówki na tucz	:= 0, 8	prosięta	:= 0, 027		

²⁶ AWU (ang. Annual Work Unit) – osoba pełnozatrudniona = 2 200 godz./rok.

gospodarstwa dysponują połową powierzchnią użytków rolnych, utrzymują 44% zwierząt przeliczeniowych i absorbują ponad 76% nakładów pracy wyrażonych liczbą osób pełnozatrudnionych.

Wychodząc z tego samego założenia (ok. 90% ale wartości SO) zaproponowano dla Polski nowy próg wielkości ekonomicznej na poziomie 4 000 euro. Pole obserwacji obejmuje gospodarstwa od nowej klasy wielkości ekonomicznej n^{ES}3. Porównując tę wartość do wartości starego progu (2 ESU x 1 200 euro = 2 400 euro) oznacza to nominalne podniesienie progu więcej niż półtorakrotnie. Należy jednak pamiętać, że średni FSO jest większy od FSGM około 60%.

W nowym polu obserwacji²⁷ znalazło się ok. 738 tys. GR (tj. ok. 37%), a więc mniej o ok. 15 tys. w porównaniu do pola obserwacji wyznaczonego przy pomocy parametru SGM₂₀₀₂ (patrz: Tabela 38). Pozostała część gospodarstw (63%) wytwarza zaledwie 10% standardowej produkcji. Pomimo zmniejszenia liczby gospodarstw w nowym polu obserwacji, gospodarstwa te dysponują podobnymi zasobami, tak jak i gospodarstwa znajdujące się w polu obserwacji wyznaczonym przy pomocy parametru SGM₂₀₀₂ (patrz: Tabela 39).

Natomiast największą koncentrację gospodarstw obserwujemy w klasach ES od 4 000 do 25 000 euro. Znajduje się w nich ponad 85% gospodarstw, które wytwarzają zaledwie 44% wartości SO. Ponadto, gospodarstwa te mają w dyspozycji ponad 52% powierzchni UR, posiadają około 50% zwierząt przeliczeniowych, a absorbują około 80% nakładów pracy wyrażonych liczbą osób pełnozatrudnionych.

„Eliminacja” GR (przeważnie ze starej klasyfikacji zaliczanych do ES₂) nie zuboży istotnie pola obserwacji Polskiego FADN, gdyż biorąc pod uwagę wyniki ekonomiczne oraz strukturę dochodów osobistych²⁸ gospodarstwa te raczej odstają od pozostałych gospodarstw rolnych i w wielu przypadkach trudno je nazwać towarowymi.

²⁷Więcej na ten temat można znaleźć w publikacji: L. Goraj, D. Osuch, W. Sierański, I. Ziętek: Plan wyboru próby gospodarstw rolnych Polskiego FADN od roku obrachunkowego 2010, IERiGŻ-PIB, Warszawa 2010.

²⁸ Porównaj: Wyniki standardowe uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN w 2007 roku, Poziom i struktura dochodów rodzin rolniczych z gospodarstw prowadzących rachunkowość w 2007 roku (publikacje dostępne do pobrania w formacie PDF ze strony www.fadn.pl).

Tabela 37 Rozkład podstawowych parametrów charakteryzujących populację generalną według wielkości ekonomicznej (SGM'2002)

Symbol klasy	Euro	Liczba gospodarstw			Standardowa nadwyżka bezpośrednia			Powierzchnia ziemi użytkowanej rolniczo			Liczba zwierząt przeliczeniowych			Liczba osób pełnozatrudnionych		
		szt.	%	% skum.	w tys. zł	%	% skum.	w tys. ha	%	% skum.	LU	%	% skum.	AWU	%	% skum.
1	< 2 400	1 245 035	62,3	100,0	3 876 714	10,4	100,0	2 699	18,4	100,0	884 794	8,4	100,0	782 070	36,5	100,0
2	2 400 -< 4 800	287 773	14,4	37,7	3 919 513	10,5	89,6	1 930	13,2	81,6	1 047 472	10,0	91,6	421 904	19,7	63,5
3	4 800 -< 7 200	150 084	7,5	23,3	3 512 354	9,4	79,1	1 463	10,0	68,4	978 569	9,3	81,6	257 461	12,0	43,8
4	7 200 -< 9 600	89 297	4,5	15,8	2 942 649	7,9	69,7	1 089	7,4	58,5	873 272	8,3	72,3	164 788	7,7	31,8
5	9 600 -< 14 400	99 177	5,0	11,3	4 607 536	12,3	61,8	1 563	10,7	51,0	1 357 105	12,9	64,0	194 322	9,1	24,1
6	14 400 -< 19 200	48 784	2,4	6,4	3 200 629	8,6	49,5	988	6,7	40,4	957 083	9,1	51,1	100 861	4,7	15,1
7	19 200 -< 48 000	64 037	3,2	3,9	7 034 783	18,9	40,9	1 973	13,5	33,6	2 113 782	20,1	42,0	145 925	6,8	10,4
8	48 000 -< 120 000	10 615	0,5	0,7	2 940 871	7,9	22,0	939	6,4	20,2	852 126	8,1	21,8	33 191	1,5	3,6
9	120 000 -< 300 000	2 373	0,1	0,2	1 693 559	4,5	14,1	680	4,6	13,8	468 152	4,5	13,7	14 804	0,7	2,0
10	>= 300 000	1 113	0,1	0,1	3 585 176	9,6	9,6	1 338	9,1	9,1	975 113	9,3	13,7	28 482	1,3	1,3
	Razem	1 998 288	100,0		37 313 784	100,0		14 662	100,0		10 507 470	100,0		2 143 808	100,0	

Tabela 38 Rozkład podstawowych parametrów charakteryzujących populację generalną według wielkości ekonomicznej (SO„2004”)

Symbol klasy	Euro	Liczba gospodarstw			Standardowa produkcja			Powierzchnia ziemi użytkowanej rolniczo			Liczba zwierząt przeliczeniowych			Liczba osób pełnozatrudnionych		
		szt.	%	% skum.	w tys. zł	%	% skum.	w tys. ha	%	% skum.	LU	%	% skum.	AWU	%	% skum.
1	< 2 000	933 030	46,5	100,0	2 947 824	4,3	100,0	1 306	8,3	100,0	166 978	1,9	100,0	403 354	18,6	100,0
2	2 000 -< 4 000	334 585	16,7	53,5	4 174 848	6,1	95,7	1 347	8,6	91,7	488 008	5,4	98,1	385 376	17,8	81,4
3	4 000 -< 8 000	305 883	15,3	36,8	7 537 535	11,1	89,5	2 171	13,9	83,1	1 037 476	11,5	92,7	467 058	21,6	63,6
4	8 000 -< 15 000	213 381	10,6	21,5	10 068 566	14,8	78,5	2 524	16,1	69,2	1 547 364	17,2	81,2	384 725	17,8	42,0
5	15 000 -< 25 000	112 684	5,6	10,9	9 335 353	13,7	63,7	2 097	13,4	53,1	1 541 142	17,1	64,0	223 645	10,3	24,2
6	25 000 -< 50 000	72 658	3,6	5,3	10 626 156	15,6	50,0	2 181	13,9	39,7	1 742 077	19,4	46,9	158 325	7,3	13,9
7	50 000 -< 100 000	21 601	1,1	1,7	6 261 059	9,2	34,3	1 208	7,7	25,7	884 732	9,8	27,5	54 712	2,5	6,6
8-10	100 000 -< 500 000	10 374	0,5	0,6	8 598 608	12,6	25,1	1 584	10,1	18,0	743 207	8,3	17,7	50 910	2,4	4,1
10-14	>= 500 000	1 492	0,1	0,1	8 521 211	12,5	12,5	1 237	7,9	7,9	851 501	9,5	9,5	37 223	1,7	1,7
	Razem	2 005 688	100,0		68 071 160	100,0		15 655	100,0		9 002 485	100,0		2 165 330	100,0	

Wykres 12 Rozkład liczby GR i SO w populacji FSS wg nowej klasyfikacji

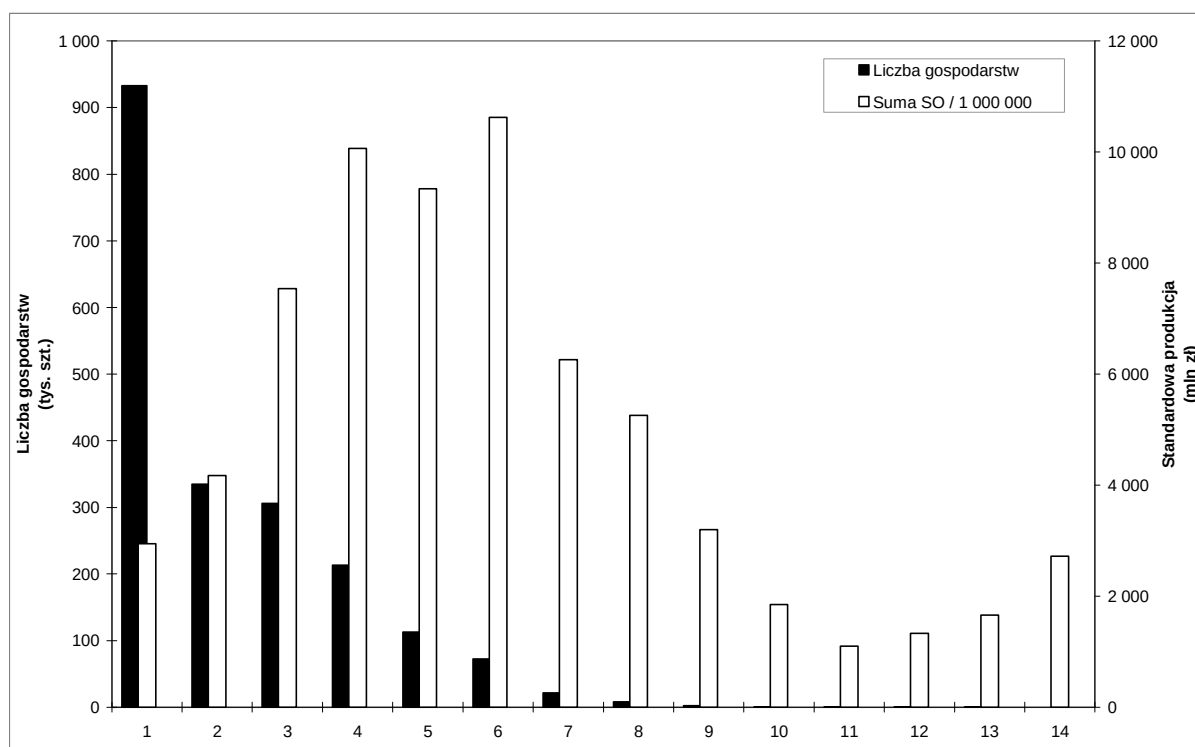

Tabela 39 Podstawowe parametry charakteryzujące pole obserwacji na tle populacji generalnej według SGM'2002 i SO„2004”

Charakterystyka	J.m.	Populacja generalna		Pole obserwacji		Udział pola obserwacji w populacji generalnej w %	
		SGM'2002	SO'2004	SGM'2002	SO'2004	SGM'2002	SO'2004
Standardowa nadwyżka bezpośrednia	tys.zł	37 313 785	68 071 160	33 437 070	60 948 488	89,6%	89,5%
Powierzchnia ziemi użytkowanej rolniczo	tys.ha	14 662	15 655	11 963	13 002	81,6%	83,1%
Liczba zwierząt przeliczeniowych	LU	10 507 470	9 002 485	9 374 095	8 347 500	89,2%	92,7%
Liczba osób pełnozatrudnionych	AWU	2 143 810	2 165 330	1 361 740	1 376 599	63,5%	63,6%
Liczba gospodarstw	szt.	1 998 288	2 005 688	753 253	738 073	37,7%	36,8%

2.3. Wnioski

Na podstawie przeprowadzonych analiz sformułowano następujące wnioski:

1. Zastosowanie współczynnika standardowej produkcji, jak również zmiana algorytmów obliczeniowych i likwidacja typów:

- spowodowały migrację gospodarstw rolnych (przejście do innych klas wielkości ekonomicznej lub typów rolniczych) zarówno w próbie FADN jak i w polu obserwacji FADN;
- mają wpływ na wyniki ekonomiczne, jakie osiągają gospodarstwa w poszczególnych grupowaniach.

2. Porównując migrację gospodarstw w próbie Polskiego FADN z migracją gospodarstw w populacji generalnej zaobserwowano pewne podobieństwa:

- ↳ największe przejścia gospodarstw między typami nastąpiły w typach TF2 (likwidacja częściowa typów i utworzenie nowych), TF4 (dość znaczna zmiana formuły obliczeniowej), TF5 (częściowa likwidacja typów i utworzenie nowych oraz dość duży wpływ zastąpienie parametrów SGM parametrami SO – duże wartości w przypadku drobiu), TF6, TF7 i TF8 (zmiana algorytmu obliczeniowego);
- ↳ zróżnicowane relacje pomiędzy parametrami SO i SGM miały wpływ na zaklasyfikowanie gospodarstw do poszczególnych typów.

3. Przeprowadzone analizy wykazały, że:

- ↳ istnieje duże zróżnicowanie gospodarstw w próbie Polskiego FADN według analizowanych cech;
- ↳ ważnym elementem jest dobór gospodarstw do analiz i celu zakresu analizy jak również umiejętna ich selekcja.

4. Natomiast łączenie niektórych typów (typologia według TF8), spowodowało, że powstały bardziej jednorodne grupy (np. Uprawy polowe).

5. Zastosowanie nowego progu wielkości ekonomicznej spowodowało to, że:

- ↳ w polu obserwacji zmniejszy się liczba gospodarstw o około 2%;
- ↳ aby gospodarstwo przekroczyło ten próg musi np. mieć większą powierzchnię zasiewów pszenicy lub większą liczbę krów mlecznych.

6. Klasyfikacja gospodarstw według nowych klas wielkości ekonomicznych spowodowała koncentrację gospodarstw znajdujących się w polu obserwacji w 3 klasach (od 4 tys. do 25 tys. euro). Taka sytuacja bardzo utrudnia badanie zmienności.

3. Praktyczne zastosowanie typologii

W tym rozdziale zostaną zaprezentowane praktyczne zastosowania WTGR. Wiążą się one przede wszystkim z FADN. WTGR wykorzystywana jest na właściwie wszystkich etapach gromadzenia, przetwarzania i prezentowania danych rachunkowych. Opisy tych zastosowań mają charakter ogólny, a zainteresowanych szczegółami odsyłamy do innych publikacji dostępnych na www.fadn.pl.

Praktyczne zastosowanie WTGR to:

- ✎ Algorytm klasyfikacji GR dla GUS;
- ✎ Plan wyboru Polskiego FADN²⁹;
- ✎ Dobór gospodarstw;
- ✎ Kontrola jakości danych w Polskim FADN;
- ✎ Prezentacja wyników standardowych;
- ✎ Ważenie wyników standardowych.

3.1. Algorytm dla GUS

Zasady klasyfikacji gospodarstw rolnych zapisane są zarówno w rozporządzeniu³⁰ jak i podręczniku typologicznym³¹. Charakter tych opisów uniemożliwia bezpośrednie zastosowanie do klasyfikacji gospodarstw rolnych. Dlatego też GUS zleca IERiGŻ-PIB przygotowanie praktycznego algorytmu klasyfikacji gospodarstw rolnych w sytuacji zmiany w WTGR lub po opracowaniu nowego zestawu współczynników. Algorytm ten zamieniany jest w kod programu komputerowego, który przetwarza dane pochodzące z GR, a zgromadzone przez GUS w ramach FSS. Cechy takie jak typ rolniczy, klasa wielkości ekonomicznej oraz wielkość ekonomiczna wyrażona w złotych i euro dopisywane są do charakterystyki gospodarstw rolnych znajdujących się w komputerowych bazach danych i są wykorzystywane przez GUS m.in. w określaniu prób do badań reprezentacyjnych oraz do wykonywania różnorodnych zestawień tabelarycznych. IERiGŻ-PIB korzysta z klasyfikacji gospodarstw w GUS w celu opracowania planu wyboru dla Polskiego FADN.

²⁹ Patrz przypis 27 str. 91.

³⁰ Patrz przypis 1 str. 7.

³¹ Patrz przypis 2 str. 7.

3.2. Plan wyboru Polskiego FADN

Plan wyboru to opis reprezentatywnej próby gospodarstw rolnych zakwalifikowanych do pola obserwacji Polskiego FADN, znajduje się w nim populację generalną oraz populację badawczą (pole obserwacji). Przy pomocy optymalnej alokacji Neymana ustalana jest liczebność w poszczególnych warstwach zbioru gospodarstw znajdujących się w próbie. W planie wyboru FADN przeprowadza się warstwowanie w oparciu o trzy kryteria:

- ↳ Położenie (regiony FADN);
- ↳ Typ rolniczy (GTF);
- ↳ Wielkość ekonomiczną.

Plan wyboru jest corocznie dostarczany do Komisji Europejskiej³².

Praktyczne powody opracowania planu wyboru:

- ↳ Zmiany w WTGR;
- ↳ Nowe współczynniki;
- ↳ Aktualizacja danych z FSS.

3.3. Dobór gospodarstw

IERiGŻ-PIB corocznie zleca ośrodkom doradztwa rolniczego (biurom rachunkowym Polskiego FADN) gromadzenie danych rachunkowych.

Wraz ze zleceniem przekazywane są wskazówki ile i jakich gospodarstw należy poszukiwać do reprezentatywnej próby Polskiego FADN.

Gospodarstwa charakteryzowane są przy pomocy WTGR:

- ↳ Np. 15 gospodarstw w typie 1 (Specjalizujące się w uprawach polowych) z klasy 5 ($50\,000 \leq \text{euro} < 100\,000$).

Na potrzeby doboru GR opracowano kwestionariusz ankiety, w którym gromadzone są dane niezbędne do klasyfikacji.

Poniżej zaprezentowano kwestionariusz:

³² Zadania IERiGŻ-PIB zdefiniowane zostały w ustawie z dnia 29 listopada 2000 r. o zbieraniu i wykorzystywaniu danych rachunkowych z gospodarstw rolnych (Dz. U. z 2001 r. Nr 3, poz. 20 z późniejszymi zmianami) oraz w Rozporządzeniu Komisji (UE) No 1291/2009 z 18 grudnia 2009 r. uchylającego Rozporządzenie (EWG) nr 1859/82 dotyczące wyboru gospodarstw przekazujących dane do celów określenia dochodów gospodarstw rolnych.

Formularz ankiety dot. rozmiarów produkcji rolniczej 2009

Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej PIB
ul. Świebodzińska 20
05-203 Warszawa
tel./fax: (48 22) 826 93 22, (48 22) 826 61 58
e-mail: rolni@ibaf.pl

PW_ES: _____
PW_GTF: _____

Ankieta dot. rozmiarów działalności rolniczej w roku: ...

1. Informacje ogólne

Region:			
Województwo:	A	Województwo:	B
Województwo:	C	Województwo:	D
IDENTYFIKATOR GOSPODARSTWA ROLNICO:			
PISU		MIGUS	
Numer identyfikacyjny Gospodarstwa:			
Baza rachunkowa:			
Inne i nazwa procenta bazy rachunkowej:			
Inne:			
Ulica:			
Miejscowość:			
Kod pocztowy:	Prosta:		
Tę telefony z krajowymi:			
Email:			

2. Pytanie dot. rozmiarów działalności produkcji zwierzęcej

Nazwa działalności ¹	JM	Kod	II. zwierząt
Koniowate	szt.	J01	
Byczki i jałówki poniżej 1 roku	szt.	J02	
Byczki w wieku 1-2 lat	szt.	J03	
Jałówki w wieku 1-2 lat	szt.	J04	
Byczki w wieku dwóch lat i powyżej	szt.	J05	
Jałówki w wieku dwóch lat i powyżej	szt.	J06	
Krowy mleczne	szt.	J07	
Pozostałe krowy	szt.	J08	
Maciorki do dalszego chowu	szt.	J09A	
Pozostałe owce	szt.	J09B	
Kozy samice do dalszego chowu	szt.	J10A	
Pozostałe kozy	szt.	J10B	
Prosiaki o wadze do 20 kilogramów	szt.	J11	
Lochy do dalszego chowu o wadze 50 kilogramów i powyżej	szt.	J12	
Pozostała trzoda chlewna	szt.	J13	
Brojlery	100 szt.	J14	
Kury noski	100 szt.	J15	
Pozostały drób	100 szt.	J16	
Króliki, samice hodowlane	szt.	J17	
Pszczoły	pnie	J18	

¹ Nazwa działalności pochodzi z oficjalnej publikacji wsi Programu Rolnictwa Komisji (NR) nr 124/2008 z dnia 8 grudnia 2008 r. zmieniającej wytyczne typologii gospodarstw rolnych (Dz.U. L 335 z 13.12.2008, s. 3).

Formularz ankiety dot. rozmiarów produkcji rolniczej 2009

3. Pytania dot. rozmiarów działalności produkcji roślinnej

Nazwa działalności	JM	Kod	II. ha
Pszenica zwyczajna i orkisz	ha	D01	
Żyto	ha	D03	
Jęczmień	ha	D04	
Owies	ha	D05	
Kukurydza na ziarno	ha	D06	
Pozostałe zbożowe na ziarno	ha	D08	
Strączkowe jadalne i uprawy białkowe na ziarno (w tym materiał siewny i mieszanki zbóż oraz nasion roślin strączkowych)	ha	D09	
Ziemniaki (w tym odmiany wczesne i uprawy ziemniaków na sadzeniaki)	ha	D10	
Buraki cukrowe (z wyjątkiem upraw nasiennych)	ha	D11	
Pastewne rośliny okopowe i kapustne (z wyjątkiem upraw nasiennych)	ha	D12	
Tytoń	ha	D23	
Chmiel	ha	D24	
Rzepak i rzepik	ha	D26	
Stonecznik	ha	D27	
Soja	ha	D28	
Siemię lniane (len oleisty)	ha	D29	
Inne rośliny oleiste	ha	D30	
Len włókniasty	ha	D31	
Konopie	ha	D32	
Rośliny aromatyczne oraz o zastosowaniu medycznym i kulinarnym	ha	D34	
Inne rośliny przemysłowe, gdzie indziej niewymienione	ha	D35	
Świeże warzywa, melony i truskawki, w tym: uprawy gruntowe lub pod niskimi (nieodpornymi) osłonami - na otwartym polu	ha	D14A	
Świeże warzywa, melony i truskawki, w tym: uprawy gruntowe lub pod niskimi (nieodpornymi) osłonami - ogrodnictwo towarowe	ha	D14B	
Świeże warzywa, melony i truskawki, w tym: uprawa pod szkłem lub innymi (dostępnymi) osłonami	ha	D15	
Kwiaty i rośliny ozdobne (z wyłączeniem szkółek roślinnych): uprawy gruntowe lub pod niskimi (nieodpornymi) osłonami	ha	D16	
Uprawa pod szkłem lub innymi (dostępnymi) osłonami	ha	D17	
Trawy polowe	ha	D18A	
Kukurydza na zielonkę	ha	D18B1	
Strączkowe na zielonkę	ha	D18B1_2	
Pozostałe uprawy na zielonkę, gdzie indziej niewymienione	ha	D18B2_3	
Nasiona i sadzonki na gruntach ornych	ha	D19	
Pozostałe uprawy na gruntach ornych	ha	D20	
Pastwiska i łąki, z wyjątkiem nieuprawianych terenów do wypasu	ha	F01	
Nieuprawiane tereny do wypasu	ha	F02	
Trwałe użytki zielone wyłączone z produkcji i objęte dopłatami	ha	F03	
Sady i plantacje roślin jagodowych	ha	G01	
Szkółki	ha	G05	
Pozostałe uprawy trwałe	ha	G06	
Uprawy trwałe pod szkłem	ha	G07	
Uprawy grzybów	100 m2	I02	

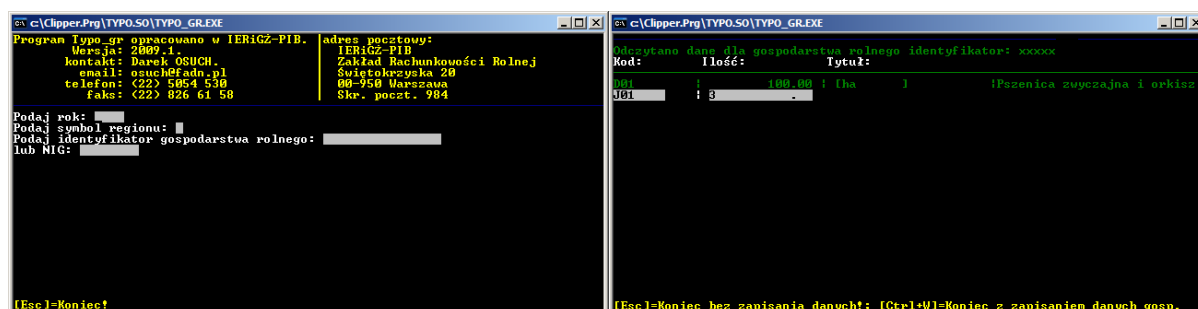
Wyrażam zgodę na udostępnienie powyższych danych dla celów naukowo-badawczych (IRG/GZ/PIB) (data i podpis): _____

Dodatkowo w IERiGŻ-PIB opracowano program komputerowy do gromadzenia danych z kwestionariuszy w komputerowej bazie danych.

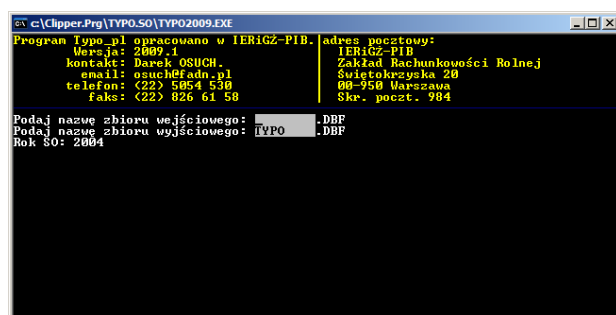
W oparciu o algorytm przekazany do GUS w IERiGŻ-PIB (niezależnie od GUS) opracowano program komputerowy do klasyfikacji GR.

Poniżej prezentowane są przykładowe ekrany ww. programów:

➤ Program komputerowy – wprowadzanie danych:

➤ Program komputerowy – klasyfikacja gospodarstw:

Kwestionariusz ankiety, oprogramowanie oraz instrukcje i dodatkowe materiały można pobrać ze strony www.fadn.pl.

3.4. Kontrola jakości danych w Polskim FADN

Dane rachunkowe gromadzone w ramach Polskiego FADN podlegają różnym testom na każdym etapie przetwarzania. Większość testów wykonywanych jest przez pracowników bezpośrednio zaangażowanych w gromadzenie danych z gospodarstw rolnych.

W IERiGŻ-PIB, w ramach kontroli jakości danych, poszukiwane są m.in. dane odstające w sprawozdaniu z gospodarstwa rolnego przesyłanym do Komisji Europejskiej (The Farm Return) i w Wynikach Standardowych (The Standard Results):

Gospodarstwa łączone są w grupy na zasadzie podobieństwa:

- Położenia;
- Typu rolniczego;
- Wielkości ekonomicznej.

Informacje o danych odstających przekazywane są do odpowiednich ośrodków doradztwa rolniczego w celu poprawienia ich lub wyjaśnienia.

W IERiGŻ-PIB i Komisji Europejskiej dane z Farm Return testowane są ponadto co do poprawności: $\text{limit_dolny} < \text{dane} < \text{limit_górny}$.

Część limitów jest przygotowana dla typów rolniczych.

3.5. Prezentacja wyników standardowych

Klasycznie wyniki standardowe prezentowane są przy pomocy grupowań:

↳ Typologia **TF8**;

↳ Klasyfikacja **ES6**.

Możliwe jest również wykorzystanie położenia do grupowania gospodarstw.

Ponadto mamy do dyspozycji typologię **TF14** oraz klasyfikację **ES9** (oprócz 3 poziomów typologii i pełnej 14 klasowej klasyfikacji).

W tym momencie należy podkreślić, że typologia **TF8** różni się od typologii **GTF** (1 cyfra z 3 cyfrowego symbolu typu rolniczego).

3.6. Ważenie wyników standardowych

Próba Polskiego FADN jest próbą statystycznie reprezentatywną według cech użytych do jej wyznaczenia. Oznacza to, m.in., że:

- ↳ Na podstawie ważonych wyników możemy wnioskować o sytuacji w tzw. polu obserwacji FADN. W Polsce pole obserwacji to gospodarstwa o wielkości ekonomicznej $> 4\,000$ euro (jest ich ok. 750 000);
- ↳ Każde gospodarstwo w próbie reprezentuje (ma wagę) n gospodarstw w polu obserwacji:

$\text{Waga} := \text{ilość_GR_w_próbie} / \text{ilość_GR_w_polu_obserwacji}$.

- ↳ Waga obliczana jest oddzielnie dla każdej warstwy zdefiniowanej przez położenie, typ rolniczy i wielkość ekonomiczną.

Podsumowanie

Zmodyfikowana Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych stosująca parametry SO umożliwia, podobnie jak w przypadku wcześniej używanych parametrów SGM, nadanie określonemu gospodarstwu rolnemu cechy wielkości ekonomicznej i cechy ukierunkowania produkcyjnego, obu odnoszących się do jego działalności rolniczej. Nowością nowej typologii jest możliwość nadania gospodarstwu rolnemu dodatkowej – trzeciej cechy, a mianowicie udziału działalności gospodarczej innej niż rolnicza (OGA) w ogólnej wartości produkcji gospodarstwa rolnego.

Obowiązująca w państwach członkowskich Unii Europejskiej jednolita metodologia określająca Wspólnotową Typologię Gospodarstw Rolnych, umożliwia charakteryzowanie gospodarstw rolnych funkcjonujących na obszarze Unii Europejskiej według tych samych zasad. Stan ten umożliwia wyłanianie reprezentatywnych prób gospodarstw do prowadzenia badań m.in. dla potrzeb FADN. WTGR stwarza ponadto możliwość grupowania gospodarstw rolnych według potencjalnych zdolności tworzenia wartości standardowej produkcji, a także według ukierunkowania produkcyjnego.

Grupowanie takie jest nieodzowne dla wykonywania analiz porównawczych gospodarstw rolnych według różnych kryteriów:

- ↪ zdolności tworzenia wartości standardowej produkcji;
- ↪ ukierunkowania produkcyjnego;
- ↪ położenia geograficznego;
- ↪ jednostek terytorialnych.

Do tej pory do określenia potencjalnych nadwyżek ekonomicznych, jakie może osiągnąć gospodarstwo rolne, wykorzystywano standardową nadwyżkę bezpośrednią. Także po wprowadzeniu zmian we WTGR będzie można użyć do tego celu parametrów standardowej produkcji.

Na podstawie danych FADN możliwe będzie wyliczenie relacji między standardową produkcją a wybranymi nadwyżkami ekonomicznymi np.

- ↪ wartością dodaną brutto;
- ↪ dochodem z rodzinnego gospodarstwa rolnego³³;

³³ W praktyce dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego (SE420) zastąpiony został nową kategorią – dochodem netto z gospodarstwa rolnego. Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego odnosi się tylko do gospodarstw, gdzie jest wykazana praca własna. Więcej na ten temat można znaleźć w analizach: np. EU DAIRY FARMS ECONOMICS-2008 Report, EC, Brussels 2009; EU CEREAL FARMS ECONOMICS – FADN REPORT 2008, EC, Brussels 2009.

⇒ przepływem pieniężnym (Cash-Flow I).

Do wyliczenia potencjalnych nadwyżek ekonomicznych obliczoną relację należy pomnożyć przez wartość standardowej produkcji danego gospodarstwa. Tak wyliczona wartość określa potencjalną nadwyżkę jaką może osiągnąć gospodarstwo rolne.

Rozporządzenie Komisji Europejskiej nr 1242/2008 z dnia 8 grudnia 2008 r. ustanawiające wspólnotową typologię gospodarstw rolnych uczyniło Agencje Łącznikowe ds. FADN odpowiedzialnymi za tworzenie zestawów współczynników standardowej produkcji w państwie członkowskim Unii Europejskiej i ich przekaz do instytucji europejskich (Komisja Europejska i Eurostat). W Polsce zadanie to jest realizowane w ramach Polskiego FADN. Z tego powodu w 2010 r. w dziale Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych, będącego częścią organizacyjną Zakładu Rachunkowości Rolnej, utworzono Pracownię Typologii Gospodarstw Rolnych. Do jej zadań należy:

- ⇒ zapewnianie zgodności metodycznej ze standardami UE w zakresie Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych;
- ⇒ opracowywanie, aktualizacja i przekaz regionalnych zestawów współczynników klasyfikacyjnych dla Polski do Komisji Europejskiej;
- ⇒ monitorowanie ustawodawstwa unijnego i krajowego w zakresie Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych;
- ⇒ ścisła współpraca z pozostałymi pracowniami, w zakresie wdrażania zasad Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych i opracowywanie planów wyboru gospodarstw;
- ⇒ współpraca bieżąca z Głównym Urzędem Statystycznym, Komisją Europejską i Urzędem Statystycznym Wspólnot Europejskich;
- ⇒ współuczestnictwo w przeprowadzaniu szkoleń dla rolników i pracowników biur rachunkowych, koordynacja prac zespołów ekspertów w zakresie obliczania współczynników klasyfikacyjnych;
- ⇒ udzielanie merytorycznego wsparcia przy tworzeniu i modyfikacji aplikacji służących przeprowadzaniu typologii gospodarstw rolnych w Polsce według zasad WTGR.

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Druk i oprawa: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB